

BEZPIECZEŃSTWO SANITARNE I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA w województwie lubuskim w roku 2023

RAPORT

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W GORZOWIE WLKP.

Szanowni Państwo,

Przedkładam do Państwa dyspozycji roczny raport ukazujący sytuację epidemiologiczną i stan sanitarny województwa lubuskiego. Poniższe opracowanie obejmuje swoim zakresem ocenę bezpieczeństwa sanitarnego oraz jest podsumowaniem obowiązków i zadań wykonywanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubuskiego w 2023 roku podejmowanych w celu ochrony zdrowia ludzkiego.

W ubiegłym roku nieprzerwanie realizowano liczne działania profilaktyczne i nadzоровe, a także badania laboratoryjne o szerokim spektrum parametrów m.in. kontrolę żywności i żywienia, badania jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2023 r. Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. w ramach działalności Wojewódzkiego Zespołu Monitorowania i Zwalczania Zakazań Patogenami Opornymi na Antybiotyki Kluczowe dla leczenia oraz prowadzonego monitoringu bieżącej sytuacji epidemiologicznej przeprowadził szkolenia skierowane do podmiotów leczniczych województwa lubuskiego na temat czynników alarmowych i ognisk epidemicznych rejestrowanych w szpitalach oraz występowania bakterii Legionella spp. w instalacjach wodnych szpitali. Dla domów pomocy społecznej przeprowadzono oddzielne szkolenie dotyczące występowania bakterii Legionella spp. w instalacjach wodnych tych placówek.

Realizowano również liczne działania edukacyjno-oświatowe (programy profilaktyczne, strategie ogólnokrajowe, kampanie informacyjno-edukacyjne).

W minionym roku za sprawą dofinansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze, na potrzeby Laboratorium WSSE w Gorzowie Wlkp. zakupiono specjalistyczny sprzęt, który umożliwi pomiary pierwiastków promieniotwórczych z dużo większą dokładnością pomiaru niezależnie od badanych produktów, tj. żywności, wody i pasz, której nie można było uzyskać na poprzednio używanym aparacie. Ponadto zakupiony sprzęt, dzięki dużo większej rozdzielczości pozwoli na dokładniejszą identyfikację tych pierwiastków oraz wykrycie ich w mniejszych ilościach.

Zachęcam Państwa do lektury raportu a także do odwiedzania naszej strony internetowej i śledzenia naszych mediów społecznościowych, gdzie publikowane są aktualne informacje związane z prowadzonym nadzorem sanitarnym, działalnością laboratorium oraz w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

**Lubuski Państwowy
Wojewódzki Inspektor Sanitarny
w Gorzowie Wlkp.**

lek. med. Dorota Konaszczuk

Spis treści

Sytuacja epidemiologiczna dotycząca chorób zakaźnych	11
1. Nadzór nad chorobami zakaźnymi	11
2. Choroby zakaźne przenoszone drogą pokarmową	11
2.1. Wirusowe zakażenia jelitowe	11
2.2. Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.....	11
2.3. Salmonelozy.....	11
2.4. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A	12
2.5. Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	12
2.6. Zatrucie jadem kiełbasianym.....	12
3. Ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową	13
4. Zakażenia krwiopochodne	13
4.1. Zakażenia wirusem HIV	13
4.2. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B.....	13
4.3. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C.....	14
5. Choroby bakteryjne inwazyjne	14
5.1. Streptococcus pyogenes.....	14
5.2. Streptococcus pneumoniae.....	14
5.3. Haemophilus influenzae	14
5.4. Inwazyjna choroba meningokokowa	15
6. Choroby przeciw którym przeprowadzane są szczepienia ochronne.....	15
7. Zachorowania z powodu ostrych infekcji układu oddechowego.....	15
7.1. Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę.....	15
7.2. Rozkład sezonowy zachorowań na grypę w sezonie 2022/2023.....	16
7.3. Zachorowania na grypę i RSV potwierdzone metodą laboratoryjną.....	16
7.4. COVID-19 – zachorowania	17
8. Choroby odzwierzęce, wektorowe oraz gorączki krwotoczne	17
8.1. Styczność i narażenie na wściekliznę – szczepienia poekspozycyjne	17
8.2. Borelioza z Lyme.....	17
8.3. Choroby i zakażenia występujące sporadycznie.....	18
9. Choroby przenoszone drogą płciową	18
10. Gruźlica	19
11. Choroba legionistów.....	19
12. Pozostałe choroby zakaźne.....	19
13. Realizacja szczepień ochronnych obowiązkowych	20
14. Szczepienia zalecane	22
14.1. Powszechny Program Szczepień przeciwko HPV	22
14.2. Szczepienia przeciwko grypie	23
14.3. Narodowy Program Szczepień przeciwko COVID-19	23
15. Niepożądane odczyny poszczepienne	23

Podmioty wykonujące działalność leczniczą	24
1. Ocena dostosowania podmiotów leczniczych województwa lubuskiego w 2023 roku	24
2. Ogniska epidemiczne zakażeń szpitalnych.....	36
3. Postępowanie z odpadami medycznymi w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	39
Warunki zdrowotne środowiska bytowania ludzi	41
1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	41
1.1. Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	42
1.2. Braki przydatności wody – zanieczyszczenia mikrobiologiczne	43
1.3. Warunkowa przydatność wody do spożycia	43
1.4. Monitoring substancji promieniotwórczych w wodzie.....	45
1.5. Odstępstwo w zakresie azotanów	45
1.6. Stan infrastruktury wodociągowej.....	45
2. Nadzór nad kąpieliskami i miejscami wykorzystywanymi do kąpielii	45
2.1. Informacje o jakości wody w kąpieliskach	47
2.2. Kontrole kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpielii.....	47
2.3. Działania edukacyjne	48
2.4. Interwencje.....	48
3. Nadzór nad pływalniami	48
3.1. Kontrole pływalni.....	49
4. Nadzór nad jakością ciepłej wody użytkowej w kierunku wykrywania obecności bakterii z rodzaju Legionella sp.	51
4.1. Nadzór epidemiologiczny nad występowaniem bakterii z rodzaju Legionella Sp.	52
5. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	53
5.1. Ocena sanitarna obiektów użyteczności publicznej	53
5.2. Stan sanitarny obiektów, w których świadczone były usługi hotelarskie	53
5.2.1. Wyniki kontroli	54
5.2.2. Przeprowadzone interwencje	54
5.3. Stan sanitarny zakładów: fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej oraz innych zakładów.....	55
5.3.1. Kontrole obiektów	55
5.3.2. Wyniki kontroli	56
5.3.3. Interwencje	57
5.4. Stan sanitarny Domów Pomocy Społecznej i innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	58
5.4.1. Ocena stanu sanitarnego obiektów pomocy społecznej	58
5.4.2. Wyniki kontroli	58
5.4.3. Interwencje w obiektach pomocy społecznej	59
5.4.4. Szkolenia	59
6. Działania akcyjne	59
6.1. W zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody	59

6.1.1. Studnie przydomowe	60
6.1.2. Wyniki badań jakości wody	60
6.2. W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pracowników	61
6.2.1. Wyniki badań w zakresie higieny pracy	61
Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnościowych.....	62
1. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt, Rapid Rlert System for Food and Feed (RASFF), pomocy administracyjnej aac oraz na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności	63
2. Jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	65
3. Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.....	66
4. Produkcja pierwotna, sprzedaż bezpośrednia i rolniczy handel detaliczny.....	67
5. Nadzór nad wprowadzaną do obrotu żywnością prozdrowotną.....	68
6. Ocena sposobu żywienia	69
Ocena środowiska pracy z uwzględnieniem chorób zawodowych	71
1. Działalność kontrolna pionu higieny pracy w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	71
2. Postępowanie administracyjno-egzekucyjne	72
3. Ocena narażenia na czynniki rakotwórcze lub mutagenne	73
3.1. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest	74
4. Stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin	74
5. Ocena narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne.....	75
5.1. Zakłady inżynierii genetycznej.....	76
6. Nadzór nad podmiotami leczniczymi.....	76
7. Choroby zawodowe.....	76
Nadzór nad chemikaliami	78
1. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami	78
2. Produkty kosmetyczne	79
3. Produkty biobójcze	80
4. Prekursory narkotyków	80
5. Nadzór nad zakazem wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych	80
Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych	82
1. Informacje ogólne	82
2. Stan sanitarno-techniczny budynków	83
3. Warunki do utrzymania higieny w szkołach	83
4. Warunki pracy ucznia	84
5. Ocena obciążenia uczniów plecakami/tornistrami.....	85
6. Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego	86
7. Ocena wyposażenia obiektów sportowych i boisk w certyfikowany sprzęt i urządzenia sportowe	87
8. Opieka medyczna	88
9. Dożywanie uczniów	88
10. Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży	89

Ochrona przed promieniowaniem jonizującym i niejonizującym	90
1. Informacje ogólne	90
2. Ochrona radiologiczna w pracowniach rentgenowskich oraz nadzór nad aparaturą rentgenowską	90
3. Ochrona przed promieniowaniem i polami elektromagnetycznymi	93
4. Aktywności promieniotwórcze sztuczne i naturalne środowiska i żywności	94
Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	95
1. Opiniowanie projektów dokumentów z zakresu planowania przestrzennego	95
1.1. Projekty decyzji o warunki zabudowy i zagospodarowania terenu / lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	95
1.2. Projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.....	95
2. Opiniowanie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	96
3. Opiniowanie w zakresie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	97
4. Uzgodnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.....	97
5. Postępowania w sprawie odstępstw od obowiązujących przepisów prawa	98
6. Uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych	98
Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna	99
1. Profilaktyka nadwagi i otyłości	99
1.1. Program edukacyjny „Trzymaj Formę!”	99
1.2. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”	101
1.3. Ogólnopolska kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”	102
2. Profilaktyka uzależnień	103
2.1. Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”	103
2.2. Program „Bieg po zdrowie”	105
2.3. Program edukacyjny „Ars, czyli jak dbać o miłość”	105
2.4. Wojewódzka kampania edukacyjna „Nie odpalaj nowej fajki, wrzuć palenie między bajki”	106
3. Profilaktyka chorób nowotworowych.....	108
3.1. Wojewódzki Program Profilaktyki Nowotworów	108
3.1.1. Program profilaktyki czerniaka "Znamię! Znam je?"	109
4. Profilaktyka chorób zakaźnych	109
4.1. Program profilaktyki WZW A, B i C „Podstępne WZW”	110
4.2. Program edukacyjny poświęcony profilaktyce zakażeń HPV i raka szyjki macicy „Wybierz życie - pierwszy krok”	110
4.3. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS	110
4.4. Wojewódzki program „Z higieną za Pan brat”	111
4.5. Wojewódzka kampania „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”	112
5. Wojewódzkie kampanie prozdrowotne.....	112
5.1. Kampania edukacyjna „Żyj pełnią życia bez energetyka”	112
5.2. Kampania edukacyjna „Nie bój się cienia”	113
5.3. Kampania edukacyjna „Bezpieczne wakacje/ferie zimowe”	114
6. Komunikacja społeczna.....	115

Działalność laboratoryjna	116
1. Kierunki i zakresy badań	116
2. Badania laboratoryjne	118
Wybrane choroby i zakażenia w woj. lubuskim w latach 2020-2023	120
Szpitale województwa lubuskiego wchodzące w skład sieci szpitali (stan na 18 grudnia 2023 r.).....	124
Szpitale województwa lubuskiego z podziałem na nadzorujące Stacje Sanitarno- Epidemiologiczne w województwie lubuskim	126
Działalność kontrolno-represyjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej z terenu województwa lubuskiego w 2023 roku	127

Sytuacja epidemiologiczna dotycząca chorób zakaźnych

1. NADZÓR NAD CHOROBYMI ZAKAŹNYMI

W 2023 roku ogółem zarejestrowano **27 346 zachorowań na choroby zakaźne**, współczynnik zapadalności (liczba nowych zachorowań na 100000 mieszkańców) wyniósł 2797,87.

Z powodu podejrzenia bądź rozpoznania choroby zakaźnej hospitalizowano **3 166 osób**.

2. CHOROBY ZAKAŹNE PRZENOSZONE DROGĄ POKARMOWĄ

2.1. Wirusowe zakażenia jelitowe - 580 przypadków, spadek o 783 przypadków w porównaniu do roku poprzedniego.

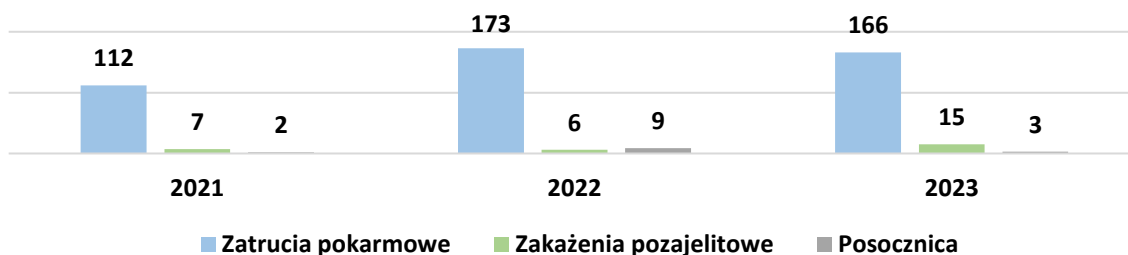
Jednostka chorobowa	2021	2022	2023
Wywołane przez Rotawirusy	89	684	63
Wywołane przez Norowirusy	61	61	116
Wywołane przez inne określone	54	226	102
Wywołane przez nieokreślone	105	392	299
Ogółem	309	1363	580

2.2. Biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu – 1447 przypadków (w tym 245 u dzieci do lat 2), spadek o 765 przypadków w porównaniu do roku poprzedniego.

Jednostka chorobowa	2021	2022	2023
Biegunki ogółem	564	2212	1447
Biegunki u dzieci do lat 2	199	373	245

2.3. Salmonelozy – 184 przypadków w tym, spadek o 4 przypadki w porównaniu do roku poprzedniego.

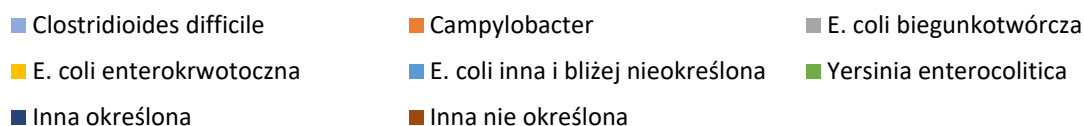
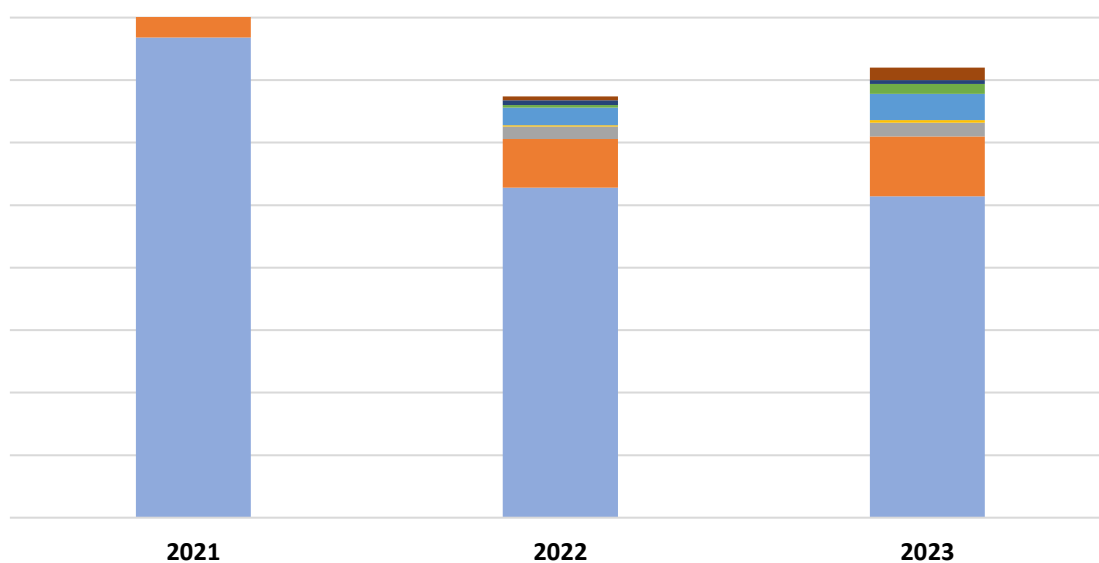
Jednostka chorobowa	2021	2022	2023
Zatrucia pokarmowe	112	173	166
Zakażenia pozajelitowe	7	6	15
Posocznica	2	9	3
Ogółem	121	188	184

2.4. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu A – 7 przypadków, wzrost o 6 przypadków w porównaniu do roku poprzedniego.

2.5. Inne bakteryjne zakażenia jelitowe - 360 przypadków, wzrost o 23 w porównaniu do roku poprzedniego.

Jednostka chorobowa	2021	2022	2023
Clostridioides difficile	384	264	257
Campylobacter	29	39	48
E. coli biegunkotwórcza	3	10	11
E. coli enterokrwotoczna	0	1	2
E. coli inna i bliżej nieokreślona	1	14	21
Yersinia enterocolitica	1	2	8
Inna określona	2	4	3
Inna nie określona	4	3	10
Ogółem	424	337	360

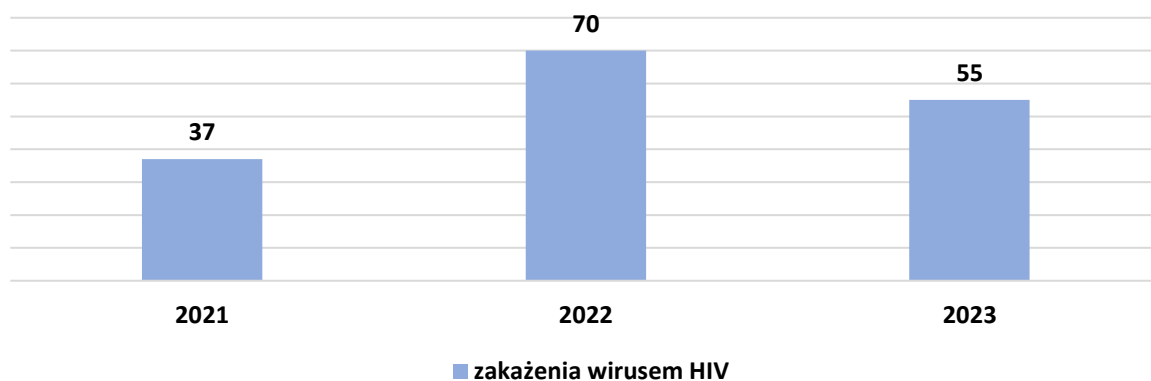
2.6. Zatrucie jadem kiełbasianym – 2 przypadki, wzrost o 1 przypadek w porównaniu do roku poprzedniego.

3. OGNISKA CHOROÓB PRZENOSZONYCH DROGĄ POKARMOWĄ - 23 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową (zachorowało 214 osób, hospitalizowano 30), wzrost o 5 ognisk w porównaniu do roku poprzedniego.

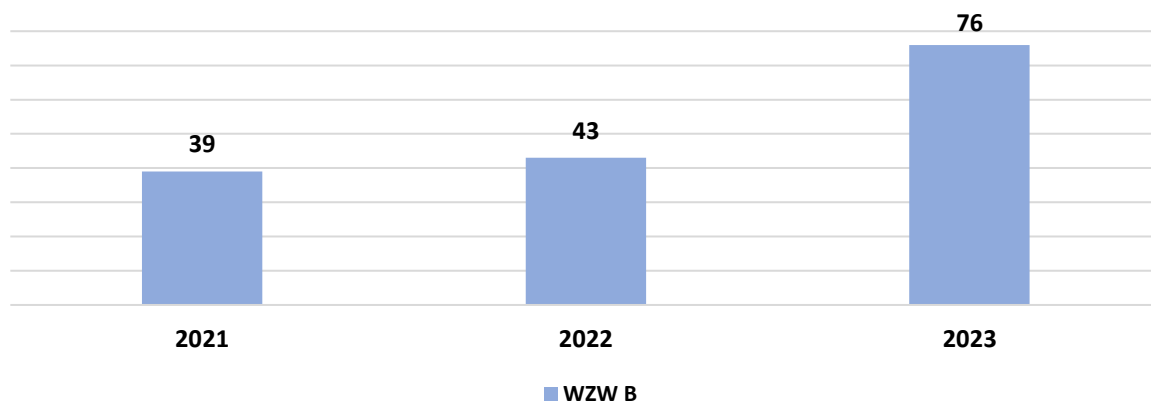
Powiatowa Stacja	2021	2022	2023
Drezdenko	0	2	5
Gorzów Wlkp.	5	11	12
Nowa Sól	3	2	3
Słubice	1	1	0
Sulęcín	1	1	0
Świebodzin	0	0	2
Zielona Góra	1	0	0
Żary	0	1	1
Ogółem	11	18	23

4. ZAKAŻENIA KRWIPOCHODNE

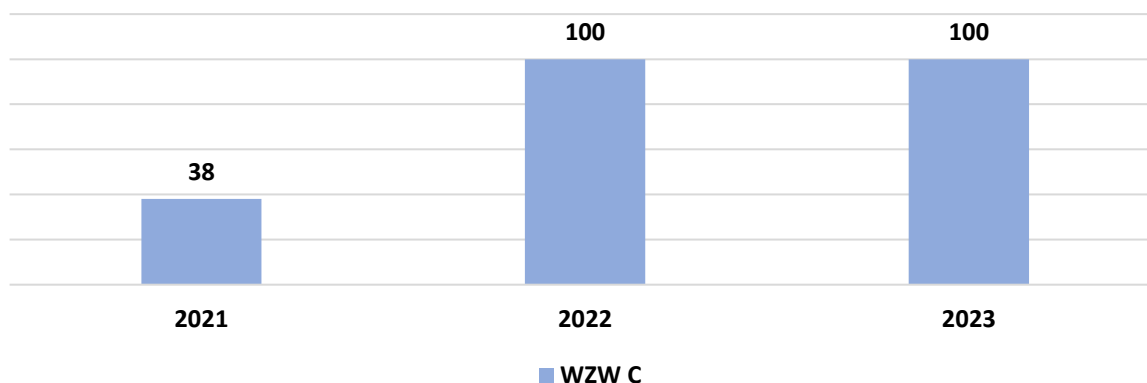
4.1. Zakażenia wirusem HIV – 55 zakażeń, spadek o 15 w porównaniu do poprzedniego roku.

4.2. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B – 76 przypadków, wzrost o 31 przypadków w porównaniu do roku poprzedniego.

4.3. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C – 100 przypadków, tak samo jak w poprzednim roku.

5. CHOROBY BAKTERYJNE INWAZYJNE

5.1. Streptococcus pyogenes – 220 przypadków, wzrost o 57 w porównaniu do poprzedniego roku.

Postać zakażenia	2021	2022	2023
Róża	27	158	191
Zespół wstrząsu toksycznego	0	1	2
Inna określona i nieokreślona	3	4	29
Ogółem	30	163	220

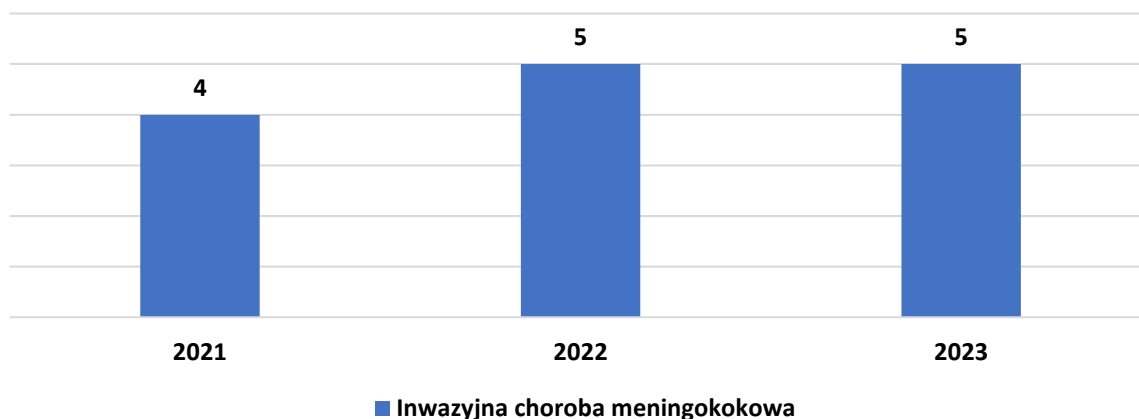
5.2. Streptococcus pneumoniae – 112 przypadków, o 33 przypadki więcej w porównaniu do poprzedniego roku.

Postać zakażenia	2021	2022	2023
Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	7	7
Posocznica	19	47	68
Inna określona i nieokreślona	9	35	45
Ogółem	25	79	112

5.3. Haemophilus influenzae – 9 przypadków, podobnie jak w poprzednim roku.

Postać zakażenia	2021	2022	2023
Posocznica	1	5	4
Inna określona i nieokreślona	0	4	5
Ogółem	1	9	9

5.4. Inwazyjna choroba meningokokowa – 5 przypadków, tak samo jak w poprzednim roku.

6. CHOROBY PRZECIW KTÓRYM PRZEPROWADZANE SĄ SZCZEPIENIA OCHRONNE

Jednostka chorobowa	2021	2022	2023
Ospa wietrzna	1148	6064	5624
Krztusiec	1	6	15
Świnka	9	24	29
Odra	0	0	1*
Różyczka	3	4	2*

* nie potwierdzone badaniem laboratoryjnym

Zgodnie z Programem eliminacji odry i różyczki realizowanym przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) istotne jest laboratoryjne potwierdzanie każdego podejrzenia zachorowania na odrę. Lekarze sporadycznie korzystają z możliwości badań diagnostycznych potwierdzających różyczkę, najczęściej diagnozują na podstawie wywiadów i objawów klinicznych.

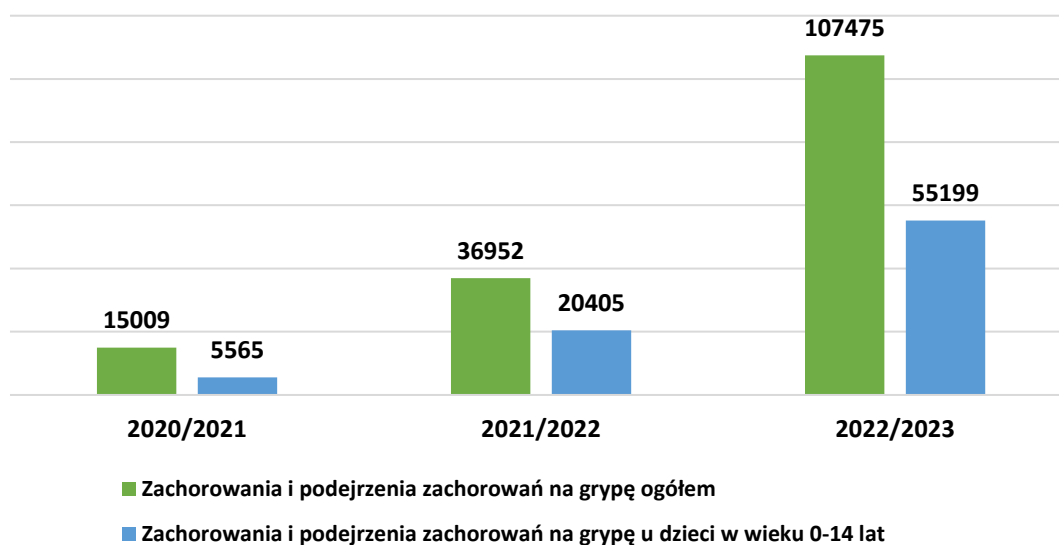
7. ZACHOROWANIA Z POWODU OSTRYCH INFEKЦИИ UKŁADU ODDECHOWEGO

7.1. Zachorowania i podejrzenia zachorowań na grypę

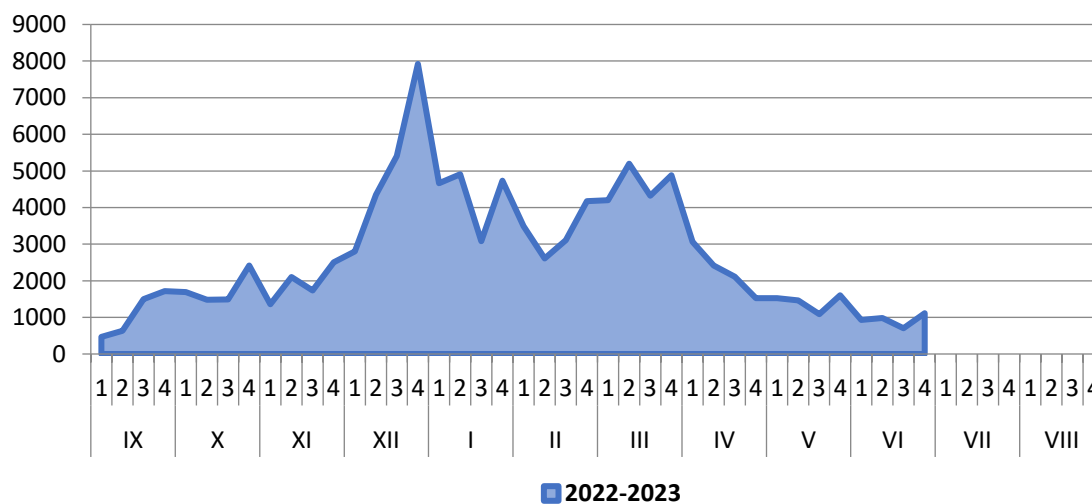
W roku 2023 zmienił się system raportowania zachorowań na grypę, obecnie dane na temat zachorowań są dostępne na stronie Centrum e-Zdrowia.

- Od początku sezonu epidemicznego 2022/2023 tj. od 01.09.2022 r. do zakończenia raportowania grypy tj. do 30.06.2023 r. w województwie lubuskim zarejestrowano **107 475** zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, w tym :
 - 8175 osób powyżej 65 roku życia,
 - 55 199 dzieci do lat 14 (w tym 23 294 dzieci w grupie wiekowej 0-4 lata)

- Lekarze rodzinni skierowali do szpitali **698** osób z czego 670 osób z powodu objawów ze strony układu oddechowego.

7.2. Rozkład sezonowy zachorowań na grypę w sezonie 2022/2023

7.3. Zachorowania na grypę i RSV potwierdzone metodą laboratoryjną

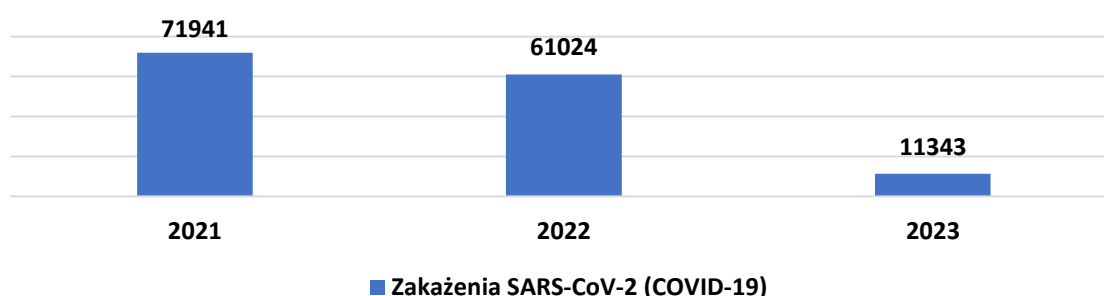
- W sezonie 2022/2023 potwierdzono zachorowania na grypę u **524** osób (317 hospitalizacji), w tym u 210 dzieci do 14 roku życia (171 hospitalizacji).
- Od 2023 r. do metod diagnostycznych potwierdzających zachorowania na grypę zostały włączone testy antygenowe, w których stwierdzono 2880 dodatnich testów w kierunku grypy, w tym 190 hospitalizacji.
- W roku 2023 potwierdzono zachorowania na RSV u **89** osób (26 hospitalizacji), w tym u 34 dzieci do 2 roku życia (19 hospitalizacji).

7.4. COVID-19 – zachorowania

- Na terenie województwa lubuskiego zarejestrowano **11 343** zachorowania na COVID-19 (w 2022 roku były to 60 603 przypadki).
- Z powodu COVID-19 zmarły 54 osoby. Jest to wyraźny spadek w porównaniu do 2022 roku, w którym zmarło 714 osób.

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. w dalszym ciągu zaangażowany jest w proces sekwencjonowania wirusa SARS-CoV-2 w celu określenia jego wariantu.

- W badaniach sekwencjonowania prowadzonych w laboratorium WSSE w Gorzowie Wlkp. dominującym wariantem wirusa SARS-CoV-2 był wariant Omikron i jego podtypy (wykryto 231).

8. CHOROBY ODZWIERZĘCE, WEKTOROWE ORAZ GORĄCZKI KRWOTOCZNE

8.1. Styczność i narażenie na wściekliznę – szczepienia poekspozycyjne

Liczba osób zakwalifikowanych do szczepień po pogryzieniu/pokąsaniu przez zwierzęta w 2023 r. była większa o 41 przypadki niż rok wcześniej (w 2023 – 155, a w 2022 r. – 114 osób), jedna osoba wymagała hospitalizacji.

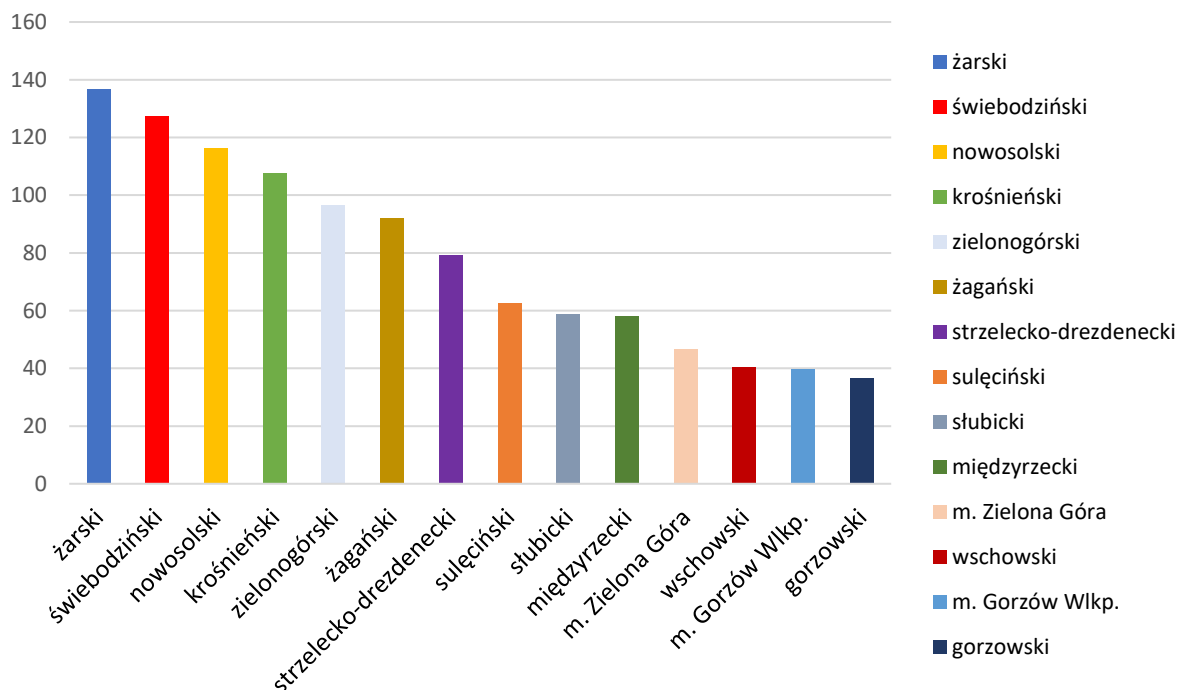
Nietypowe przypadki pogryzienia/pokąsania przez zwierzęta	Liczba zachorowań
Kuna	3
Małpa	2
Wiewiórka	2
Szczur	2
Jeleń	1
Kret	1
Jeż	1

8.2. Borelioza z Lyme

- Współczynnik zapadalności na boreliozę w województwie lubuskim wynosił (77,65) i był wyższy niż w Polsce (66,96).

- Odnotowano 759 zachorowań w tym 5 przypadków neuroboreliozy, w poprzednim roku zarejestrowano 497 zachorowań (zap. 49,53), w tym 2 przypadki zachorowania na neuroboreliozę.

ZAPADALNOŚĆ* NA BOLERIOZĘ W WOJ. LUBUSKIM W 2023 R. WG POWIATÓW

* liczba nowo zarejestrowanych przypadków danej choroby w ciągu roku na sto tysięcy osób badanej populacji.

8.3. Choroby i zakażenia występujące sporadycznie

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań
Gorączka Denga	2
Malaria	1
Choroba wywołana przez wirus Chikungunya	2
Listerioza	8

9. CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ

Zgłoszono 67 zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową, o 18 przypadków więcej w porównaniu do poprzedniego roku.

Jednostka chorobowa	2021	2022	2023
Kiła wczesna	15	15	26
Kiła w postaci późnej	4	2	4
Kiła w postaci innej i nieokreślonej	11	15	25
Rzeżączka	3	12	2
Chłamydiozy	3	5	10
Ogółem	36	49	67

10. GRUŻLICA

Zgłoszono **90** zachorowań na **gruźlicę**, o 16 przypadków mniej w porównaniu do poprzedniego roku.

Powiatowa Stacja	2023	2022
Drezdenko	2	3
Gorzów Wlkp.	22	20
Krosno Odrz.	1	5
Międzyrzecz	7	1
Nowa Sól	14	11
Słubice	0	2
Sulęcín	1	7
Świebodzin	4	7
Zielona Góra	15	30
Żagań	13	6
Żary	11	14
Ogółem	90	116

11. CHOROBA LEGIONISTÓW

Zgłoszono 7 zachorowań na legionellozę, o 2 przypadki więcej w porównaniu do poprzedniego roku.

Powiaty	Liczba zachorowań
Nowosolski	4
m. Zielona Góra	3
m. Gorzów Wlkp.	1

W żadnym z powyższych przypadków nie ustalono jednoznacznie potencjalnego źródła zakażenia.

12. POZOSTAŁE CHOROBY ZAKAŻNE

Nie odnotowano zachorowań na:

- dury,
- brucelozę,
- wąglik,
- włośnicę,
- bąblowicę,
- jersiniozę pozajelitową,
- małą ospę.

W województwie lubuskim pomimo wzrostu zachorowań na niektóre choroby zakaźne oraz odnotowane incydentalne jednostki chorobowe **takie jak** gorączka Denga, choroby wywołanej przez wirus Chikungunya UE, odrę, malarię sytuację epidemiologiczną można ocenić jako stabilną, wymagającą ciągłego monitorowania.

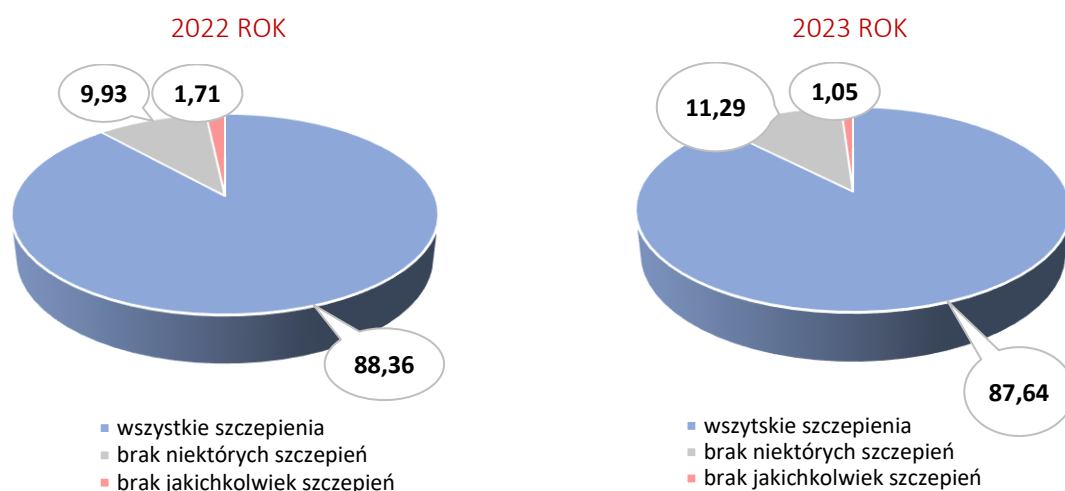
13. REALIZACJA SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH OBOWIĄZKOWYCH

W roku 2023 szczepieniom obowiązkowym podlegała populacja 189485 dzieci i młodzieży (ilość kart uodpornienia przechowywanych w podmiotach leczniczych), natomiast kolejne cykle szczepień, zgodnie z obowiązującymi schematami, rozpoczynano u dzieci urodzonych w 2023, 2022, 2018, 2010 i 2005 roku.

Ogólna wyszczepialność wszystkich osób objętych obowiązkiem szczepień w roku 2023 wynosiła 94,85% i spadła w stosunku do roku poprzedniego o 1,95%.

Analiza danych uzyskanych ze sprawozdań MZ-54 wskazuje, iż na terenie województwa lubuskiego 87,65% dzieci urodzonych w roku 2021 ma podane pełne cykle szczepień podstawowych należnych dla wieku. Dla porównania w roku ubiegłym pełne cykle szczepień miało zakończone 88,36% dzieci trzyletnich.

STAN ZASZCZEPIENIA DZIECI TRZYLETNICH

Wśród szczepień obowiązkowych największy odsetek zaszczepionych odnotowano w zakresie szczepień przeciwko:

Jednostka chorobowa	Odsetek zaszczepionych w 2023 roku
Gruźlica	97%
Wirusowe Zapalenie Wątroby typu B	96,7%
Inwazyjne zakażenia pneumokokowe	90,9%
Zakażenia rotawirusowe	89,9%

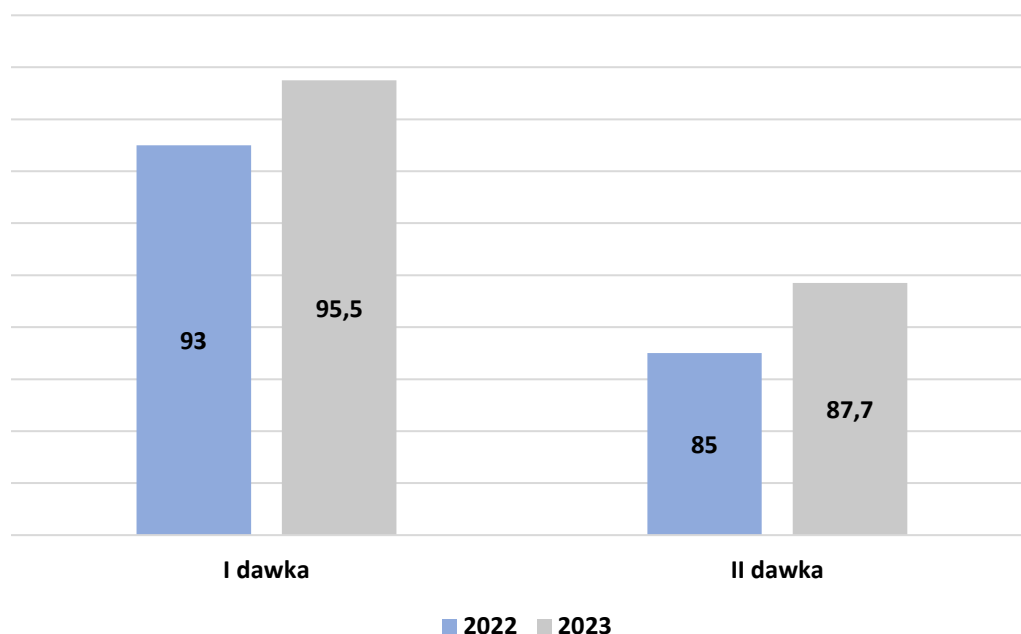
Nieznacznej poprawie uległa sytuacja w zakresie uodpornienia przeciwko odrze, śwince i różyczce (MMR).

	Rok 2022	Rok 2023
Szczepienie podstawowe MMR	76% rocznika 2021 93% rocznika 2020*	80,2% rocznika 2022 95,5% rocznika 2021*
Szczepienie przypominające MMR	67,8% rocznika 2017 85% rocznika 2016*	70,8% rocznika 2018 87,7% rocznika 2017*

* uwzględniono szczepienie dzieci, które w związku z urodzeniem w ostatnim kwartale danego roku podlegały szczepieniu w roku kolejnym.

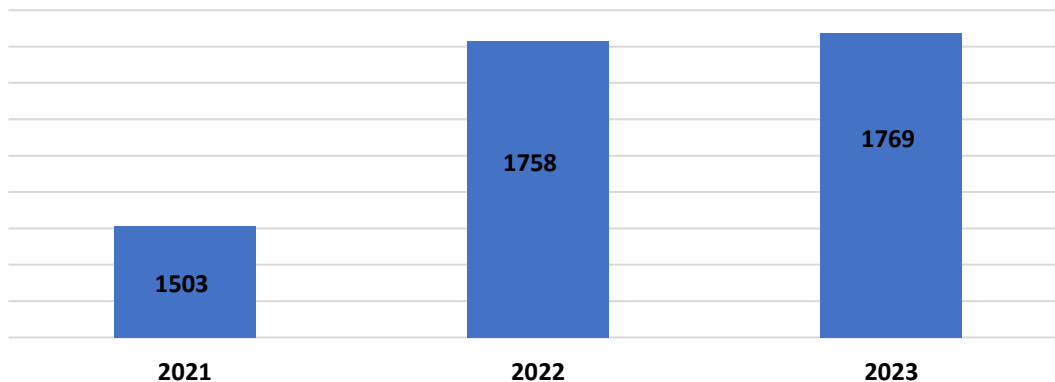
Pomimo systematycznie zwiększającego się odsetka dzieci posiadających pełne uodpornienie przeciwko odrze, śwince i różyczce, nadal **niezadawalający** jest poziom zaszczepienia umożliwiający utrzymanie **odporności populacyjnej** (powinna osiągnąć co najmniej 95%, a jest poniżej 90%), gdyż jak wskazują dane epidemiologiczne, nadal powyżej 10% uprawnionych dzieci i młodzieży nie otrzymało dawki przypominającej szczepienia MMR w 6-tym roku życia, co może skutkować wzrostem liczby zachorowań na odrę i rozwojem epidemii wyrównawczej.

ODSETEK DZIECI ZASZCZEPIONYCH I II DAWKĄ SZCZEPIONKI PRZECIWKO ODRZE, ŚWINCE I RÓŻYCZCE W LATACH 2022 I 2023

Pogorszenia wskaźnika zaszczepienia dzieci i młodzieży upatrywać należy w systematycznie rosnącej liczbie osób uchylających się od tego obowiązku. Na koniec IV kwartału 2023 roku na terenie województwa lubuskiego zarejestrowano 1906 rodziców nierealizujących obowiązkowych szczepień ochronnych, w wyniku czego nie zaszczepiono 1769 dzieci.

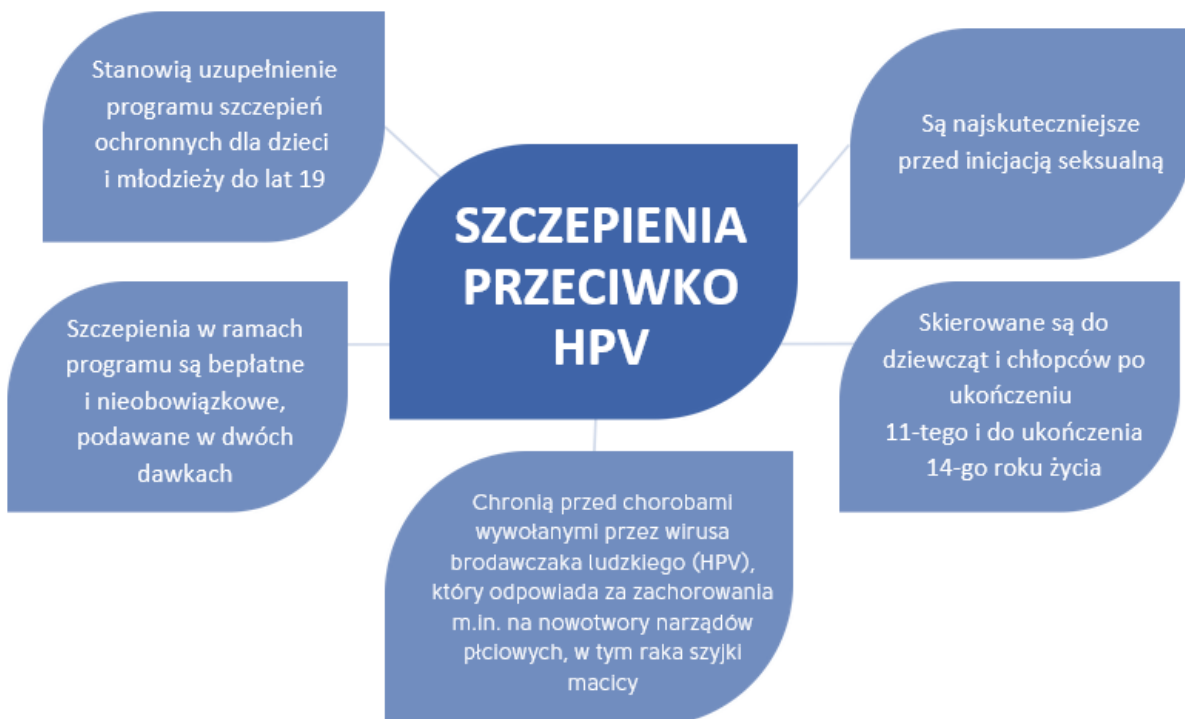
LICZBA NIEZASZCZEPIONYCH DZIECI W LATACH 2021-2023 W ZWIĄZKU Z ODMOWĄ WYKONANIA OBOWIĄZKU SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH PRZEZ ICH RODZICÓW

14. SZCZEPIENIA ZALECANE

14.1. Powszechny Program Szczepień przeciwko HPV

Program realizuje założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030.

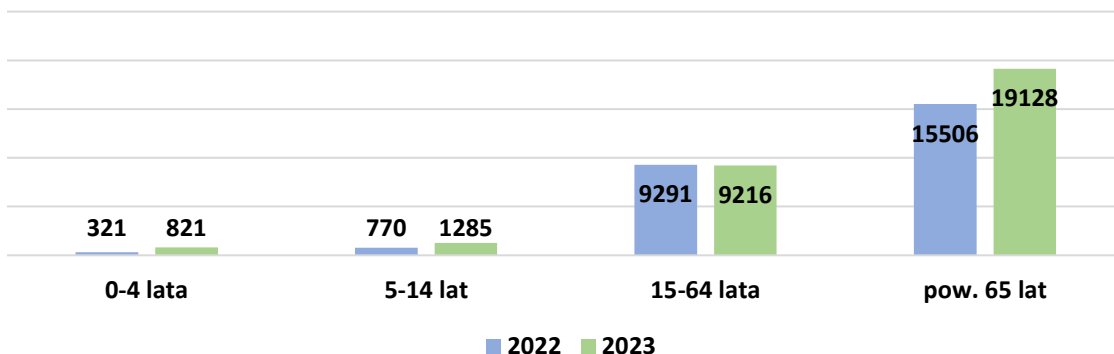

Celem ułatwienia dostępu do rejestracji Ministerstwo Zdrowia uruchomiło dedykowaną stronę internetową: <https://pacjent.gov.pl/aktualnosc/szczepienie-ktore-chroni-przed-rakiem>, na której zamieszczono również dodatkowe informacje dla rodziców.

14.2. Szczepienia przeciwko grypie

Podobnie, jak w latach ubiegłych coraz popularniejsze wśród Lubuszan stają się szczepienia przeciwko grypie. Zainteresowanie szczepieniem przeciwko grypie w 2023 roku wzrosło, szczególnie u dzieci oraz wśród osób powyżej 65 roku życia.

SZCZEPIENIA PRZECIWKO GRYPIE W GRUPACH WIEKOWYCH (PORÓWNANIE ROKU 2023 I 2022)

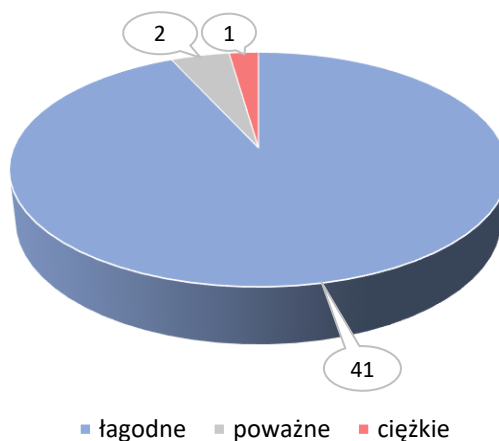
14.3. Narodowy Program Szczepień przeciwko COVID-19

W roku 2023 kontynuowano również Narodowy Program Szczepień przeciwko COVID-19, w którym umożliwiano przyjęcie poszczególnym grupom obywateli kolejnej dawki przypominającej szczepienia. Szczegóły dotyczące wykonawstwa szczepień przeciwko COVID-19 dostępne są na stronie rządowej „Szczepienia przeciwko COVID – ważne informacje” pod adresem: <https://www.gov.pl/web/szczepimysie>.

15. NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPIENNE

W województwie lubuskim w 2023 roku zgłoszono 44 niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) – w roku 2022 – 73, a 2021 – 318. Wśród zgłoszonych odczynów 41 miało charakter łagodny (93,2%), 2 odczyny były o charakterze poważnym oraz 1 ciężkim.

NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPIENNE ZGŁOSZONE W 2023 ROKU

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

1. OCENA DOSTOSOWANIA PODMIOTÓW LECZNICZYCH WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W 2023 ROKU

Standardy dla pomieszczeń podmiotów leczniczych określało rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w *sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą* (Dz.U. z 2012 r., poz. 739) zmieniane kilkakrotnie, ostatnio rozporządzeniem z dnia 26 marca 2019 r. w *sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą* (Dz.U. 2022 r., poz. 402).

Termin 31 grudnia 2017 r. był terminem ostatecznym dostosowania podmiotów do ww. standardów w oparciu o programy dostosowania.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na wniosek podmiotów leczniczych wydawały opinie o wpływie niespełnienia wymagań określonych w ww. rozporządzeniu na bezpieczeństwo pacjentów. Zaproponowane przez podmioty rozwiązania w obszarach, w których infrastruktura nie spełniała obowiązujących przepisów prawa oceniono i uznano, iż w 15 przypadkach niedostosowanie opiniowanych obszarów, w tym mających nadrzędne znaczenie dla działających podmiotów leczniczych (np. sterylizatornie, bloki operacyjne, oddziały anestezjologii i intensywnej terapii, oddziały dziecięce, zaopatrzenie w rezerwowe źródło wody), ma znaczny wpływ na bezpieczeństwo pacjentów. W żadnym przypadku nie stwierdzono jednak rażących uchybień w związku z niedostosowaniem oddziałów i/lub komórek organizacyjnych podmiotu leczniczego.

Zadania wynikające z programów dostosowawczych, które nie zostały wykonane są obecnie egzekwowane od podmiotów leczniczych w drodze postępowań administracyjnych i egzekucyjnych.

Obecnie pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubuskim znajduje się 29 szpitali (8 publicznych i 21 innych niż publiczne) zlokalizowanych na terenie 14 powiatów województwa. Zgodnie z oceną ryzyka podmioty lecznicze są kontrolowane kompleksowo minimum raz w roku, a także kiedy zajdzie taka potrzeba.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wydawane są merytoryczne decyzje administracyjne dotyczące usunięcia tych nieprawidłowości w obszarach: stanu funkcjonalnego, stanu technicznego oraz bieżącego stanu higieniczno-sanitarnego.

SZPITALE, KTÓRE ZREALIZOWAŁY PROGRAM DOSTOSOWANIA I DOSTOSOWAŁY ODDZIAŁY I/LUB
KOMÓRKI ORGANIZACYJNE DO OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA

Nazwa podmiotu leczniczego	
1.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych SPZOZ w Ciborzu
2.	SPZOZ Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze
3.	Szpital Rehabilitacyjno-Lecznicy dla Dzieci SPZOZ w Wojnowie
4.	SPZOZ w Sulechowie
5.	SPZOZ w Sulęcinnie
6.	SPZOZ MSWiA w Zielonej Górze
7.	Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o. w Drezdenku
8.	Szpital na Wyspie Sp. z o.o. w Żarach
9.	Nowy Szpital Sp. z o.o. w Szprotawie
10.	Lubuski Szpital Specjalistyczny Pulmonologiczno-Kardiologiczny Sp. z o.o. w Torzymiu
11.	Aldemed Centrum Medyczne Filia Zastal w Zielonej Górze
12.	Chirurgia Plastyczna Barańscy s.c. E. Parka-Barańska, A. Barański w Słubicach
W tym szpitale „jednodniowe”	
13.	Specjalistyczne Centrum Medyczne UROLOG Sp.j. w Zielonej Górze
14.	NZOZ Ars Medica Bis Lekarska Sp.p. w Nowej Soli
Bliskie dostosowania są	
15.	Nowy Szpital w Świebodzinie Sp. z o.o.
16.	Klinika Chirurgii Jednego Dnia „EZ” T. Ebert, Sz. Zachara Sp.j. w Gorzowie Wlkp.

Dla potrzeb analizy stopnia spełnienia wymagań ww. rozporządzenia Ministra Zdrowia, szpitale województwa lubuskiego (uwzględniając utworzoną przez Ministra Zdrowia sieć szpitali) zostały pogrupowane w następujący sposób:

11 szpitali I stopnia	<ul style="list-style-type: none"> • 2 szpitale publiczne • 9 szpitali innych niż publiczne
2 szpitale II stopnia	<ul style="list-style-type: none"> • 2 szpitale inne niż publiczne
3 szpitale III stopnia	<ul style="list-style-type: none"> • 1 szpital publiczny • 2 szpitale inne niż publiczne
poziom szpitali pulmonologicznych	<ul style="list-style-type: none"> • 1 szpital inny niż publiczny
poziom szpitali ogólnopolskich	<ul style="list-style-type: none"> • 2 szpitale publiczne • 1 szpital inny niż publiczny

*105 Kresowy Szpital Wojskowy SPZOZ w Żarach (poziom szpitali ogólnopolskich) nie jest podmiotem kontrolowanym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Szpitaly nadzorowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa, które nie zostały zakwalifikowane do sieci szpitali, a które zostały objęte analizą:

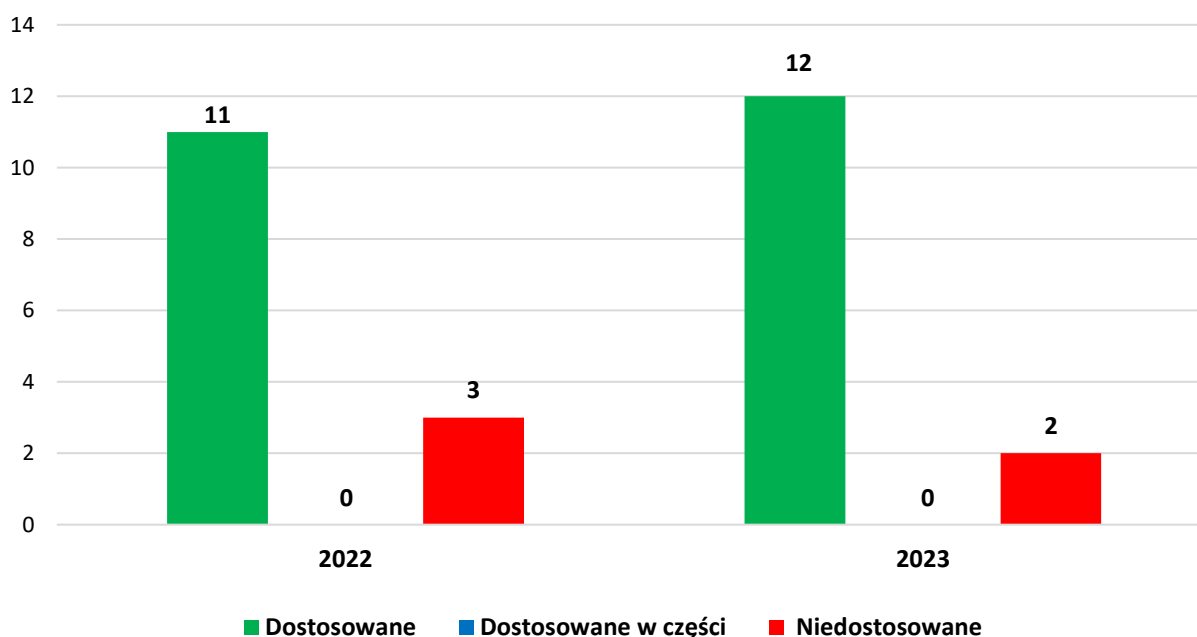
4 szpitale specjalistyczne „jednooddziałowe” oraz 1 szpital specjalistyczny „zabiegowy”	<ul style="list-style-type: none"> • 5 szpitali innych niż publiczne
1 szpital specjalistyczny (rehabilitacyjno-leczniczy dla dzieci)	<ul style="list-style-type: none"> • 1 szpital publiczny
3 szpitale specjalistyczne „niezabiegowe” (psychiatryczne)	<ul style="list-style-type: none"> • 3 szpitale publiczne

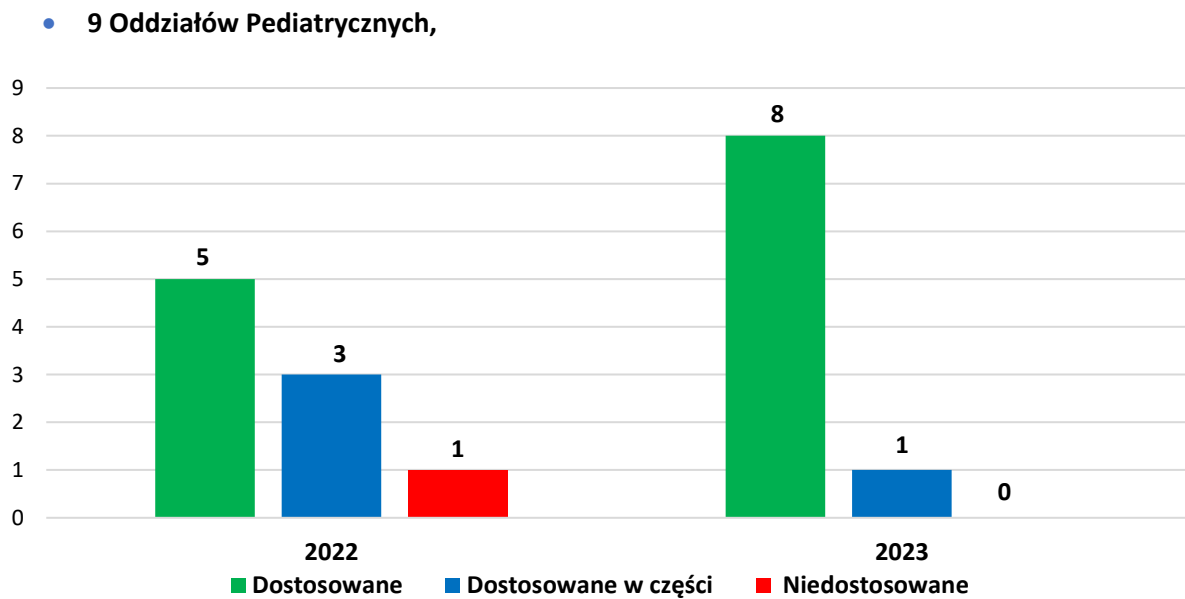
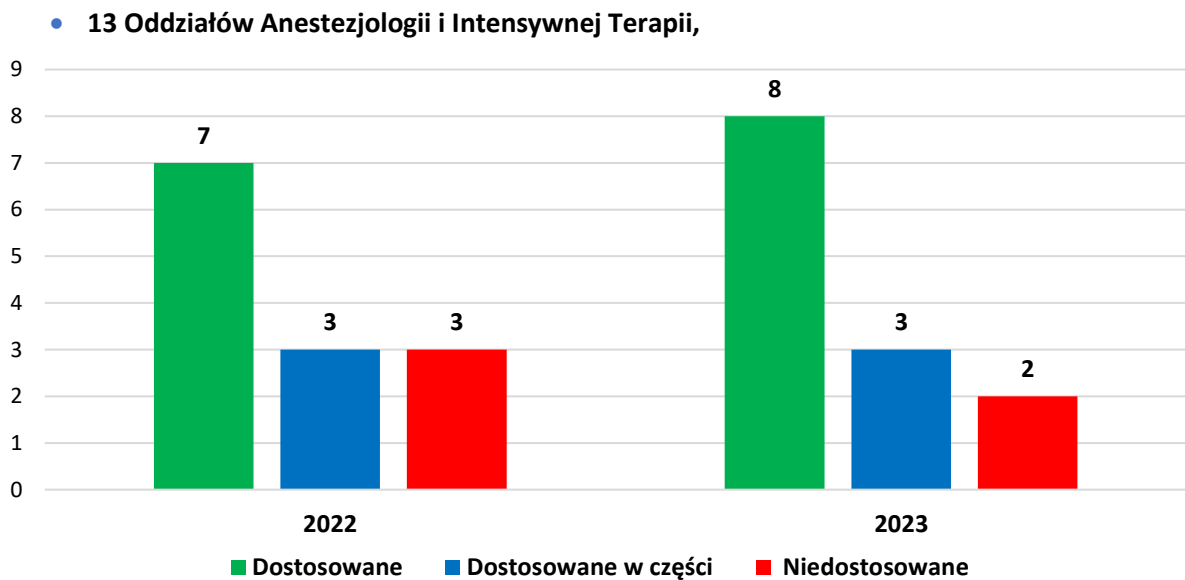
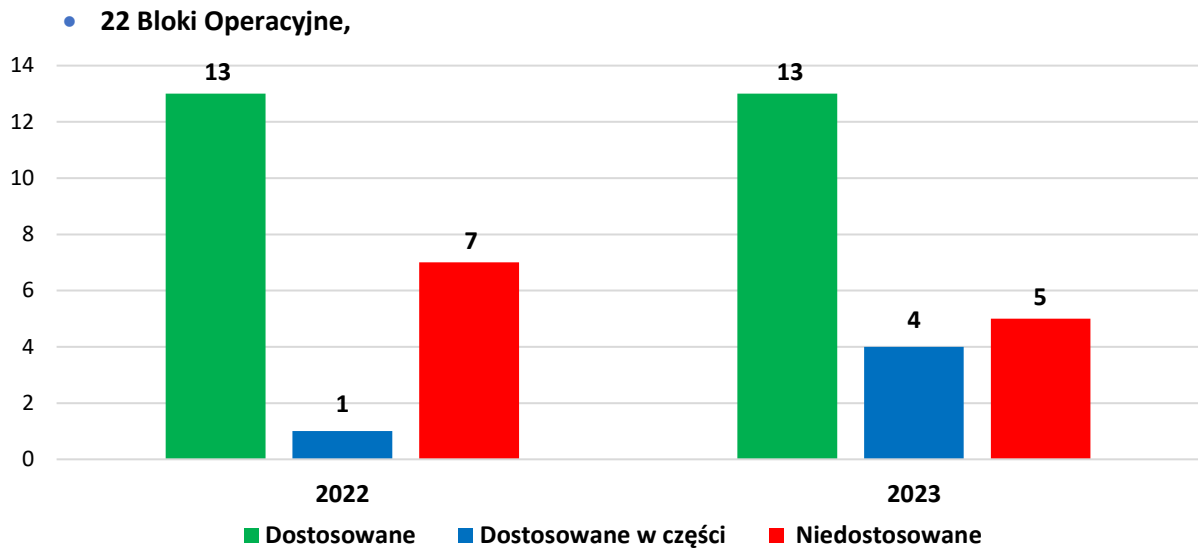
Wszystkie szpitale z wyjątkiem specjalistycznych szpitali psychiatrycznych oraz Szpitala Rehabilitacyjno-Leczniczego dla Dzieci w Wojnowie, posiadają oddziały i/lub komórki organizacyjne o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa pacjentów.

W 2023 roku w dalszym ciągu obszary o istotnym znaczeniu epidemiologicznym takie jak: centralne sterylizatornie, bloki operacyjne, oddziały anestezjologii i intensywnej terapii wymagają prac inwestycyjnych, co jest ważne ze względu na fakt, iż niedostosowanie tych oddziałów i/lub komórek organizacyjnych ma znaczny wpływ na bezpieczeństwo pacjentów hospitalizowanych w tych podmiotach leczniczych.

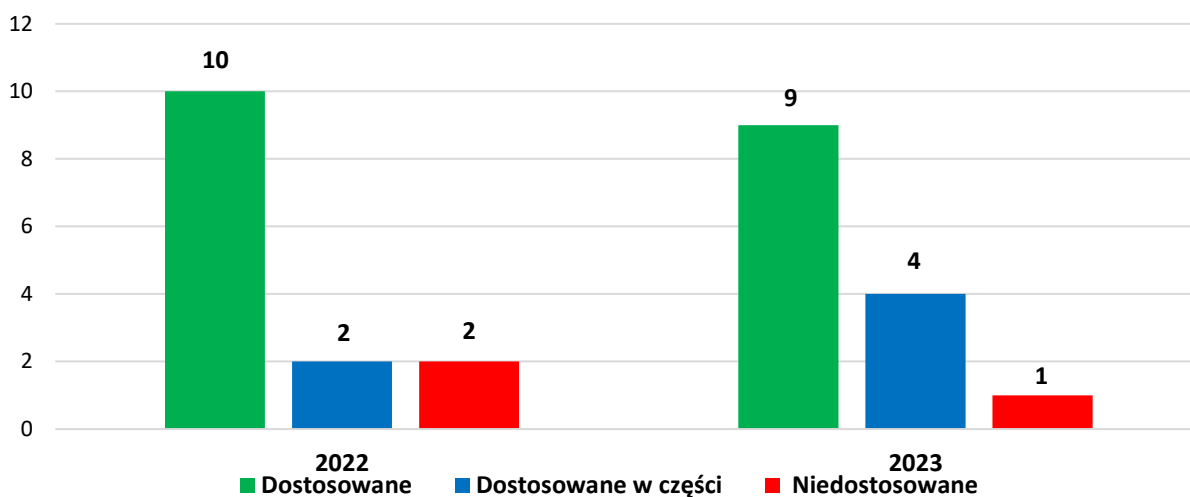
W szpitalach województwa lubuskiego funkcjonuje:

- 14 Sterylizatorni /Punktów Sterylizacji,

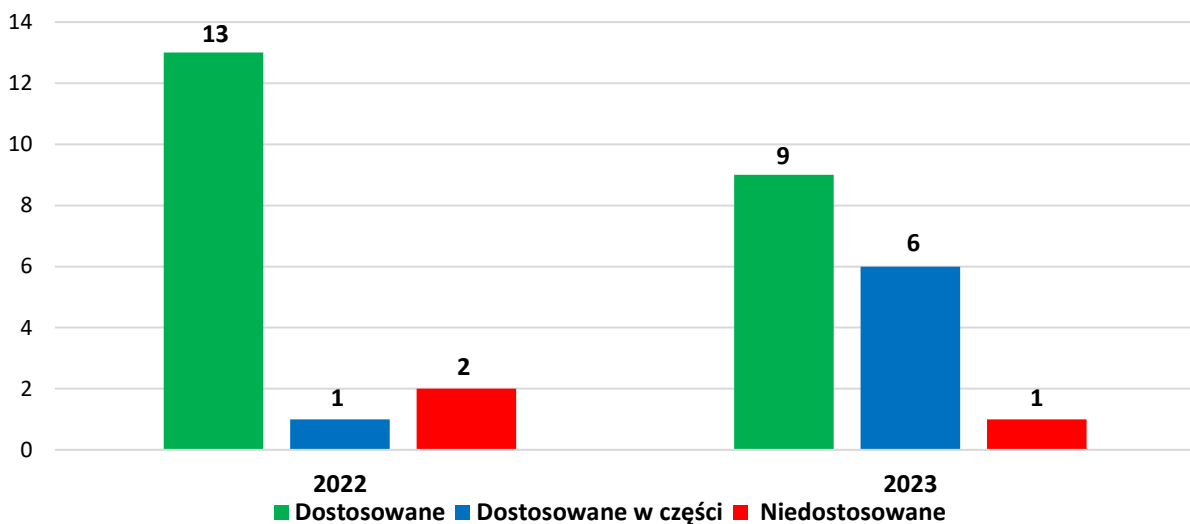

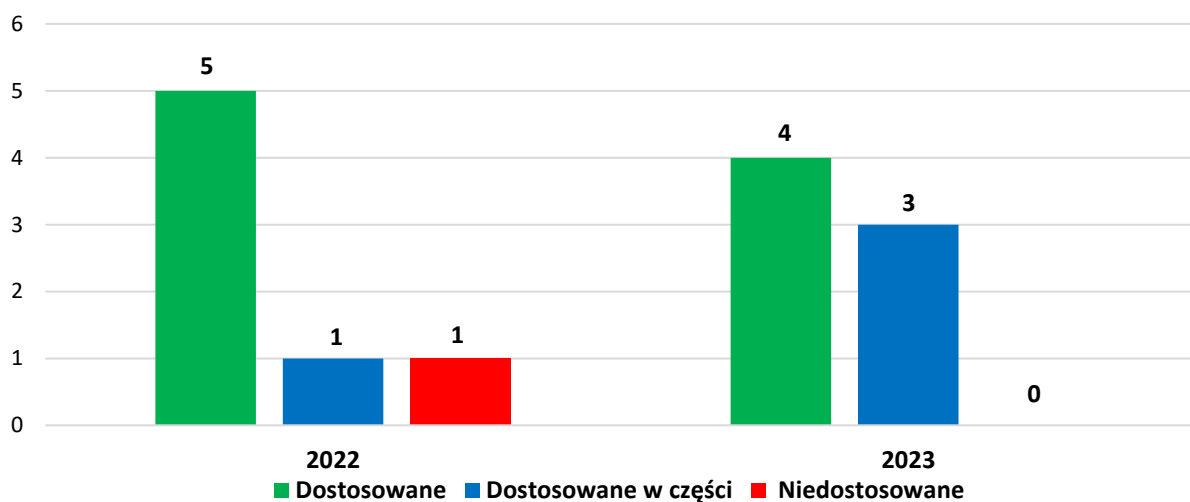
• 14 Oddziałów Chirurgicznych Ogólnych,

• 16 Oddziałów Wewnętrznych,

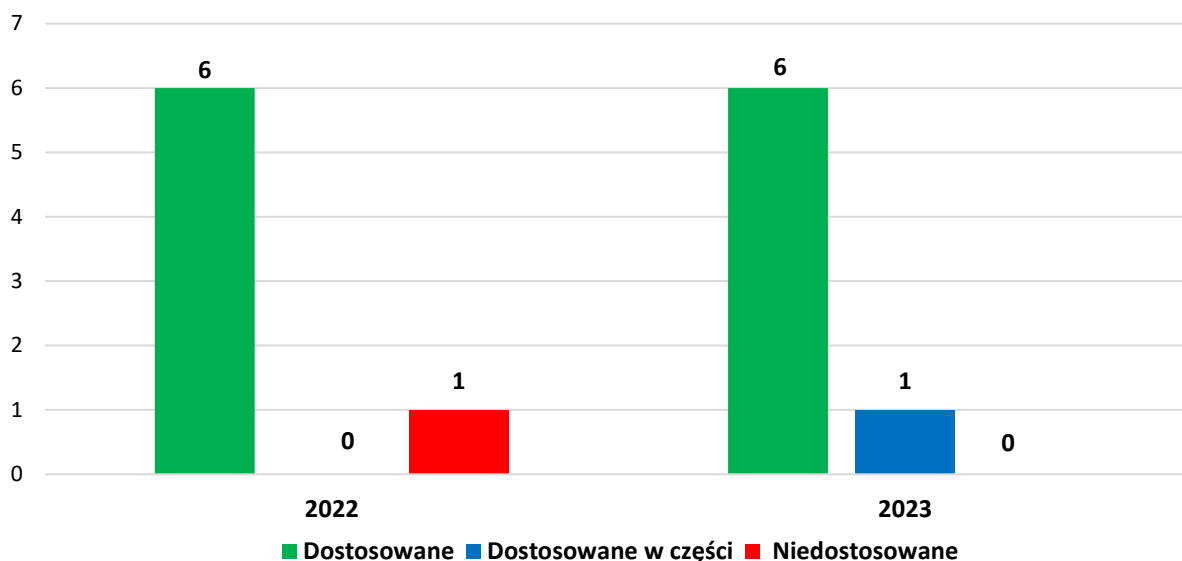

• 7 Oddziałów Położniczo-Ginekologicznych,

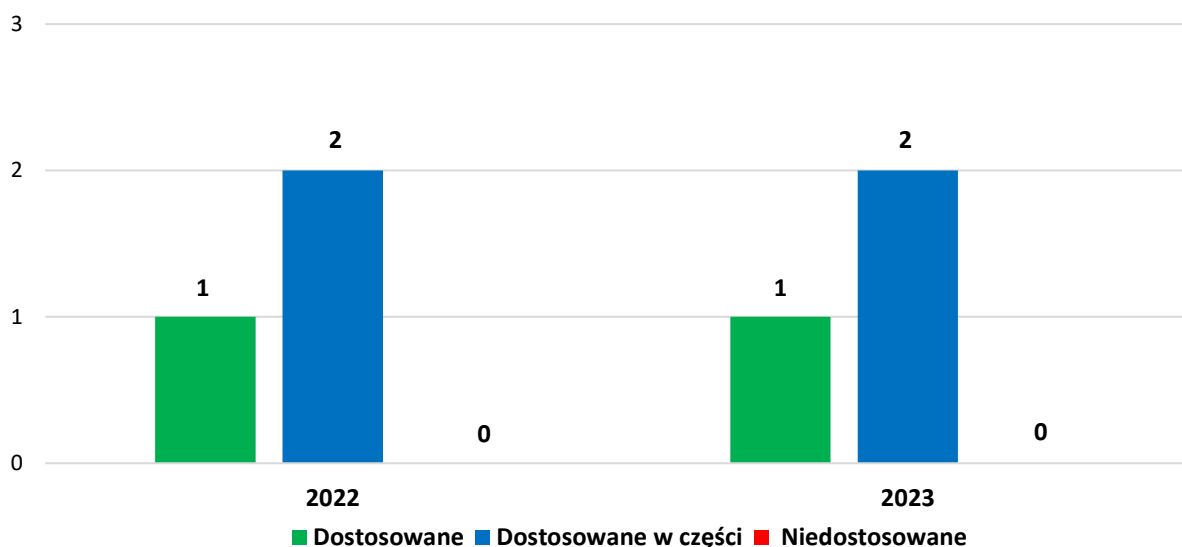

W 2023 roku Szpital Międzyrzecki Sp. z o.o. zawiesił działalność Oddziału Ginekologiczno-Położniczo-Noworodkowego (rooming-in). Obecnie funkcjonuje wyłącznie Oddział Ginekologiczny.

- **7 Oddziałów Noworodkowych,**

- **3 Oddziały Położniczo-Ginekologiczno-Noworodkowe.**

Należy wskazać, iż pomimo oddania w dniu 17 sierpnia 2022 r. do użytkowania nowych pomieszczeń, w których zorganizowany został m.in. blok operacyjny NZOZ w Słubicach Sp. z o.o. został on zaklasyfikowany do grupy oddziałów częściowo dostosowanych z uwagi na to, iż powierzchnia części mebli znajdujących się na wyposażeniu uniemożliwia właściwe przeprowadzenie procesów mycia i dezynfekcji.

Natomiast w grudniu 2022 r. została zakończona inwestycja pt. „Utworzenie Centrum Zdrowia Matki i Dziecka w Szpitalu Uniwersyteckim im. Karola Marcinkowskiego w Zielonej Górze Sp. z o.o.”. Wobec tego część oddziałów szpitalnych została przeniesiona lub utworzona od podstaw, w tym m.in. nowy blok operacyjny.

ZMIANY STANU SANITARNO-HIGIENICZNEGO ODDZIAŁÓW I/LUB KOMÓREK ORGANIZACYJNYCH
PODMIOTÓW LECZNICZYCH W 2023 R.

Nazwa podmiotu leczniczego	Oddziały i/lub komórki organizacyjne, których stan sanitarno-higieniczny uległ poprawie w 2023 r.	Oddziały i/lub komórki organizacyjne, których stan sanitarno-higieniczny uległ pogorszeniu w 2023 r.
Szpital Uniwersytecki w Zielonej Górze Sp. z o.o.	Centralna Sterylizatornia	
	Blok Operacyjny CZMiD	
	Oddział Dziecięcy	
	Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii	
	Oddział Położniczo-Ginekologiczny	
	Oddział Noworodkowy	
Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. Sp. z o.o.	Szpitalny Oddział Ratunkowy	Oddział Położniczo-Ginekologiczny
	Oddział Dziecięcy	
Nowy Szpital w Świebodzinie Sp. z o.o.	Blok Operacyjny	
Nowy Szpital w Kostrzynie nad Odrą Sp. z o.o.	Oddział Wewnętrzny	
	Oddział Chirurgii Ogólnej	
Nowy Szpital we Wschowie Sp. z o.o.		Oddział Wewnętrzny
Szpital im. R. Śmigielskiego w Skwierzynie		Oddział Wewnętrzny
SPZOZ w Sulęcinie	Oddział Dziecięcy	
	Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii	
Wielospecjalistyczny Szpital SPZOZ w Nowej Soli		Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii
		Oddział Chirurgii Ogólnej
		Oddział Wewnętrzny
Dolnośląskie Centrum Chorób Serca MEDINET Sp. z o.o. w Nowej Soli		Oddział Chirurgii Ogólnej
Zachodnie Centrum Medyczne Sp. z o.o. w Krośnie Odrzańskim		Oddział Chirurgii Ogólnej
		Blok Operacyjny
		Oddział Wewnętrzny
Klinika Chirurgii Jednego Dnia „EZ” Tomasz Ebert, Szymon Zachara spółka jawna w Gorzowie Wlkp.		Blok Operacyjny
SP Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Międzyrzeczu.		część Całodobowych Oddziałów Psychiatrycznych

Spośród 24 szpitali województwa lubuskiego, na których zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa spoczywa obowiązek posiadania rezerwowego źródła zaopatrzenia w wodę 8 podmiotów leczniczych nie spełnia tego obowiązku (Tab. 2).

Tab. 1. Typ podstawowego źródła zaopatrzenia obiektów szpitalnych w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w 2023 r.

Typ źródła wody	Liczba obiektów szpitalnych
wodociągi publiczne	17
indywidualne ujęcia wody	7
mieszane	3
indywidualne ujęcie wody należące do innego obiektu szpitalnego	2

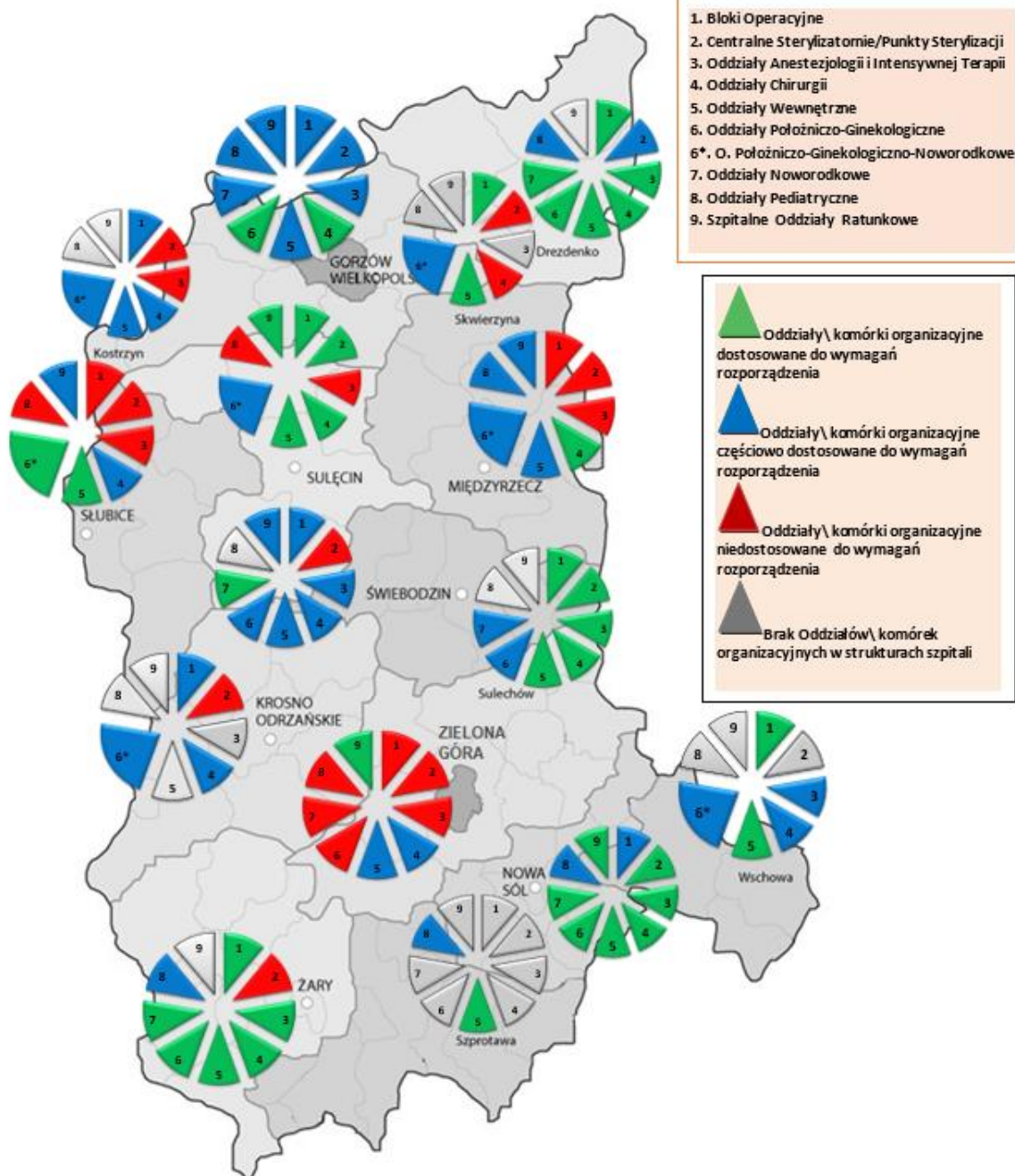
Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa „szpitale jednodniowe” podlegają tylko niektórym wymaganiom, dlatego też obowiązek zapewnienia rezerwowego źródła zaopatrzenia w wodę na co najmniej 12 godzin ich nie dotyczy.

Tab. 2. Wykaz obiektów szpitalnych na terenie województwa lubuskiego, które nie posiadają rezerwowego źródła zaopatrzenia w wodę gwarantującego co najmniej 12 godzinny jej zapas (stan na dzień 31 grudnia 2023 r.).

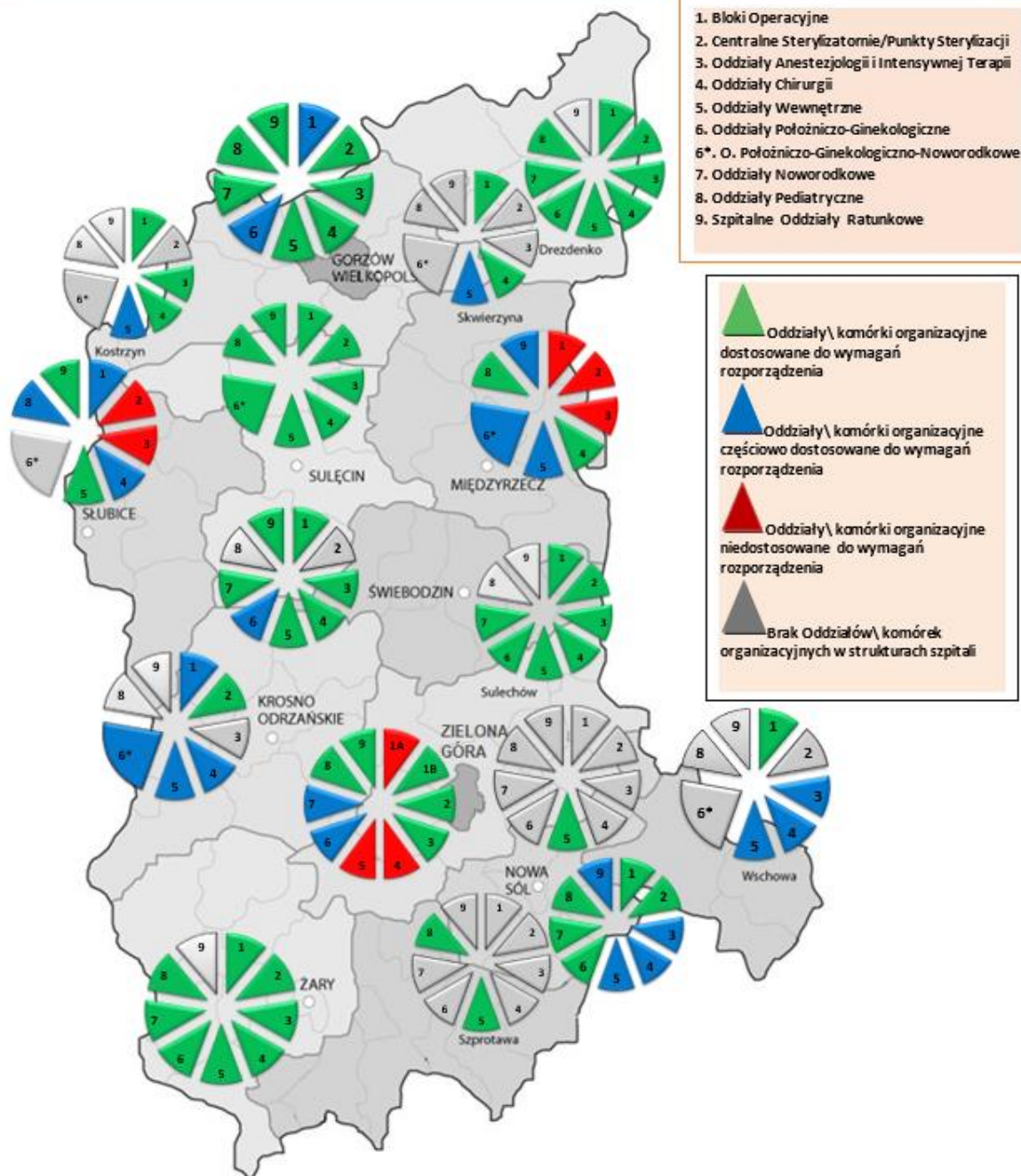
Lp.	Nazwa obiektu
1.	Zachodnie Centrum Medyczne Sp. z o.o. ul. Piastów 3, 66-600 Krosno Odrzańskie
2.	Szpital Międzyrzecki Sp. z o.o. ul. Konstytucji 3 Maja 35, 66-300 Międzyrzecz
3.	Nowy Szpital w Świebodzinie Sp. z o.o. ul. Młyńska 6, 66-200 Świebodzin
4.	Lubuskie Centrum Ortopedii Sp. z o.o. ul. Zamkowa 1, 66-200 Świebodzin
5.	NZOZ Szpital Powiatowy w Słubicach Sp. z o.o. ul. Nadodrzańska 6, 69-100 Słubice
6.	NZOZ Szpital w Skwierzynie Sp. z o.o. ul. Szpitalna 5, 66-440 Skwierzyna
7.	Samodzielny Publiczny Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Międzyrzeczu, ul. Poznańska 109
8.	Zespół Szpitalny przy ul. Walczaka 42 – obiekt należący do Wielospecjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp.

Na poniższych mapach przedstawiono stan dostosowania podmiotów leczniczych do rozporządzenia w 2018 i 2023 roku pokazując progres.

Stan dostosowania szpitali wielospecjalistycznych, powiatowych, specjalistyczno-zabiegowych, nadzorowanych przez organy PIS w 2018 r.

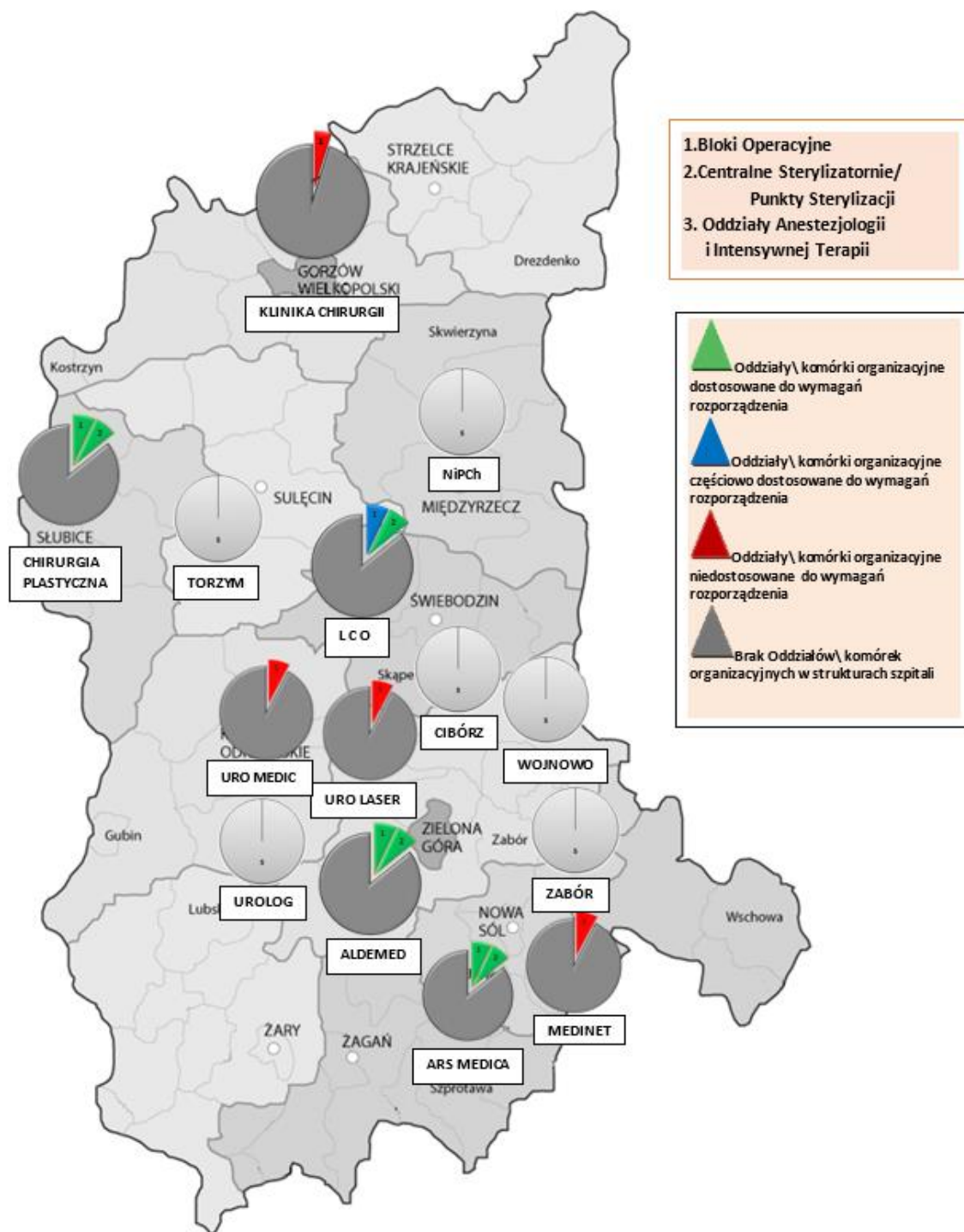

Stan dostosowania szpitali wielospecjalistycznych, powiatowych, specjalistyczno-zabiegowych, nadzorowanych przez organy PIS w 2023 r.

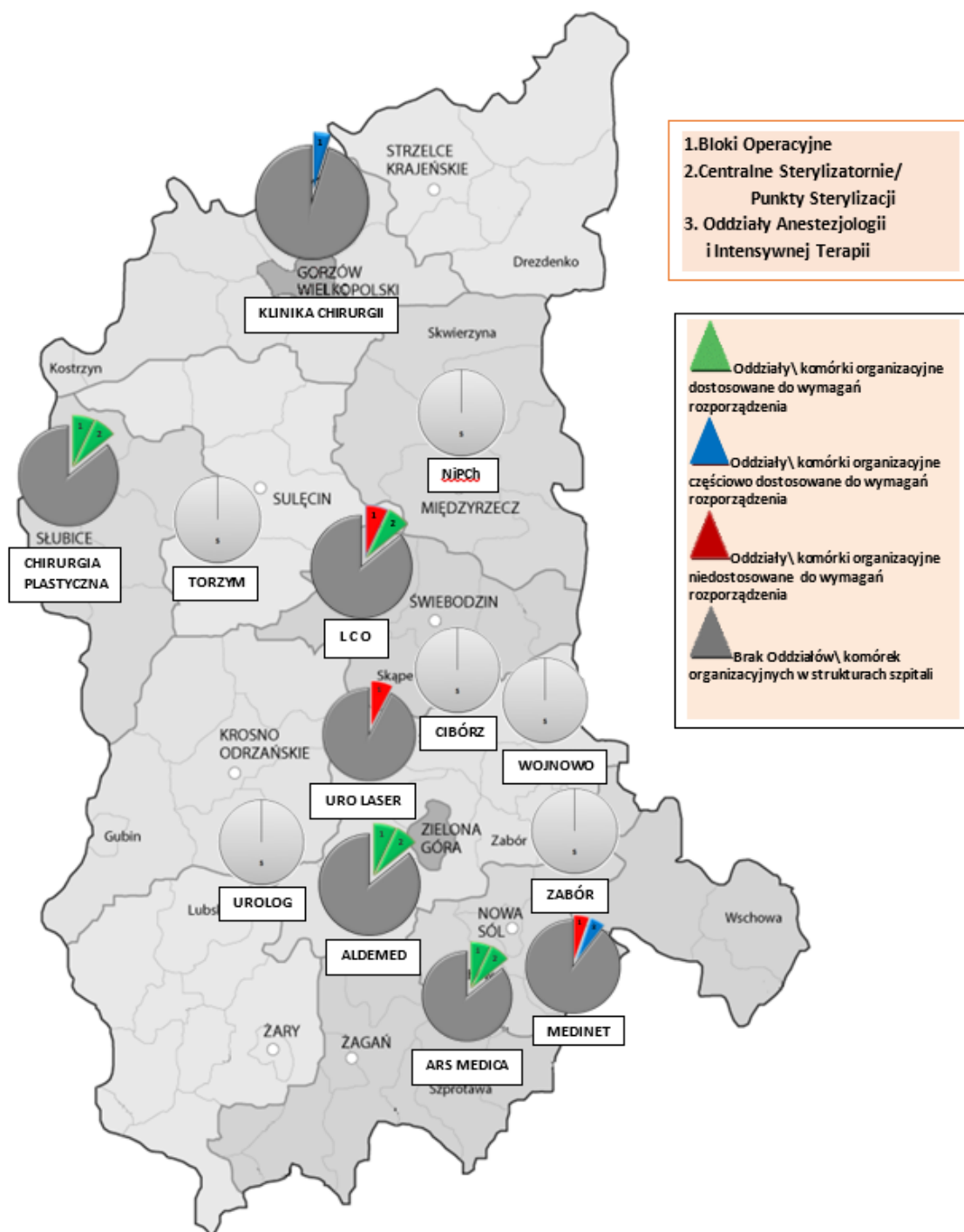

*w przypadku Szpitala Uniwersyteckiego Sp. z o.o. w Zielonej Górze zostały uwzględnione dwa bloki operacyjne:
 1A – Centralny Blok Operacyjny,
 1B – Blok Operacyjny Centrum Zdrowia Matki i Dziecka.

Stan dostosowania szpitali specjalistycznych nadzorowanych przez organy PIS w 2018 r.

Stan dostosowania szpitali specjalistycznych nadzorowanych przez organy PIS w 2023 r.

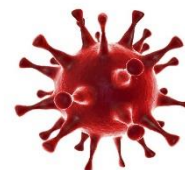

2. OGNISKA EPIDEMICZNE ZAKAŻEŃ SZPITALNYCH

W 2023 r. nastąpił spadek ognisk epidemicznych zarejestrowanych w szpitalach woj. lubuskiego. Było to związane z sytuacją epidemiologiczną kraju, tj. wygaśnięciem stanu zagrożenia epidemicznego SARS-CoV-2.

W 2023 r. odnotowano:

- 134 ogniska epidemiczne zakażeń,
- 691 zakażonych pacjentów,
- 71 zakażonych osób personelu medycznego,
- 757 osób z potwierdzonym laboratoryjnie czynnikiem etiologicznym.

W 2023 r. przedstawiciele PPIS województwa lubuskiego nadzorując podmioty lecznicze przeprowadzali kontrole tematyczne związane z wystąpieniem ognisk epidemicznych wywołanych patogenami alarmowymi wielolekoopornymi oraz innymi czynnikami chorobotwórczymi.

LICZBA OGNISK EPIDEMICZNYCH I PRZEPROWADZONYCH KONTROLI W OGNISKACH ZWIĄZANYCH Z PROWADZONYM DOCHODZENIEM EPIDEMIOLOGICZNYM

Rok	Liczba ognisk epidemicznych	Liczba przeprowadzonych kontroli w ogniskach epidemicznych
2023	134	78

Monitoring sytuacji epidemiologicznej szpitali prowadzono poprzez:

- analizę tygodniowych raportów dotyczących sytuacji epidemiologicznej poszczególnych szpitali w zakresie występowania w szpitalach województwa podejrzeń zakażeń, zakażeń i kolonizacji wywołanych pałeczkami jelitowymi enterobacteriaceae wytwarzającymi karbapenemazy (CPE),
- analizę raportów wstępnych o występowaniu ognisk epidemicznych.

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. w ramach działalności Wojewódzkiego Zespołu Monitorowania i Zwalczania Zakażeń Patogenami Opornymi na Antybiotyki Kluczowe dla leczenia oraz prowadzonego monitoringu bieżącej sytuacji epidemiologicznej, po przeanalizowaniu otrzymanych w 2023 r. raportów za 2022 r., przedstawił kierownikom szpitali i zespołom kontroli zakażeń szpitalnych analizę zakażeń związanych z opieką zdrowotną.

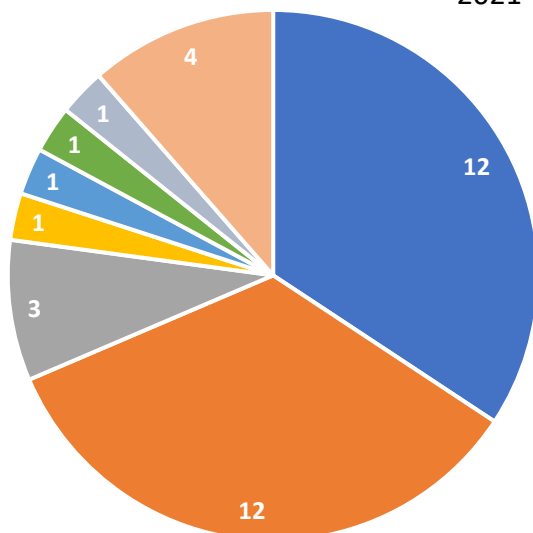
Szkolenie on-line dotyczące zakażeń bakterią Legionella skierowane było do kierowników podmiotów leczniczych, zespołów kontroli zakażeń szpitalnych, pielęgniarek epidemiologicznych, przedstawicieli stacji sanitarno-epidemiologicznych oraz Konsultantów Wojewódzkich w dziedzinach kluczowych związanych z zagrożeniem epidemiologicznym w powyższym zakresie.

TEMATYKA SPOTKAŃ:

03.07.2023 r.	„Analiza czynników alarmowych i ognisk epidemicznych rejestrowanych w szpitalach województwa lubuskiego w latach 2019-2022 na podstawie raportów otrzymywanych od podmiotów leczniczych”.
07.09.2023 r.	„Występowanie bakterii Legionella spp. w instalacjach wodnych szpitali na przykładzie analizy danych w okresie od 2016 do 2022 r. z terenu województwa lubuskiego”.

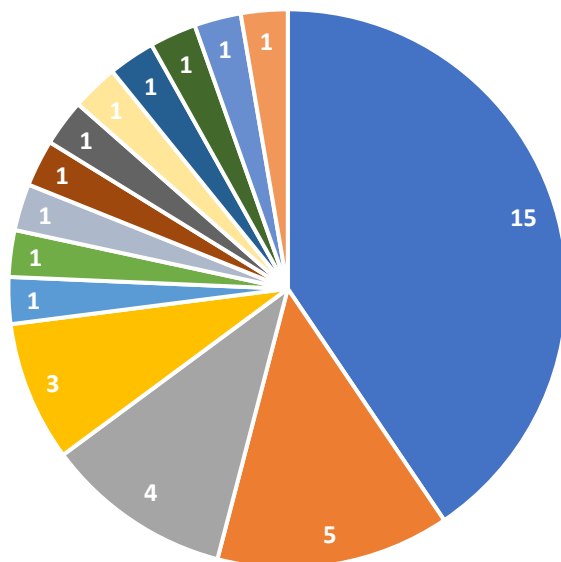
NAJCZĘSTSZE CZYNNIKI BIOLOGICZNE, KTÓRE WYWOŁAŁY OGNISKA EPIDEMICZNE W SZPITALACH
WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W LATACH 2021-2023

2021

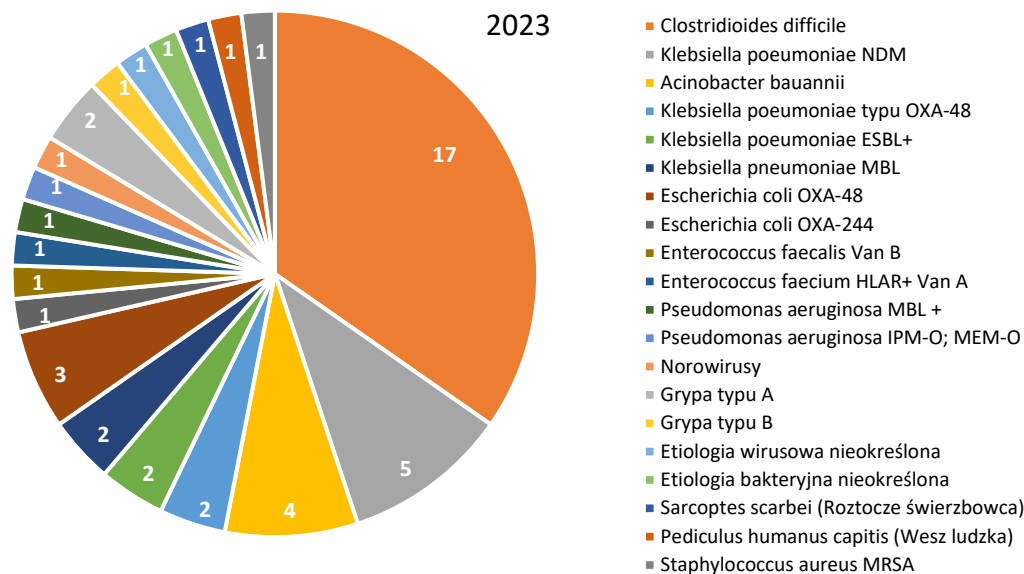

- Clostridioides difficile
- Klebsiella pneumoniae NDM
- Acinetobacter baumannii
- Nie ustalono czynnika
- Etiologia wirusowa
- Staphylococcus aureus MRSA
- Pediculus humanus capitis (Wesz ludzka)
- Sarcoptes scabiei (Roztocze świerzbowca)

2022

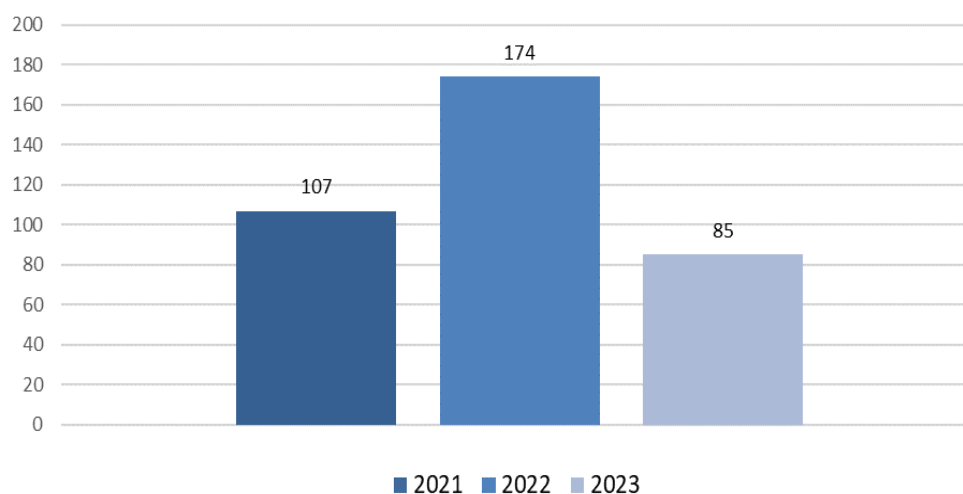
- Clostridioides difficile
- Klebsiella pneumoniae NDM
- Acinobacter bauannii
- Klebsiella pneumoniae typu OXA-48
- Klebsiella pneumoniae ESBL+
- Escherichia coli OXA-48
- Grypa typu A
- Nie ustalono czynnika
- Etiologia wirusowa
- Etiologia bakteryjna
- Biegunka o nieustalonej etiologii
- Sarcoptes scarbei (Roztocze świerzbowca)
- Pediculus humanus capitis (Wesz ludzka)
- Staphylococcus aureus MRSA

NAJCZĘŚCIEJ REJESTROWANE OGNISKA EPIDEMICZNE W 2023 R.
WYWOŁANE INNYM NIŻ SARS-COV-2 CZYNNIKIEM ETIOLOGICZNYM

Czynnik etiologiczny	Liczba ognisk
Clostridioides difficile (toksyna A i B)	17
Klebsiella pneumoniae NDM	5
Acinetobacter baumannii wielolekooporny	4
Escherichia coli OXA-48	3
Klebsiella pneumoniae OXA-48	2
Klebsiella pneumoniae ESBL	2
Klebsiella pneumoniae MBL	2
Escherichia coli OXA-244	1 (obejmujące wiele oddziałów szpitala)

OBSERWUJEMY SPADEK OGNISK WYWOŁANYCH PRZEZ SARS-COV-2

W 2023 r. pod względem postaci klinicznych zakażeń w ogniskach epidemicznych sytuacja epidemiologiczna w województwie lubuskim kształtowała się następująco:

- **66,4%** stanowiły zakażenia układu oddechowego w tym **12,6%** stanowiły zapalenia płuc (głównym czynnikiem wywołującym zakażenia był wirus SARS-CoV-2),
- **13,4%** stanowiły zakażenia przewodu pokarmowego (głównym czynnikiem wywołującym zakażenia było *Clostridioides difficile*),
- **10%** stanowiły zakażenia przebiegające bezobjawowo w tym kolonizacje,
- **3%** stanowiły zakażenia krwi,
- **3%** stanowiły zakażenia miejsca operowanego,
- **2%** stanowiły zakażenia układu moczowego,
- **1,5%** stanowiły zakażenia skóry, (czynnikiem wywołującym zakażenia był m.in. Świerzbowiec, wesz ludzka),
- **0,7%** stanowiły zakażenia wewnątrzbrzuszne.

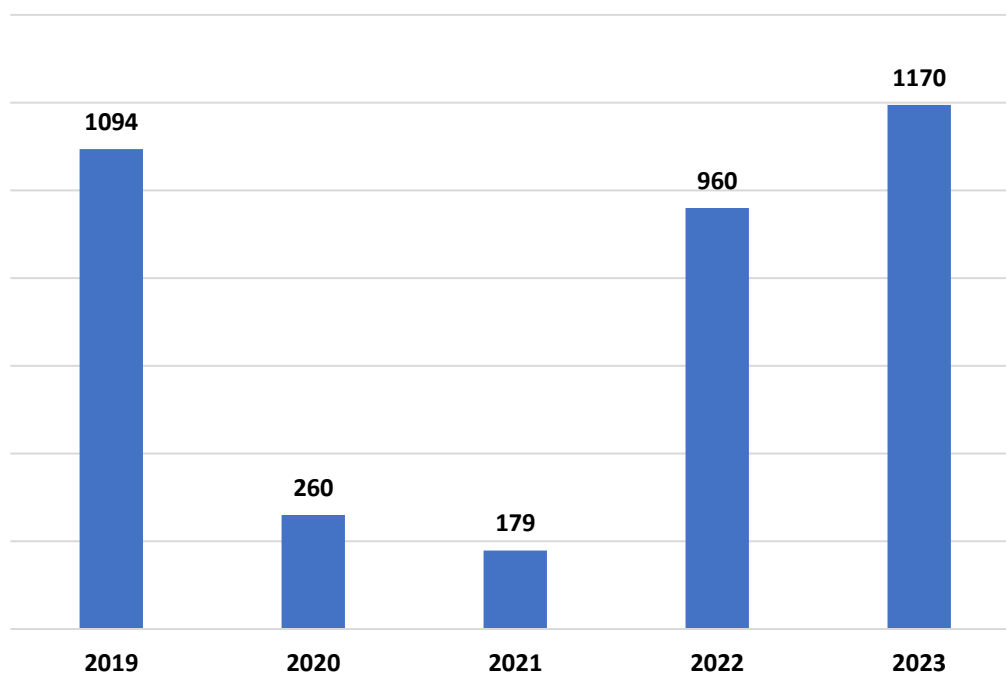
3. POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI MEDYCZNYMI W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

W roku 2023 gospodarkę odpadami medycznymi skontrolowano w następujących obiektach:

- 1) 29 szpitalach (100 %).
- 2) 1141 innych podmiotach leczniczych (na 1924 działających w województwie - co stanowi ok. 59 %).

łącznie skontrolowano 1170 podmiotów działalności leczniczej.

KONTROLE SANITARNE W ZAKRESIE ODPADÓW MEDYCZNYCH W LATACH 2019-2023

Decyzje i zalecenia

Wydano **12 decyzji zobowiązujących podmioty lecznicze do usunięcia nieprawidłowości**, natomiast drobne uchybienia (nie wymagające dużych nakładów finansowych) egzekwowano w formie wydanych **120 doraźnych zaleceń**. Uchybienia z zakresu gospodarki odpadami medycznymi zakaźnymi stwierdzono w **9** szpitalach województwa lubuskiego oraz w **124** pozostałych podmiotach leczniczych.

Najczęściej stwierdzano nieprawidłowości związane z niewłaściwym gospodarowaniem niektórymi grupami tych odpadów w placówkach medycznych.

Odpady medyczne o kodzie 180103*	<ul style="list-style-type: none"> • brak opisanych worków i pojemników na odpady medyczne - w 10 obiektach, • brak pojemników bezdotykowych – w 9 obiektach, brak aktualnej procedury postępowania z odpadami medycznymi – w 17 obiektach, • przekroczenie czasu gromadzenia odpadów ostrych na stanowisku pracy – w 3 placówkach medycznych.
Dokumentacja wymagana przepisami prawa	<ul style="list-style-type: none"> • brak dostępu do dokumentacji w zakresie ewidencji ilościowej i jakościowej odpadów o kodach 180103*, tj. kart przekazu odpadów (KPO) w systemie BDO w podmiotach oraz brak dostępu do informacji złożonej do Urzędu Marszałkowskiego za poprzedni rok o wytworzonych odpadach w placówce medycznej - w 15 przypadkach.
Magazynowanie odpadów w miejscach ich wytwarzania	<ul style="list-style-type: none"> • nie przestrzegano ustalonej częstotliwości wywozu odpadów medycznych o kodzie 180103*. Czas wstępnego magazynowania odpadów w temperaturze do 10°C przekraczał 30 dni - w 8 obiektach, • odpady medyczne o kodzie 180102* magazynowane były w niewłaściwych warunkach sanitarno – higieniczno – technicznych – w 2 obiektach (szpitalach).
Wózki i pojemniki transportowe wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> • brak pomieszczenia do mycia, dezynfekcji i przetrzymywania wózków i pojemników transportowych - w 1 obiekcie (szpitalu).
Magazyn odpadów medycznych zakaźnych	<ul style="list-style-type: none"> • zastrzeżenia dotyczące stanu sanitarno-higieniczno-technicznego m.in. ścian, podłóg, sufitów, drzwi, braku umywalki oraz środków do mycia i dezynfekcji, nie zabezpieczone pomieszczenie magazynowe przed osobami nieupoważnionymi - w 11 obiektach, • brak termometrów w urządzeniach/ magazynach chłodniczych (a także brak rejestru temperatury) - w 12 obiektach.
Amalgamaty	<ul style="list-style-type: none"> • W placówkach medycznych stomatologicznych, w których udzielano świadczeń zdrowotnych nie odnotowano nieprawidłowości postępowania z wypełnieniami amalgamatowymi.

Warunki zdrowotne środowiska bytowania ludzi

1. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Podstawę zaopatrzenia ludności w wodę do picia w województwie lubuskim stanowią wodociągi publiczne. Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi ujmowana jest z ujęć podziemnych oraz 1 ujęcia wody powierzchniowej, zlokalizowanego na rzece Obrzycy w miejscowości Sadowa. Ujęcie to stanowi zasadnicze źródło wody „surowej” dla potrzeb wodociągu publicznego w Zielonej Górze.

Ze względu na specyfiką hydrogeologiczną terenu województwa lubuskiego wymagane jest uzdatnianie wody do picia w zakresie parametrów żelaza i manganu.

W 2023 r. w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubuskiego znajdowało się 546 urządzeń dostarczających wodę, w tym:

- 391 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
- 155 innych podmiotów zaopatrujących w wodę.

	Liczba urządzeń dostarczających wodę						Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)			
	wg ewidencji	w tym skontrolowane	odpowiadająca wymaganiom	nieodpowiadająca wymaganiom mikrobiologicznym	nieodpowiadająca wymaganiom fizykochemicznym	nieodpowiadająca wymaganiom dla substancji promieniotwórczych	zaopatrywanej w wodę odpowiadającą wymaganiom	objętej brakiem przydatności w zakresie wymagań mikrobiologicznych	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym	zaopatrywanej w wodę nieodpowiadającą wymaganiom dla substancji promieniotwórczych
Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę - ogółem	391	391	390	1	0	0	973,146	0,038	0,0	0,0
Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	≤100	212	212	211	1	0	0	77,684	0,038	0,0
	101-1000	152	152	152	0	0	0	269,178	0,0	0,0
	1001-10000	25	25	25	0	0	0	388,107	0,0	0,0
	10001-100000	2	2	2	0	0	0	238,177	0,0	0,0
	>100001	0	0	0	0	0	0	0,000	0,0	0,0
Inne podmioty zaopatrujące w wodę	155	154	154	0	0	0	24,674	0,0	0,0	0,0

1.1. Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubuskiego w 2023 roku przeprowadziły badania blisko 2 tysięcy próbek wody. Producenci wody w ramach kontroli wewnętrznej prowadzili badania jakości wody i terminowo przekazywali wyniki.

Badania wody wykonywane były przez akredytowane laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej, funkcjonujące w WSSE w Gorzowie Wlkp. i w PSSE w Zielonej Górze, a także przez 5 laboratoriów zewnętrznych znajdujących się na terenie województwa lubuskiego, posiadających aktualne zatwierdzenia systemu jakości do badań wody do spożycia, wydane przez PPIS.

LABORATORIA O ZATWIERDZONYM SYSTEMIE JAKOŚCI NA TERENIE WOJ. LUBUSKIEGO

1. Laboratorium Zakładowe MZGK w Nowej Soli
2. Laboratorium Badania Wód i Ścieków Zielonogórskich Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.
3. Laboratorium Zakładowe Spółki Komunalnej we Wschowie
4. Laboratorium Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gorzowie Wlkp.
5. „Ekosystemy – JT. Jerzy Teterycz, Laboratoria – Badania i analizy techniczne” w Zielonej Górze

Producenci wody wykonując badania wody w ramach kontroli wewnętrznej, najczęściej korzystali z usług laboratoriów:

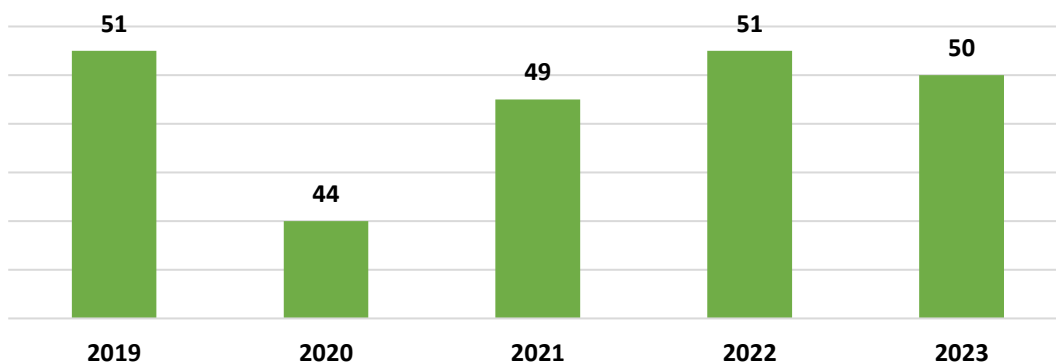

1. J. S. Hamilton Poland Sp. z o. o.
2. SGS Polska Sp. z o.o w Pszczynie
3. GBA Polska Sp. z o.o.
4. Intertek Poland Sp. z o.o.
5. Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o.
6. Laboratorium Usługowo-Badawcze „BIOCHEMIK” Sp. z o. o. w Śmiłowie
7. Intertek Poland Sp. z o.o. Laboratorium Badawcze
8. Wessling Polska Sp. z o.o
9. AQUANET Laboratorium Sp. z o.o.
10. Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej w Warszawie
11. Zespół Laboratoriów Badawczych i Wzorujących Głównego Instytutu Górnictwa- Śląskie Centrum Radiometrii Środowiskowej im. M. Goeppert Mayer

1.2. Braki przydatności wody – zanieczyszczenia mikrobiologiczne

W roku 2023 stwierdzono okresowy brak przydatności wody do spożycia dla 42 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz 8 innych podmiotów dostarczających wodę, m.in. dla obiektów o charakterze turystyczno-wypoczynkowym.

LICZBA WYDANYCH DECYZJI STWIERDZAJĄCYCH BRAK PRZYDATNOŚCI WODY DO SPOŻYCIA

Przyczyny pogorszenia się jakości wody pod względem mikrobiologicznym m.in.:

- niewłaściwa gospodarka wodno-ściekowa
- awarie urządzeń
- mały rozbiór wody
- niewłaściwa dezynfekcja po dokonanych pracach konserwacji urządzeń

Działania naprawcze:

- dezynfekcja chemiczna wody
- płukanie sieci oraz urządzeń uzdatniających wodę.
- modernizacje stacji uzdatniania wody, przepompowni, sieci wodociągowych, studni głębinowych
- wymiana źrózł filtracyjnych

Coraz więcej producentów wody/przedsiębiorstw wodociągowych decyduje się na włączenie w procesie technologicznym uzdatniania wody lamp UV jako stałej dezynfekcji, celem zachowania bezpieczeństwa mikrobiologicznego wody.

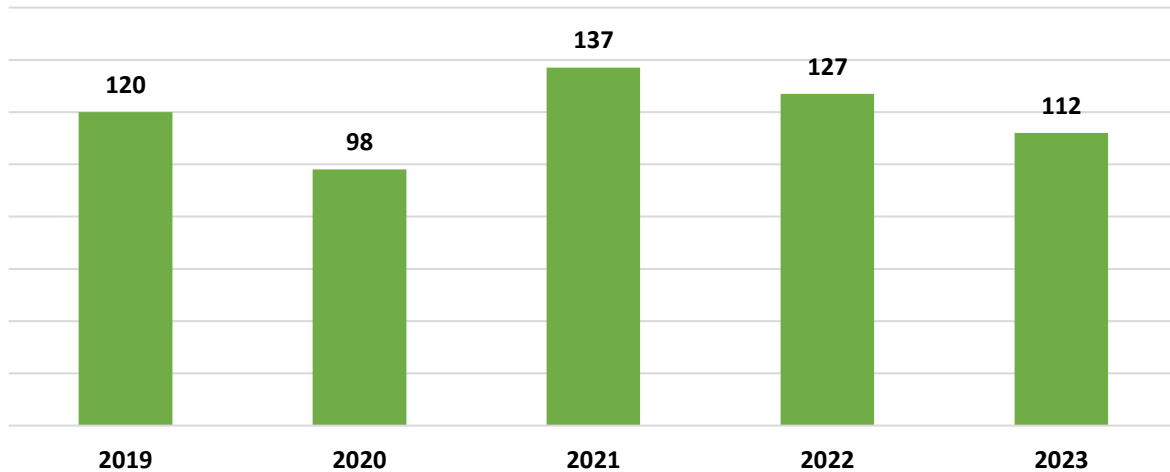
1.3. Warunkowa przydatność wody do spożycia

Stwierdzana była na podstawie analizy zagrożenia dla zdrowia przede wszystkim w odniesieniu dla tzw. parametrów wskaźnikowych, charakteryzujących prawidłowość przebiegu procesów technologicznych. Przekroczenie tych parametrów nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia, dopuszczenia warunkowe udzielane były na czas określony niezbędny do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań.

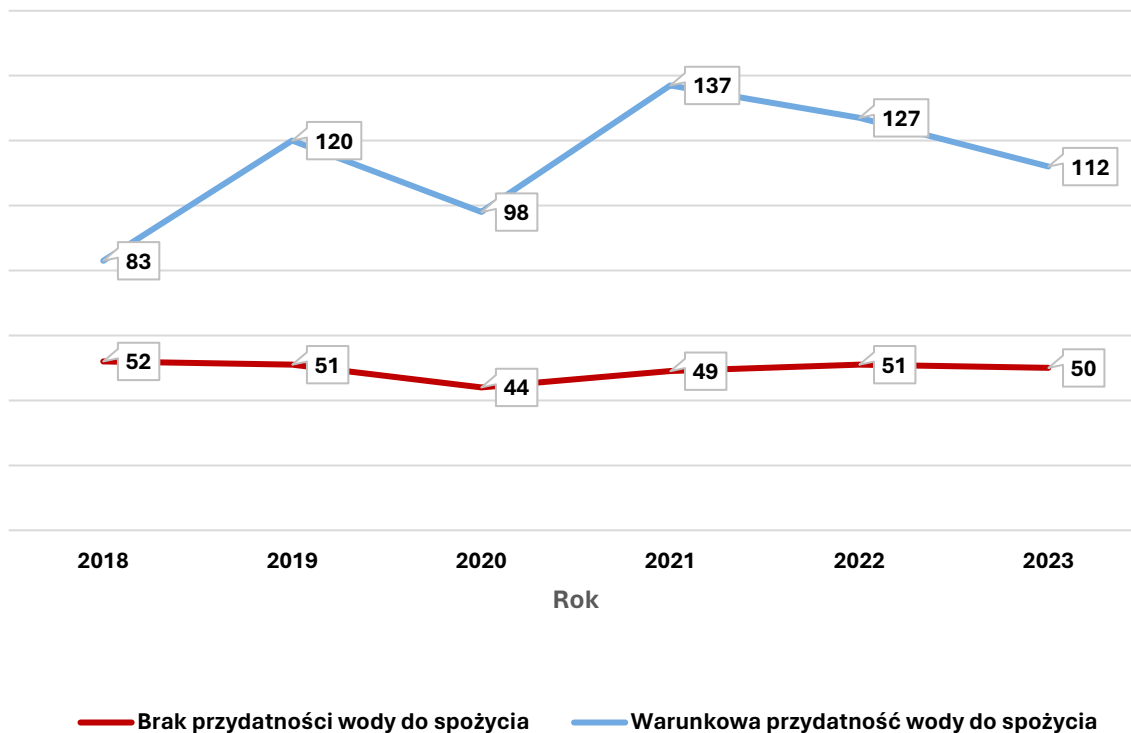
Stwierdzane były najczęściej przekroczenia wartości parametrycznych określonych dla:

- manganu,
- żelaza,
- mętności.

LICZBA WYDANYCH DECYZJI STWIERDZAJĄCYCH WARUNKOWĄ PRZYDATNOŚĆ WODY DO SPOŻYCIA

LICZBA WYDANYCH DECYZJI DOTYCZĄCYCH BRAKU PRZYDATNOŚCI ORAZ WARUNKOWEJ PRZYDATNOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

1.4. Monitoring substancji promieniotwórczych w wodzie

Na podstawie przekazanych przez dostawców wody sprawozdań z badań w 2023 r. w kierunku stężenia:

- trytu,
- izotopów promieniotwórczych Radu: Ra-226 i Ra-228,
- radonu Rn-222

nie stwierdzono przekroczeń wartości parametrycznych.

1.5. Odstępstwo w zakresie azotanów

W województwie lubuskim obowiązuje jedna decyzja PPIS w Świebodzinie dotycząca wydanej zgody na odstępstwo od wartości parametrycznej azotanów dotycząca wodociągu w miejscowości Buczyna. W roku 2023 zarządca wodociągu przeprowadził modernizację hydroforni w celu osiągnięcia wartości azotanów zgodnej z obowiązującymi przepisami prawnymi.

1.6. Stan infrastruktury wodociągowej

Liczba skontrolowanych urządzeń wodociągowych	Liczba urządzeń wodociągowych, w których stwierdzono nieprawidłowości	Liczba obiektów, w których uzyskano poprawę	Liczba nieskontrolowanych obiektów
545	31	13	1

W 2023 r. kontynuowane były działania mające na celu poprawę stanu technicznego infrastruktury wodociągowej. Dostawcy wody realizowali zadania związane z budową i modernizacją Stacji Uzdatniania Wody, przepompowni, sieci wodociągowych, a także studni głębinowych oraz z bieżącymi przeglądami i remontami, np. montaż lamp UV, wymiana źrózł filtracyjnych czy pomp głębinowych.

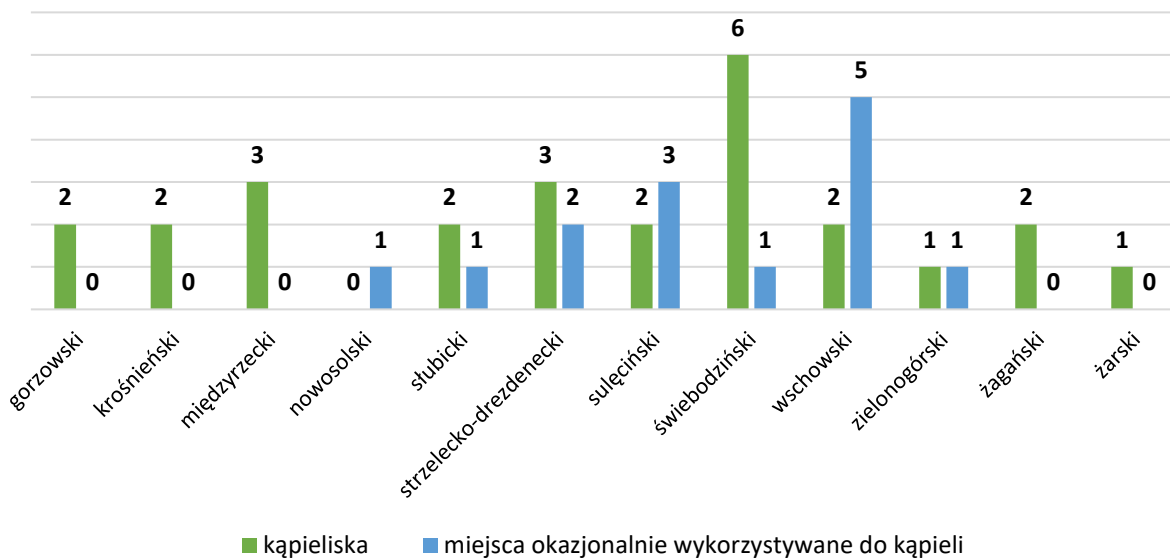
Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono na producentów wody 6 mandatów karnych na łączną kwotę 2600 złotych (powiaty: nowosolski, słubicki, sulęciński, żarski), nie wydano postanowień o nałożeniu grzywny.

2. NADZÓR NAD KĄPIELISKAMI I MIEJSCAMI WYKORZYSTYWANymi DO KĄPIELI

Na ocenę jakości wody w kąpielisku składały się następujące elementy:

- oznaczenie wskaźników mikrobiologicznych (Escherichia coli, enterokoki),
- ocena wizualna (zakwity sinic, rozmnażanie się makroalg lub fitoplanktonu),
- obecność w wodzie zanieczyszczeń, tj.: materiały smoliste, szkło, guma oraz inne zanieczyszczenia nie dające się natychmiast usunąć).

LICZBA KĄPIELISK I MIEJSC OKAZJONALNIE WYKORZYSTYWANYCH DO KĄPIELI W WOJ. LUBUSKIM
W 2023 R.

Nowopowstałe kąpieliska w 2023 r.:

- kąpielisko „Osiek” na jeziorze Osiek (powiat strzelecko-drezdenecki),
- kąpielisko „Zalew wodny w Małomicach” (powiat żagański).

Zawieszona kąpieliska w 2023 r.:

- kąpielisko „Plaża Gminna Niesulice 2” na jeziorze Niestysz (powiat świebodziński),
- „kąpielisko strzeżone na Ośrodku Wypoczynkowym Głębokie nad Jeziorem Głębokie” (powiat międzyrzecki),
- kąpielisko „Plaża Zagórze” na jeziorze Łubowo (powiat strzelecko-drezdenecki).

Utworzone miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpielii wiązały się z potrzebą zorganizowania krótkotrwałego wypoczynku nad wodą np. obozów harcerskich, zawodów triathlonowych połączonych z bezpieczną kąpielą.

KĄPIELISKO „RECZYNEK” (POWIAT SŁUBICKI)

Wydano oceny o przydatności wody do kąpiel, tj.:

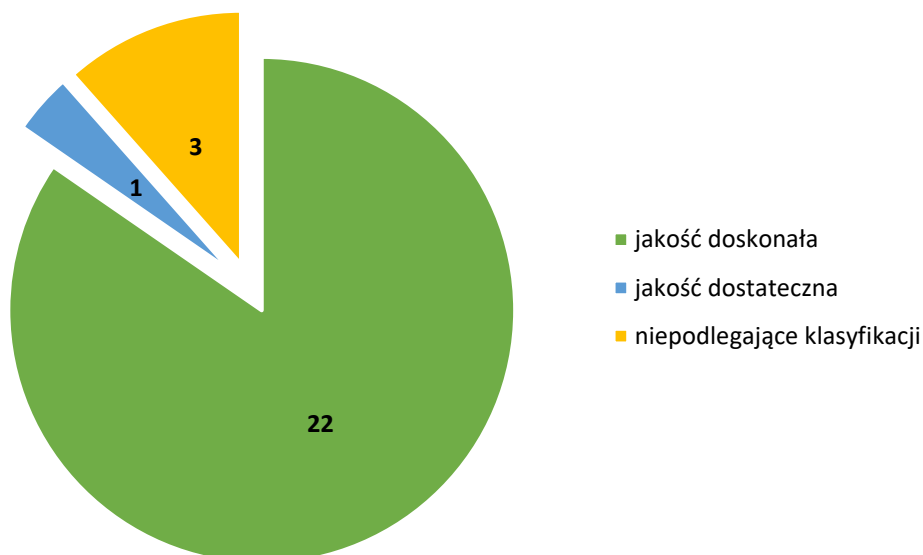
- 111 ocen w przypadku kąpielisk,
- 29 ocen w przypadku miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpiel.

Stwierdzono brak przydatności wody do kąpiel w 2 miejscach, tj.:

- w kąpielisku OW Kormoran-Niesulice (powiat świebodziński),
- w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpiel w Lginiu (powiat wschowski).

Po sezonie kąpielowym 2023 wydano **26 ocen sezonowych** podsumowujących działania podejmowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubuskiego jak i organizatorów, jednostki samorządowe oraz inne zainteresowane podmioty w zakresie zapewnienia bezpiecznej kąpiel.

KLASYFIKACJA JAKOŚCI WODY W KĄPIELISKACH W WOJ. LUBUSKIM W 2023 R.

2.1. Informacje o jakości wody w kąpieliskach

Informacje na temat kąpielisk były systematycznie umieszczane na stronie internetowej Serwisu Kąpieliskowego <https://sk.gis.gov.pl/index.php/kapieliska> oraz na stronach powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych, a także na tablicach informacyjnych umieszczonych na terenach kąpielisk.

2.2. Kontrole kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpiel

W czasie sezonu kąpielowego przeprowadzono **40 kontroli**:

- 26 kontroli kąpielisk,
- 14 kontroli miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpiel.

Kontrole przeprowadzane były przed jak i w trakcie trwania sezonu podczas których sprawdzano:

- bieżący stan sanitarno-porządkowego terenu,
- gospodarkę odpadami komunalnymi i nieczystościami płynnymi,
- zaopatrzenie w wodę,
- oznakowanie kąpieliska (regulamin, tablica informacyjna, wydzielenie stref wodnych),
- dostęp do sanitariatów,
- ocenę poprawności przeprowadzania kontroli wewnętrznej prowadzonej przez organizatorów,
- ocenę stanu sanitarnego i technicznego infrastruktury kąpielisk.

KĄPIELISKO STRZEŻONE W MIEJSCOWOŚCI ŁOCHOWICE NAD JEZIOREM GLIBIEL (POWIAT KROŚNIEŃSKI)

2.3. Działania edukacyjne

W celu wzmocnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osób kąpiących przeprowadzano działania edukacyjne promujące tworzenie nowych kąpielisk oraz brano udział w identyfikacji miejsc niestrzeżonych tzw. „dzikich plaż”, które stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa zdrowotnego osób korzystających z kąpielisk.

2.4. Interwencje

W 2023 r. w województwie lubuskim przyjęto 1 interwencję dot. niezgłoszonego do nadzoru miejsca na jeziorze Żabie w miejscowości Ługi (powiat strzelecko-drezdenecki). Interwencja dotyczyła zakwitnięcia wody, który wywołał wysypkę u dzieci i dorosłych.

3. NADZÓR NAD PŁYWALNIAMI

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na koniec 2023 roku znajdowały się:

- 24 pływalnie kryte (w tym 2 parki wodne),
- 4 baseny odkryte,
- 1 basen kryto-odkryty,
- 6 obiektów niespełniających ustawowej definicji pływalni.

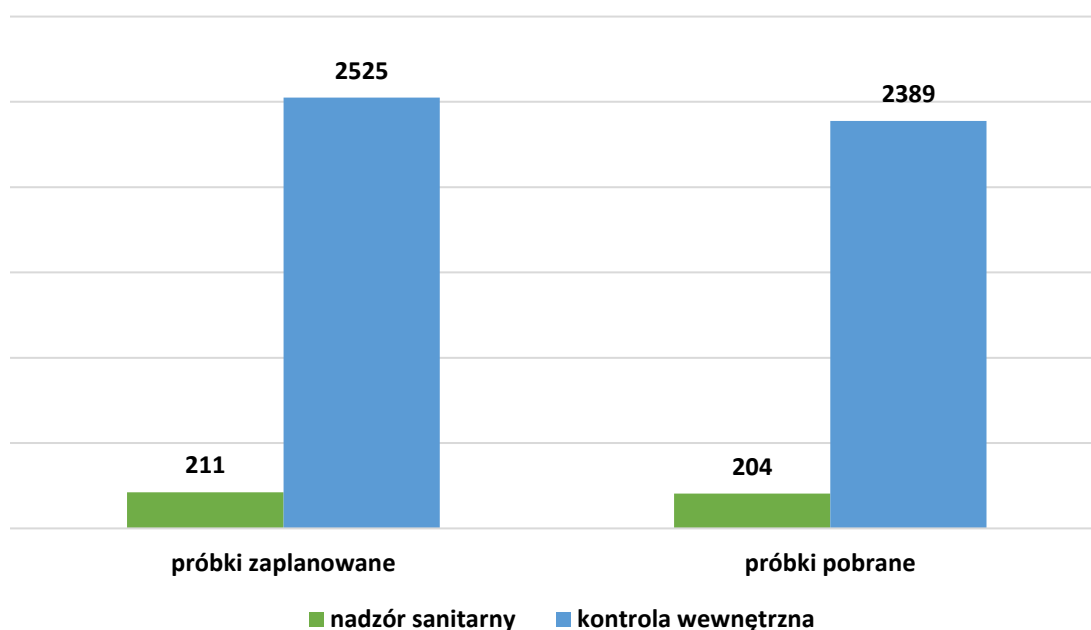
3.1. Kontrole pływalni

Rodzaj obiektu	Liczba skontrolowanych obiektów
pływalnie kryte	24
w tym parki wodne	2
baseny odkryte	4
pływalnie kryto-odkryte	1
inne obiekty nie spełniające ustawowej definicji pływalni	4
SUMA :	33

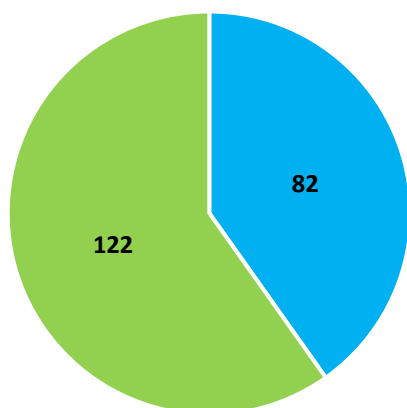
PRZEPROWADZONO ŁĄCZNIE 83 KONTROLE

Zarządzający pływalniami w uzgodnieniu z Państwową Inspekcją Sanitarną ustalali harmonogramy poboru próbek wody z pływalni w ramach kontroli wewnętrznej, w których określone zostały częstotliwość i punkty pobierania próbek wody oraz zakres badań.

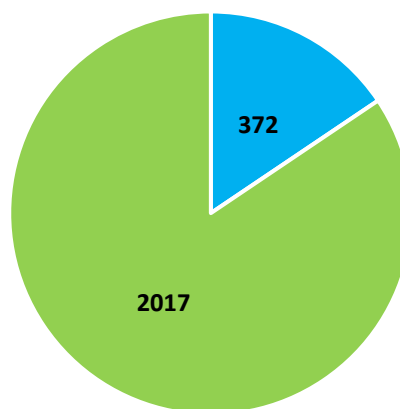
LICZBA POBRANYCH PRÓBEK WODY Z PŁYWALNI W 2023 R.

ZESTAWIENIE PRÓBEK WODY Z PŁYWALNI ZA ROK 2023 POBRANYCH/ KWESTIONOWANYCH
W RAMACH NADZORU SANITARNEGO I KONTROLI WEWNĘTRZNEJ ADMINISTRATORA

■ kwestionowane ■ niekwestionowane

■ kwestionowane ■ niekwestionowane

KONTROLE PŁYWALNI

DECYZJE ADMINISTRACYJNE WYDANE W 2023 R.

brak przydatności wody do kąpielii ze względu na przekroczenie parametrów mikrobiologicznych

-

14 decyzji

przekroczenie parametrów fizykochemicznych/ mikrobiologicznych

-

6 decyzji

skażenie wody z natrysku bakteriami z rodzaju Legionella na pływalniach krytych

-

7 decyzji

Zbiorcze roczne oceny jakości wody na pływalni

wydano:

- **28** potwierdzających spełnienie wymagań określonych w przepisach lub spełnienie wymagań z nieprawidłowościami,
- **1** dotycząca niespełnienia wymagań.

4. NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ W KIERUNKU WYKRYWANIA OBECNOŚCI BAKTERII Z RODZAJU LEGIONELLA SP.

Próbki wody ciepłej należy pobierać w:

obiektach, w których w trakcie użytkowania wytwarzany jest

areozol wodno-powietrzny

- podmiotach wykonujących działalność leczniczą (stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne),
- budynkach zamieszkania zbiorowego,
- budynkach użyteczności publicznej.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubuskim corocznie wykonują w ramach nadzoru sanitarnego badania ciepłej wody w obiektach wytypowanych na podstawie analizy ryzyka. W 2023 r. badania ciepłej wody wykonywane były w obiektach, tj.:

- podmioty lecznicze,
- domy pomocy społecznej,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym.

W RAMACH NADZORU SANITARNEGO POBRANO PRÓBKI:

Rodzaj obiektów:	Liczba pobranych próbek:
podmioty wykonujące działalność leczniczą	210
domy pomocy społecznej	52
pozostałe obiekty oświatowe (specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, szkolne schronisko młodzieżowe, młodzieżowy ośrodek socjoterapii)	41
placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym	49
placówki opiekuńczo-wychowawcze	27

Jednocześnie administratorzy ww. obiektów w ramach kontroli wewnętrznej prowadzą również badania w kierunku stwierdzenia obecności bakterii z rodzaju Legionella sp.

Na podstawie sprawozdań z badań wykonywanych w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej stwierdzono występowanie bakterii z rodzaju Legionella sp. w sieci ciepłej wody

Rodzaje obiektów:	Liczba obiektów, w których stwierdzono występowanie bakterii Legionella sp. w sieci ciepłej wody
szpitale	13
domy pomocy społecznej	4
placówki zapewniająca całodobową opiekę	2
placówki opiekuńczo-wychowawcza	2
ośrodki szkolno-wychowawcze	3
schroniska młodzieżowego	1
miejsca obsługi podróżnych	1

LICZBA ORAZ RODZAJ SKAŻEŃ BAKTERIĄ Z RODZAJU LEGIONELLA SP. W POSZCZEGÓLNYCH GRUPACH OBIEKTÓW:

Rodzaj obiektu	Skażenie instalacji wewnętrznej ciepłej wody		
	średnie	wysokie	bardzo wysokie
szpitale	14	9	1
domy pomocy społecznej	3	1	-
placówki zapewniające całodobową opiekę	-	2	-
placówki opiekuńczo-wychowawcze	2	-	-
ośrodki szkolno - wychowawcze	2	1	-
schronisko młodzieżowe	1	-	-
miejsce obsługi podróżnych	-	1	-

4.1.Nadzór epidemiologiczny nad występowaniem bakterii z rodzaju Legionella Sp. - EUROPEJSKA SIĘĆ NADZORU NAD CHOROBYĄ LEGIONISTÓW (EUROPEAN LEGIONNAIRES' DISEASE SURVEILLANCE NETWORK, ELDSNET)

W 2023 r. zgłoszono wystąpienie 2 potwierdzonych laboratoryjnie przypadków zachorowania na legionellozowe zapalenie płuc, w związku z czym zostały przeprowadzone kontrole w 4 obiektach - pobrano w sumie 12 próbek ciepłej wody. Stwierdzono skażenie średnie bakteriami z rodzaju Legionella instalacji wewnętrznej ciepłej wody w 1 hotelu.

Najczęstsze przyczyny występowania skażeń instalacji ciepłej wody oraz prowadzone działania naprawcze:

Wdrożone postępowanie dostosowane do stopnia skażenia sieci ciepłej wody (dezynfekcja termiczna i chemiczna, przegląd techniczny sieci, sprawdzenie temperatury wody), w wyniku którego uzyskano poprawę jakości wody.

Główne przyczyny wystąpienia skażenia instalacji ciepłej wody:

- nieprawidłowe prowadzenie działań zapobiegających namnażaniu się bakterii z rodzaju Legionella sp.,
- zbyt niska temperatura ciepłej wody użytkowej,
- nieskutecznie prowadzona dezynfekcja instalacji wody,
- tworzenie się martwych punktów i zastoin wody.

5. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

5.1. Ocena sanitarna obiektów użyteczności publicznej

W 2023 r. nadzorem objęto **2180 [53%]** obiektów użyteczności publicznej, spośród **4139** ujętych w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubuskiego. Działania kontrolne prowadzono zgodnie z klasyfikacją obiektów, dokonanej pod kątem oszacowanego ryzyka wystąpienia zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi, tj.:

- zakłady: fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej oraz inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu – skontrolowano **1475** spośród **2345** zewidencjonowanych,
- obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie – skontrolowano **139** spośród **370**,
- domy pomocy społecznej i inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej, noclegownie i domy dla bezdomnych oraz placówki zapewniające całodobową opiekę – skontrolowano **64** spośród **95**,
- ustępy publiczne i ogólnodostępne – skontrolowano **35** spośród **79**,
- tereny rekreacyjne – skontrolowano **54** spośród **162**,
- pływalnie – skontrolowano **29** spośród **29**,
- dworce autobusowe, dworce i stacje kolejowe oraz port lotniczy – skontrolowano **13** spośród **40**,
- przystanie jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych – skontrolowano **1** spośród **4**,
- cmentarze – skontrolowano **122** spośród **399**,
- domy przedpogrzebowe – skontrolowano **17** spośród **45**,
- zakłady karne i areszty śledcze – skontrolowano **3** spośród **7**,
- inne obiekty użyteczności publicznej, które nie należą do żadnej z wyżej wymienionych podgrup – skontrolowano **228** spośród **563**.

5.2. Stan sanitarny obiektów, w których świadczone były usługi hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe i pola biwakowe oraz inne obiekty)

Na terenie województwa lubuskiego w 2023 r. pod nadzorem znajdowało się 370 obiektów świadczących usługi hotelarskie, spośród których skontrolowano 139 [38%].

Elementy oceny :

- zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- postępowanie z nieczystościami stałymi i płynnymi,
- sprawność wentylacji pomieszczeń,
- stan stolarki budowlanej i wyposażenia pomieszczeń,
- zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości i dezynfekcyjnych,
- dbałość o stan bieżącej czystości i higieny pomieszczeń, a także terenu wokół obiektu.

5.2.1. Wyniki kontroli

Kontrole wykazały bardzo dobry stan sanitarno-techniczny w 16 obiektach, natomiast pozostałe obiekty utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-technicznym oraz porządkowym.

Stwierdzone nieprawidłowości podczas kontroli dotyczyły:

- niewłaściwego stanu sanitarno – technicznego i sanitarno – higienicznego ścian, sufitów, podłóg, stolarki okiennej i drzwiowej w pomieszczeniach obiektów,
- niewłaściwego stanu sanitarno – porządkowego terenu wokół budynków,
- niewłaściwego postępowania z bielizną brudną,
- nieprawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi.

W wyniku kontroli:

- wydano 8 decyzji administracyjnych (5 wyegzekwowano),
- wydano 31 doraźnych zaleceń (14 wyegzekwowano),
- nałożono 8 mandatów karnych.

Wydane zalecenia dotyczyły m. in.:

- miejsca do przechowywania sprzętu porządkowego,
- przedłożenia dokumentacji na wykonanie usługi deratyzacji i dezynfekcji w obiektach,
- zapewnienia pojemników przeznaczonych do przechowywania brudnej bielizny,
- zapewnienia właściwego stanu sanitarno-porządkowego sanitariatów i materacy,
- uzupełnieniu elementów na placu zabaw.

5.2.2. Przeprowadzone interwencje

W minionym roku przeprowadzono również **13 kontroli interwencyjnych**, z których 7 uznano za zasadne.

Zgłaszane interwencje dotyczyły m. in.:

- niewłaściwych warunków sanitarno – technicznych i sanitarno – porządkowych w pomieszczeniach mieszkalnych i sanitarnych (dotyczyło domów pomocy społecznej, noclegowni, obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie),

- niewłaściwego postępowania z bielizną brudną i czystą (dotyczyło zakładów karnych, obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie),
- gospodarowania odpadami komunalnymi (dotyczyło obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie),
- brakiem ciepłej wody w natryskach (dotyczyło obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie),
- występowania insektów (dotyczyło zakładów karnych, obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, noclegowni).

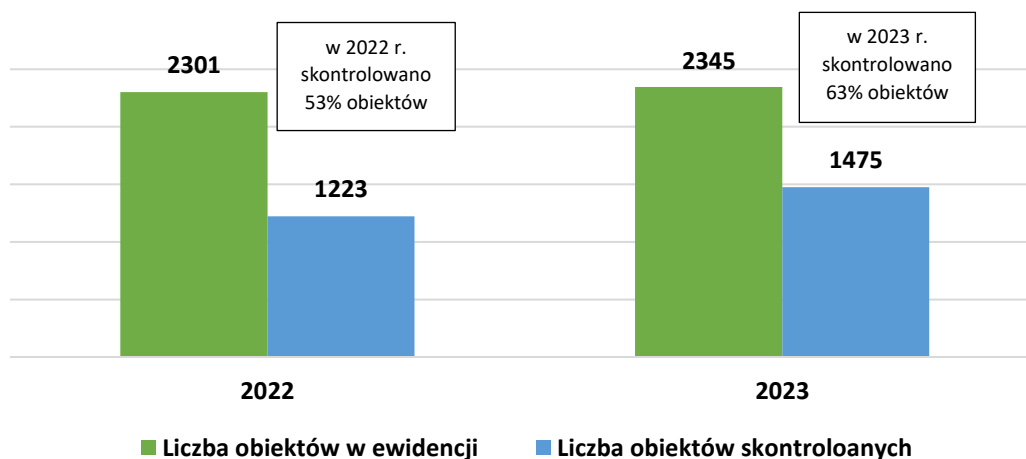
Kontrole sprawdzające w większości przypadków potwierdziły usunięcie stwierdzanych uchybień.

5.3. Stan sanitarny zakładów: fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej oraz innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu i odnowy biologicznej

W ewidencji znajduje się **2345** zakładów, z czego skontrolowanych zostało **1475** [63%].

Jest to najliczniejsza grupa wśród obiektów użyteczności publicznej nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zakres świadczonych usług jest bardzo zróżnicowany – od niewielkich obiektów obsługiwanych przez jedną osobę, gabinety masażu, siłownie, sale ćwiczeń, po firmowe salony fryzjersko – kosmetyczne. Powoduje to, iż obiekty w tej grupie charakteryzują się największym zróżnicowaniem pod względem technicznym. Właściciele wielu z nich sukcesywnie podwyższają standardy swoich zakładów wykonując remonty, wymianę wyposażenia i wystroju. Grupa tych obiektów cechuje się również dużą zmiennością – powstaje dużo nowych zakładów beauty, inne są zawieszane lub ulegają likwidacji.

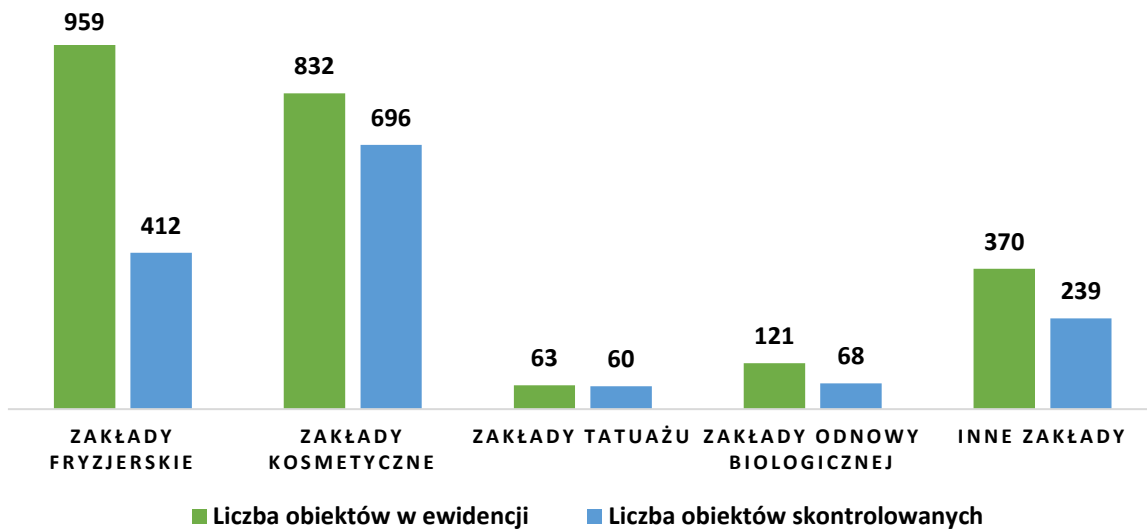
ZESTAWIENIE LICZBY OBIEKTÓW ZE WIDENCJONOWANYCH DO LICZBY OBIEKTÓW SKONTROLOWANYCH Z BRANŻY BEAUTY W WOJ. LUBUSKIM W LATACH 2022-2023

5.3.1. Kontrole obiektów

Najczęściej kontrolowano zakłady świadczące usługi, w trakcie których może lub dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, tj.: zakłady tatuażu (skontrolowano 95% będących w ewidencji) i salony kosmetyczne (skontrolowano 84% będących w ewidencji).

ZESTAWIENIE LICZBY OBIEKTÓW ZE WIDENCJONOWANYCH DO LICZBY OBIEKTÓW SKONTROLOWANYCH Z BRANŻY BEAUTY W WOJ. LUBUSKIM W ROKU 2023 R.

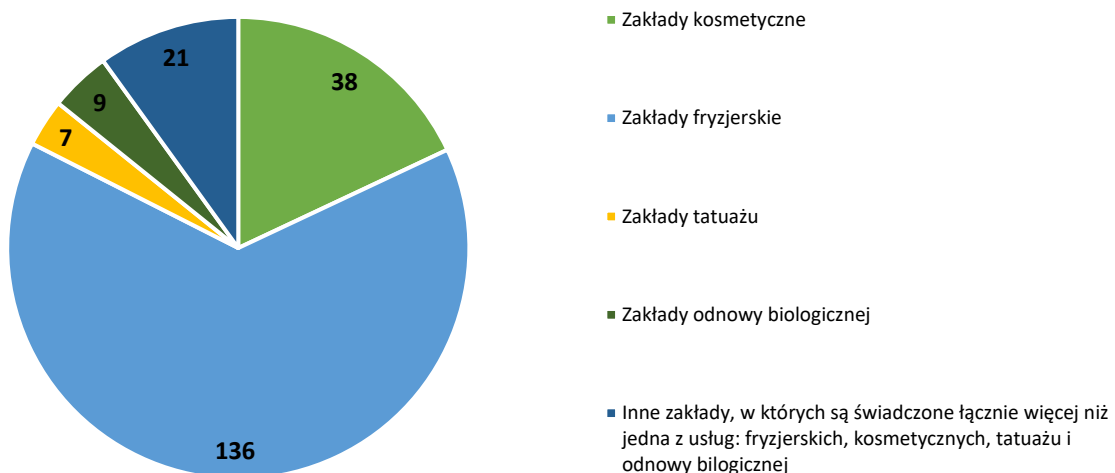

Podczas kontroli zwracano uwagę m.in. na stosowanie procedur higienicznych zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi, a także prowadzono działania edukacyjne w zakresie wytycznych i rekomendacji Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH oraz Polskiego Stowarzyszenia Sterylizacji Medycznej mające na celu poprawę, jak i skuteczność przeprowadzania procesów dekontaminacji narzędzi.

5.3.2. Wyniki kontroli

W 2023 r. 31 obiektów zostało ocenionych niedostatecznie pod względem stanu sanitarno-technicznego (o 13 mniej niż w 2022 r.), natomiast ocenę bardzo dobrą uzyskało łącznie 211 obiektów (o 16 więcej niż w 2022 r.).

LICZBA ZAKŁADÓW W BRANŻY BEAUTY, KTÓRE UZYSKAŁY OCENĘ BARDZO DOBRĄ POD WZGLĘDEM STANU SANITARNO-TECHNICZNEGO

Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych		Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych		Liczba nałożonych manatów	Łączna kwota mandatów
	Liczba wydanych decyzji merytorycznych	Liczba wyegzekwowanych decyzji merytorycznych	Liczba wydanych zaleceń	Liczba wyegzekwowanych zaleceń		
23	23	18	378	213	80	20 350 zł

Ponadto na właścicieli solariów zostały nałożone 3 kary pieniężne za promocję usług w serwisie internetowym.

5.3.3. Interwencje

W 2023 r. przeprowadzono **30 kontroli** w związku ze zgłoszonymi interwencjami (18 zostało rozpatrzonych jako zasadne).

W związku z interwencją w zakresie złego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego studia tatuażu w powiecie żarskim, stanowiącego bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia osób korzystających z usług wydano decyzję unieruchamiającą obiekt.

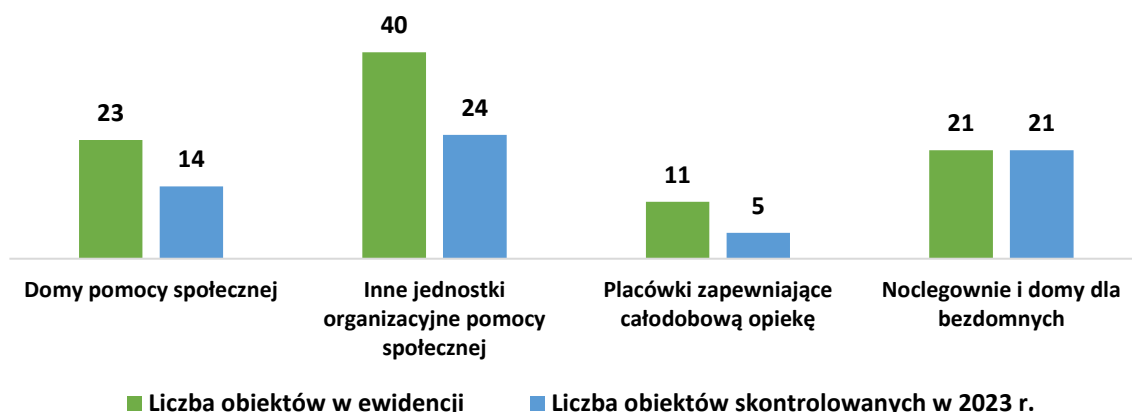
ZESTAWIENIE NIEPRAWIDŁOWOŚCI STWIERDZONYCH PODCZAS KONTROLI PRZEPROWADZONYCH W ZAKŁADACH BRANŻY BEAUTY W 2023 R.

Grupa obiektów	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów skontrolowanych ze stwierdzonym złym stanem		
		higieniczno-sanitarnym i technicznym	tylko higieniczno-sanitarnym	tylko technicznym
Zakłady fryzjerskie	412	2	14	1
Zakłady kosmetyczne	696	6	20	5
Zakłady tatuażu	60	1	3	0
Zakłady odnowy biologicznej	68	0	1	0
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	239	0	11	0
SUMA	1475	9	49	6

5.4. Stan sanitarny Domów Pomocy Społecznej i innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

W 2023 roku spośród 95 domów pomocy społecznej i innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej znajdujących się w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubuskiego, kontrolami objęto 64 [67%].

ZESTAWIENIE LICZBY OBIEKTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WIDENCJONOWANYCH DO LICZBY OBIEKTÓW SKONTROLOWANYCH W WOJ. LUBUSKIM W ROKU 2023 R.

5.4.1. Ocena stanu sanitarnego obiektów pomocy społecznej

Kontrole sanitarne dotyczyły oceny utrzymania należytego stanu sanitarno-higienicznego oraz sanitarno-technicznego obiektów. Stan porządkowy skontrolowanych pomieszczeń nie budził zastrzeżeń - czystość bieżąca była zachowana. Obiekty były wyposażone w wystarczającą ilość środków higienicznych, czystości oraz środków do dezynfekcji. Teren wokół obiektów był ogrodzony i utrzymany w należytym porządku.

5.4.2. Wyniki kontroli

Podczas przeprowadzanych kontroli nieprawidłowości stwierdzano głównie w obszarze stanu technicznego ścian, sufitów i podłóg pomieszczeń obiektów oraz braku sprawnej wentylacji mechanicznej w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych. Nałożono 1 mandat na kwotę 200 zł za nieodpowiednie przechowywanie odpadów medycznych w domu pomocy społecznej.

Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Liczba wydanych decyzji merytorycznych		Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych		Liczba nałożonych mandatów	Łączna kwota mandatów
	Liczba wydanych decyzji merytorycznych	Liczba wyegzekwowanych decyzji merytorycznych	Liczba wydanych zaleceń	Liczba wyegzekwowanych zaleceń		
15	8	8	20	13	1	200 zł

Wydane zostały zalecenia pokontrolne m. in. w zakresie:

- zaktualizowania procedur postępowania w celu zapobiegania namnażania się bakterii *Legionella sp.*,
- zapewnienia naściennych pojemników do dezynfekcji rąk w gabinecie zabiegowym,
- zwiększenia asortymentu środków do dezynfekcji powierzchni.

5.4.3. Interwencje w obiektach pomocy społecznej:

W 2023 r. wpłynęły 3 interwencje (w tym 2 dotyczyły noclegowni, a 1 domu pomocy społecznej)

- 1 zasadna interwencja (zły stan sanitarno-techniczny sufitów w pokojach mieszkalnych w noclegowni w powiecie zielonogórskim).

W stosunku do roku poprzedniego stwierdzono poprawę stanu sanitarno-porządkowego oraz technicznego w grupie obiektów pomocy społecznej.

5.4.4. Szkolenia

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. w ramach działalności Wojewódzkiego Zespołu Monitorowania i Zwalczania Zakażeń Patogenami Opornymi na Antybiotyki Kluczowe dla leczenia oraz prowadzonego monitoringu bieżącej sytuacji epidemiologicznej, przedstawił kierownikom DPS w trakcie szkolenia on-line zagadnienia dotyczące zakażeń bakterią z rodzaju *Legionella*.

Szkolenie nt. „*Występowanie bakterii Legionella sp. w instalacjach wodnych domów pomocy społecznej na przykładzie analizy danych w okresie od 2018 r. do 2022 r. z terenu województwa lubuskiego*” odbyło się 20.09.2023 r.

6. DZIAŁANIA AKCYJNE

W związku z pożarem niebezpiecznych substancji chemicznych składowanych w hali na terenie dawnych zakładów mięsnych w Zielonej Górze, ul. Przylep-Zakładowa 6 w dniu lipca 2023 r., Inspekcja Sanitarna realizowała działania w zakresie monitorowania bezpieczeństwa zdrowotnego wody i pracowników w zakładach pracy zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie pożaru.

6.1. W zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zielonej Górze w porozumieniu w Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp. na podstawie oceny ryzyka wzmógł nadzór nad jakością wody do spożycia przez ludzi z nadzorowanych ujęć zbiorowego zaopatrzenia położonych najbliższej strefy objętej pożarem w pełnym zakresie monitorowania wartości fizykochemicznych, tj.:

- wodociąg publiczny Płoty – ujęcie oddalone o ok. 2 km od miejsca objętego pożarem, zaopatruje w wodę ok. 1274 osoby,
- wodociąg publiczny Zielona Góra – Łężyca – ujęcie oddalone o ok. 3 km od miejsca objętego pożarem, zaopatruje w wodę ok. 1073 osób,

- wodociąg publiczny Zielona Góra – Zjednoczenia – ujęcie oddalone o ok. 3,8 km od miejsca objętego pożarem, zaopatruje w wodę ok. 12 715 osób,
- ujęcie powierzchniowe na rzece Obrzyca – Sadowa, oddalone o ok. 17 km od miejsca objętego pożarem (miejscowość Sadowa), które jest ujęciem wody dla wodociągu publicznego Zielona Góra, zaopatrującego większą część miasta.

W wyniku prowadzonych analiz kolejne ujęcia wody zostały włączone do monitorowania jakości wody:

- wodociąg publiczny Czerwieńsk, oddalone o ok. 4 km od miejsca objętego pożarem, zaopatruje w wodę ok. 4308 osób,
- wodociąg publiczny Nietków, ujęcie wody oddalone o ok. 9 km od miejsca objętego pożarem, zaopatruje w wodę ok. 1924 osoby,
- wodociąg publiczny PKP Czerwieńsk, ujęcie wody oddalone o ok. 4,5 km od miejsca objętego pożarem, zaopatruje w wodę ok. 350 osób.

Kolejnym przedsięwzięciem było rozpoznanie sytuacji w zakresie zaopatrzenia mieszkańców okolicznych terenów w wodę do spożycia ze zbiorowego zaopatrzenia (wodociągi publiczne). Po otrzymaniu informacji z Urzędu Miasta Zielona Góra/Gminy Czerwieńsk na temat mieszkańców, którzy nie są zaopatrywani z wodociągów publicznych, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zielonej Górze w porozumieniu z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp. przeprowadził analizę oceny ryzyka i wytypował do badań studnie przydomowe okolicznych mieszkańców.

6.1.1. Studnie przydomowe

Państwowa Inspekcja Sanitarna nie prowadzi nadzoru nad jakością wody ze studni przydomowych, jednak mając na uwadze zdrowie ludzi spożywających wodę o niekontrolowanej dotychczas jakości i ewentualne skutki zanieczyszczenia wody powstałe w wyniku pożaru, podjęto decyzję o przebadaniu tych studni w laboratoriach Inspekcji Sanitarnej na zlecenie organów samorządowych. W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością wody jak i zleceń organów samorządowych w laboratoriach Inspekcji Sanitarnej przebadano wodę z 73 studni przydomowych w zakresie rozszerzonych parametrów fizykochemicznych.

Sytuacja w zakresie jakości wody do spożycia z wytypowanych studni przydomowych, w odniesieniu do mieszkańców, dla których woda ze studni jest jedynym źródłem ich zaopatrzenia w wodę była monitorowana na bieżąco ze zwiększoną częstotliwością w zakresie parametrów fizykochemicznych.

W pierwszej kolejności wykonywane były badania wody ze studni położonych najbliżej miejsca zdarzenia i sukcesywnie badane były kolejne studnie oraz kolejne ujęcia wody zlokalizowane w większej odległości od miejsca pożaru, w tym wytypowane po analizie Raportu opracowanego na zlecenie Marszałka Województwa Lubuskiego.

6.1.2. Wyniki badań jakości wody

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wody mieszkańcom okolicznych terenów organy Inspekcji Sanitarnej pobrały do badań łącznie 123 próbki wody do spożycia przez ludzi, w tym na zlecenie organów samorządowych z 73 studni przydomowych w zakresie rozszerzonych parametrów fizykochemicznych. Badania wody wykonywane były w 3 laboratoriach Inspekcji Sanitarnej, tj.: WSSE w Gorzowie Wlkp. i PSSE w Zielonej Górze - wykonano 5638 oznaczeń, WSSE w Poznaniu - wykonano 1380 oznaczeń.

W wyniku prowadzonych badań jakości wody z wytypowanych ujęć do końca grudnia 2023 roku, nie stwierdzono przekroczeń badanych wartości parametrycznych mogących mieć związek z wystąpieniem pożaru substancji niebezpiecznych.

Badania jakości wody z wytypowanych ujęć wody będą kontynuowane w 2024 roku, celem monitorowania bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

6.2.W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego pracowników zarówno uczestniczących w usuwaniu skutków pożaru jak i zatrudnionych w zakładach pracy znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie pożaru

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zielonej Górze był w stałym kontakcie ze służbami/organami biorącymi udział w gaszeniu pożaru jak i pracach po jego ugaszeniu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zielonej Górze przeprowadził kontrole w zakładach pracy mieszczących się w sąsiedztwie pogorzelniska, u przedsiębiorców zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie spalonej hali magazynowej oraz kontrolę pracowników zatrudnionych w Zakładzie Gospodarki Komunalnej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Zielonej Górze, a wykonujących czynności zawodowe pod nadzorem straży pożarnej polegające na porządkowaniu terenu po pożarze.

Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zielonej Górze po analizie posiadanych kart przekazania odpadów i możliwości badawczych swojego laboratorium, wykonali pomiary w zakładach pracy, które potencjalnie mogły wystąpić w powietrzu po pożarze niebezpiecznych substancji chemicznych w wytypowanych reprezentatywnie zakładach pracy. Otrzymane wyniki przyrównano do wartości NDS, w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy.

6.2.1. Wyniki badań w zakresie higieny pracy

W zakresie monitorowania bezpieczeństwa zdrowotnego pracowników zarówno uczestniczących w usuwaniu skutków pożaru jak i zatrudnionych w zakładach pracy znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie pożaru przeprowadzono 20 kontrole w zakładach zlokalizowanych w pobliżu pogorzelniska. Pobrano łącznie 135 próbek do badań powietrze na terenie wytypowanych zakładów pracy znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie pogorzelniska i wykonano 271 oznaczeń chemicznych.

W wyniku prowadzonych badań w zakresie higieny pracy w zakładach pracy do końca grudnia 2023 roku, nie stwierdzono przekroczeń badanych wartości parametrycznych mogących mieć związek z wystąpieniem pożaru substancji niebezpiecznych.

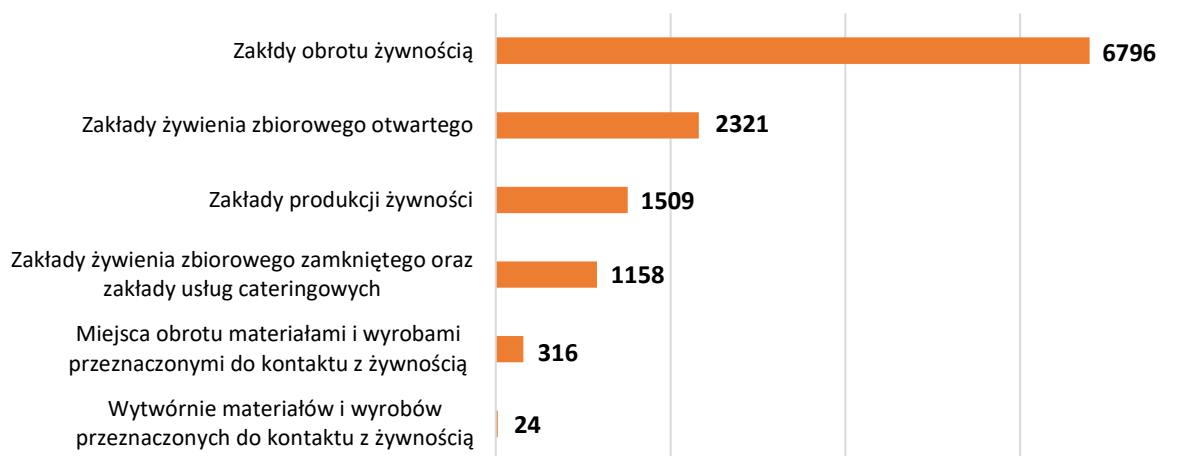
Ponadto Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. po zaistniałym zdarzeniu wydał komunikat na temat bezpieczeństwa spożywania produktów z ogrodów działkowych i korzystania ze studni przydomowych, informujący że z zasady ostrożności nie zaleca się spożywania produktów z ogrodów działkowych, a także wody ze studni przydomowych do czasu wyjaśnienia sytuacji i otrzymania wyników badań. Zalecono korzystać ze źródła wody zapewnionego przez miasto/gminę.

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. uczestniczył również w spotkaniach organizowanych przez Wojewodę Lubuskiego i Prezydenta Miasta Zielonej Góry na temat bieżącej sytuacji dotyczącej skutków pożaru substancji niebezpiecznych w Przylepie.

Stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywnieniowych

W 2023 roku pion bezpieczeństwa żywności i żywienia nadzorował 11 784 obiekty żywnościowo-żywnieniowe oraz 340 zakładów prowadzących działalność związaną z produkcją lub obrotem materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością (**Wykres 1.**). Liczba nadzorowanych obiektów zwiększyła się o 100 w odniesieniu do 2022 roku, wynikało to głównie z rejestracji podmiotów prowadzących produkcję pierwotną, rolniczy handel detaliczny i sprzedaż bezpośrednią jak również miejsc obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością.

OBIEKTY OBJĘTE NADZOREM W 2023 ROKU

Skontrolowano 5 362 zakłady żywnościowo-żywnieniowe, co stanowi 46% wszystkich nadzorowanych obiektów. Kontrole były przeprowadzane pod kątem oceny stanu sanitarno-higienicznego oraz w związku z: otrzymanymi zgłoszeniami klientów i powiadomieniami z systemu RASFF, poborem próbek jak również kontrolami akcyjnymi (np. „akcja lato”). W zakładach tych przeprowadzono łącznie 7 806 kontroli sanitarnych (2022 r. – 7 156), w tym 434 kontrole interwencyjne (w 2022 r. – 385). Za stwierdzone zaniedbania natury sanitarno-higienicznej nałożono 842 mandaty karne na łączną kwotę 239 900 zł. (w 2022 r. – 672 mandatów karnych na łączną kwotę 175 850 zł.).

Do najczęstszych niezgodności należały:

wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości;

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń oraz sprzętu i wyposażenia mającego kontakt z żywnością;
- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń zakładów;
- nieodpowiednia segregacja żywności oraz niezachowanie właściwych warunków sanitarnych przy przechowywaniu artykułów spożywczych lub wyrobów gotowych;
- nieprzestrzeganie w zakładzie zasad systemu GHP /GMP i HACCP, brak zapisów wynikających z dokumentacji gwarantującej jakość żywności.

Wydano 1 447 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i/lub prolongujących termin wykonania nałożonych obowiązków celem poprawy stanu sanitarno-technicznego (2022 r. – 1257), w tym 13 decyzji w zakresie unieruchomienia działalności całego zakładu (zakłady produkcji żywności – 3 przypadki, zakłady obrotu żywnością – 2, zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 8) oraz 11 decyzji zakazu wprowadzenia produktu do obrotu (zakłady produkcji żywności – 5 przypadków, zakłady obrotu żywnością – 3, zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 3).

Decyzje unieruchamiające zostały wydane z uwagi na stwierdzenie w trakcie kontroli rażących nieprawidłowości sanitarno-higienicznych oraz technicznych.

Decyzje zakazujące wprowadzenia produktu do obrotu zostały wydane w związku:

- ze stwierdzeniem w czarnej herbacie liściastej przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu;
- z nieprawidłowościami w oznakowaniu importowanej marynowanej ostrej papryki;
- z niespełnieniem przepisów krajowych odnośnie sztućców jednorazowego użytku wytworzonych z tworzywa sztuczne importowanych z Turcji;
- ze stwierdzeniem w składzie suplementu diety niezadeklarowanej nowej żywności;
- ze stwierdzeniem niedozwolonego składnika w składzie suplementu diety;
- z brakiem spełnienia warunków sanitarno-technicznych do produkcji dań cateringowych w kuchni domowej oraz do przygotowywania i serwowania napojów gorących w obiekcie obrotu żywnością.

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. wymierzył 51 kar pieniężnych na łączną kwotę 63 260 zł (w roku 2022 – 33 kary pieniężne na łączną kwotę 42 168 zł). Kary zostały wymierzone w związku z: niezgłoszeniem organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej rozpoczęcia działalności nowych zakładów, prowadzeniem działalności w zakresie niezgodnym z wydaną decyzją zatwierdzającą zakład, nieprawidłowym znakowaniem środków spożywczych, w tym suplementów diety oraz sprzedażą w jednostkach systemu oświaty środków spożywczych innych niż objęte grupami środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży.

1. SYSTEM WCZESNEGO OSTRZEGANIA O NIEBEZPIECZNYCH PRODUKTACH ŻYWNOŚCIOWYCH I ŚRODKACH ŻYWIENIA ZWIERZĄT, RAPID ALERT SYSTEM FOR FOOD AND FEED (RASFF), POMOCY ADMINISTRACYJNEJ AAC ORAZ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA FAŁSZOWANIU ŻYWNOŚCI

Z Krajowego Punktu Kontaktowego przy Głównym Inspektorze Sanitarnym oraz od państwowych wojewódzkich inspektorów sanitarnych otrzymano łącznie 93 powiadomienia (w roku 2022 otrzymano 101 powiadomień):

- 22 powiadomienia alarmowe (powiadomienia o zagrożeniu),
- 64 powiadomienia informacyjne (powiadomienia w celu zwrócenia uwagi lub celem podjęcia działań) ;
- 2 powiadomienia o odrzuceniu produktu na granicy.

W ramach systemu AAC przekazano 1 powiadomienie o niezgodności i 1 o zafałszowaniu oraz 3 powiadomienia typu NEWS – oznacza powiadomienie o ryzyku związanym z żywnością (1 dotyczyło materiału do kontaktu z żywnością, który pochodził z nieformalnego źródła; zawierał niezwerifikowane informacje lub dotyczy jeszcze niezidentyfikowanego produktu).

Najwięcej powiadomień alarmowych i informacyjnych podobnie jak w latach ubiegłych dotyczyło:

- obecności bakterii chorobotwórczych (21 powiadomień): 17 powiadomień dotyczących obecności bakterii *Salmonella* (w mięsie, wyrobach mięsnych drobiowych i wieprzowych, bazylii, sezamie, suszonych liściach limonki) oraz po 2 powiadomienia dotyczące bakterii *Listeria monocytogenes* (w kiełbasie, boczku wędzonym) i *E. coli* (w serze, tatarze);
- obecności substancji niedozwolonych (nieautoryzowanych) w suplementach diety – 16 powiadomień.

Pozostałe powiadomienia dotyczyły:

- braku odpowiednich oznaczeń na etykietach dotyczących obecności alergenów w środkach spożywczych;
- przekroczenia dopuszczalnych limitów: pozostałości pestycydów, metali, alkaloidów pirolizydynowych, mikotoksyn, WWA, 3-MCPD, akryloamidu, alkaloidów tropanowych, ETO,
- migracji do żywności zanieczyszczeń (pierwszorzędowych amin, olejów mineralnych) z materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- stwierdzenia napromieniania,
- stwierdzenia alergenów, substancji dodatkowych,
- stwierdzenia obecności ciał obcych.

W związku z działaniem sieci AAC oraz działaniem na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności otrzymano i przekazano do podległych organów powiadomienia dotyczące:

- znacznego odbarwienia motywu dekoracyjnego przechodzącego do płynu modelowego z kieliszków do wina,
- substancji farmakologicznie czynnej w suplemencie diety.

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. przekazał do Pojedynczego Punktu Kontaktowego RASFF przy Głównym Inspektorze Sanitarnym 13 zgłoszeń (w roku 2022 przekazano 19), dotyczących:

- stwierdzenia w środkach spożywczych obecności bakterii *Salmonella* w mięsie drobiowym, w nasionach sezamu, przyprawie (majeranek) oraz *E. coli* w tatarze wołowym;
- stwierdzenia obecności histaminy w rybach;
- stwierdzenia wysokich poziomów furanu, WWA, karbaminianu etylu w środkach spożywczych takich jak (kawa, kakao, śliwowica);
- stwierdzenia obecności szkodników w pistacjach.

Po otrzymaniu wyżej wymienionych informacji organy PIS prowadziły działania zgodne z obowiązującym w tym zakresie prawodawstwem, weryfikując działania podejmowane przez podmioty sektora spożywczego, ponieważ to one odpowiadają za bezpieczeństwo produkowanych i wprowadzanych do obrotu środków spożywczych. Podejmowano również działania wyjaśniające i zaradcze stosowne do stanu faktycznego.

2. JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŻYWNOSCI ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

W 2023 r. do badań laboratoryjnych pobrano 2 494 próbki żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Próbki badano w głównej mierze w laboratorium WSSE w Gorzowie Wlkp. oraz w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej spoza województwa jak również laboratoriach zewnętrznych, tj. Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH, Państwowego Instytutu Weterynaryjny w Puławach oraz Instytutu Ogródnictwa w Skierniewicach (**Rysunek 1**).

RYSUNEK 1. LICZBA WYKONANYCH BADAŃ PRZEZ POSZCZEGÓLNE LABORATORIA W POLSCE, PRÓBEK POBRANYCH W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM

Spośród zbadanych, 57 próbek (2,3%) nie spełniało wymagań prawa żywnościowego (w 2022 r. – było to 1,64 %). W porównaniu z ubiegłym rokiem jakość zdrowotna środków spożywczych wyrażona procentem kwestionowanych próbek, pogorszyła się. Przyczyną dyskwalifikacji zbadanych próbek żywności, były:

- zanieczyszczenia mikrobiologiczne (50 próbek);
- przekroczenie NDP dla: WWA (1 próbka), metali (1 próbka), substancji dodatkowych (1 próbka);
- inne parametry: stwierdzenie antybiotykooporności (1 próbka), przekroczenie poziomu odniesienia dla obecności: karbaminau etylu (1 próbka) oraz furanu (1 próbka);
- nieprawidłowe znakowanie (1 próbka).

Jednocześnie 19 próbek lodów z automatu nie spełniało kryteriów higieny procesu w związku z wykryciem bakterii *Enterobacteriales*. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podjęły działania w celu poprawy higieny procesu produkcji.

W roku 2023 kontynuowano rozpoczęty w 2021 roku program badań pozostałości pestycydów w żywności importowanej realizowany we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Próbkę były wysyłane do badań do laboratorium Instytutu Ogródnictwa w Skierniewicach.

3. MATERIAŁY I WYROBY PRZEZNACZONE DO KONTAKTU Z ŻYWNOCIĄ

W 2023 r. pod nadzorem znajdowało się 340 zakładów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (w 2022 r. – 293), w tym 38 hurtowni oraz 278 sklepów (w 2022 r. odpowiednio – 37 i 256), a także 24 wytwórnie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, (w 2022 r. – 22). Skontrolowano 7 wytwórni nie stwierdzając w nich niezgodności z prawem oraz 58 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, przeprowadzając w nich łącznie 68 kontroli sanitarnych, w tym 3 interwencyjne. Zgłoszenia interesariuszy dotyczyły złego stanu sanitarnego w obiekcie oraz niewłaściwej jakości wody z dystrybutorów udostępnionych klientom sklepu. Zgłoszenia interwencyjne zostały uznane za nieuzasadnione.

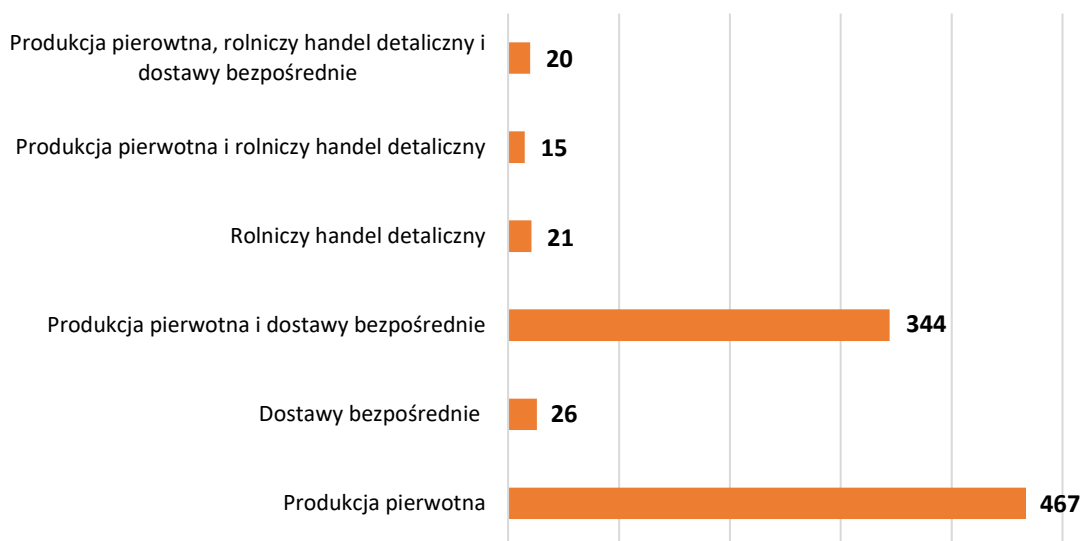
Wydano 9 decyzji administracyjnych, które dotyczyły wydania zgody na rozszerzenie działalności obiektu –2, wykreślenia obiektów z rejestru zakładów – 7 (w 2022 r. wydano 5 decyzji). Nie ukarano przedsiębiorców mandatami karnymi (w 2022 r. 3 mandaty karne na kwotę 900 zł). Do badań pobrano 25 próbek (w 2022 r. pobrano 33 próbki). Podobnie jak w ubiegłym roku pobrane próbki do badań laboratoryjnych nie zostały zakwestionowane.

4. PRODUKCJA PIERWOTNA, SPRZEDAŻ BEZPOŚREDNIA I ROLNICZY HANDEL DETALICZNY

Nadzorowanych jest 837 obiektów zajmujących się produkcją pierwotną (uprawą roślin) i/lub dostawami bezpośrednimi. Na terenie województwa lubuskiego jest 56 rolników prowadzących działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego (w 2022 r. – 52) – **Wykres 2.**

WYKRES 2. PODMIOTY PRODUKCJI PIERWOTNEJ, DOSTAW BEZPOŚREDNICH I ROLNICZY HANDEL DETALICZNY

Skontrolowano 162 podmioty działające na rynku spożywczym prowadzące produkcję pierwotną, rolniczy handel detaliczny, dostawy bezpośrednie, przeprowadzając 174 kontrole sanitarne, w tym 3 kontrole interwencyjne. Zgłoszenia klientów dotyczyły sprzedaży złej jakości truskawek na stoisku (nie stwierdzono zasadności), podejrzenia stosowania azotanów, herbicydów oraz fungicydów w uprawie truskawek, które są dostarczane do szkół, nielegalnie prowadzonej działalności w zakresie produkcji pierwotnej (interwencje potwierdziły się).

W związku z ww. zgłoszeniami interwencyjnymi skierowano 2 wnioski o ukaranie podmiotów karą pieniężną do LPWIS w Gorzowie Wlkp. z uwagi za rozpoczęcie działalności bez rejestracji.

Podmioty prowadzące działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego zajmują się produkcją i sprzedają wyrobów piekarniczych i cukierniczych, tłoczonych na zimno olejów roślinnych, przetworów owocowych (dżemy, kompoty, konfitury, marmolady, musy, powidła, przeciery, soki, syropy), przetworów warzywnych (zakwasy, kiszonki, zupy, przeciery), przetworów owocowo-warzywnych, suszonych ziół i herbat kwiatowych, przypraw, a także octu, marynowanych pieczarek oraz win gronowych. W ramach rolniczego handlu detalicznego podmioty także uprawiają i sprzedają świeże owoce i warzywa, rośliny strączkowe, zioła oraz orzechy, a także świeże i suszone kwiaty jadalne.

Wzorem lat ubiegłych wraz z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Państwową Inspekcją Ochrony Środowiska przeprowadzono kontrole gospodarstw rolnych w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. Przeprowadzono łącznie 38 kontroli. W trakcie kontroli pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej pobrali do badań laboratoryjnych 3 próbki, które zostały przebadane w kierunku analizy pozostałości pestycydów (2 próbki) oraz zanieczyszczeń mikrobiologicznych (1 próbka). Zbadane próbki spełniały wymagania w zakresie badanych parametrów.

5. NADZÓR NAD WPROWADZANĄ DO OBROTU ŻYWNOŚCIĄ PROZDROWOTNĄ

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi nadzór m.in. nad oznakowaniem środków spożywczych zaliczanych do żywności prozdrowotnej, tj. suplementów diety, żywności wzbogaconej, czy żywności specjalnego przeznaczenia medycznego. Ocena znakowania obejmuje m.in. prezentację i reklamę produktów dostępnych w sklepach, jak również w sprzedaży internetowej.

W roku 2023 przeprowadzono ocenę znakowania środków spożywczych zaliczanych do żywności prozdrowotnej – 133 suplementów diety. Na opakowaniu 2 suplementów diety pobranych do oceny w sklepie zielarskim, zamieszczono niedozwolone oświadczenia zdrowotne.

W wyniku oceny prawidłowości oznakowania, reklamy i prezentacji suplementów diety w sprzedaży internetowej stwierdzono:

- w 29 przypadkach przypisywano suplementom diety właściwości lecznicze;
- w 3 przypadkach prezentacja i reklama produktów naruszała przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 października 2007 r.

Informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach z przepisami prawa żywnościowego w zakresie znakowania środków spożywczych zostały przekazane właściwym terenowo państwowym powiatowym inspektorom sanitarnym ze względu na siedzibę producenta lub dystrybutora produktów. Ponadto w stosownych przypadkach, właściciwi PPIS z terenu woj. lubuskiego zwracali się

do LPWIS w Gorzowie Wlkp. z wnioskami o ukaranie przedsiębiorców naruszających prawo żywnościowe w zakresie znakowania.

W 2023 r. Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. wymierzył 4 kary pieniężne na kwotę 17 460 zł za nieprzestrzeganie wymagań w zakresie znakowania suplementów diety, w tym przypisywanie właściwości leczniczych.

6. OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA

Żywnienie zbiorowe zamknięte to żywnienie określonych grup ludności (pacjentów szpitali, pensjonariuszy domów pomocy społecznej, dzieci w przedszkolach i szkołach oraz żłobkach, wychowanków domów dziecka itp.). Zasady racjonalnego żywienia oraz zalecane racje pokarmowe dla różnych grup ludności nie są uregulowane prawnie, a opracowują je jednostki badawczo-rozwojowe podległe i nadzorowane przez Ministra Zdrowia, w tym głównie Instytut Żywności i Żywienia. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny dokonuje analizy jadłospisów, w celu sprawdzenia czy zapewniane są osobom żywionym posiłki odpowiadające ich potrzebom żywieniowym.

Ocena sposobu żywienia w 2023 roku została przeprowadzona w 753 zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego na podstawie 754 jadłospisów dekadowych. Oceny teoretyczne żywienia w okresach dekadowych obejmowały m.in. jakość jadłospisów okresowych, regularność, częstotliwość oraz pory spożywania posiłków, uwzględnianie produktów spożywczych pochodzących z różnych grup środków spożywczych, wykorzystywanie również produktów sezonowych, dobór technik kulinarnych przygotowywanych potraw (np. używanie do przygotowywania sosów, zup i potraw jedynie naturalnych składników bez użycia koncentratów spożywczych), częstotliwość serwowania potraw smażonych, rodzaju stosowanego oleju, prawidłowość zestawienia pod względem smakowym i kolorystycznym a także zróżnicowanie pod względem konsystencji i strawności poszczególnych składników posiłków.

W jednostkach systemu oświaty zwracano uwagę na zawartość w napojach cukru (poziom 10g cukrów w 250 ml gotowego produktu). Najwięcej nieprawidłowości w zakresie żywienia stwierdzono w szpitalach (58% ocenionych), domach pomocy społecznej (36%), zakładach specjalnych i wychowawczych (24%) oraz szkołach (18%) i przedszkolach (11%).

Analizy dla jednostek systemu oświaty przeprowadzone były na podstawie obowiązującego prawa żywnościowego, natomiast do oceny jadłospisów dla szpitali i domów pomocy społecznej na podstawie Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego. Jakość żywienia była też sprawdzana na podstawie badań właścicielskich gotowych potraw. Wszystkie okazane wyniki pod względem zbadanych parametrów mikrobiologicznych nie budziły zastrzeżeń i spełniały kryteria bezpieczeństwa żywności.

Nieprawidłowości w zakresie jakości żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono w 80 przypadkach i dotyczyły one najczęściej:

- niepodawania ryby co najmniej raz w tygodniu;
- braku co najmniej jednej porcji z grupy: mięso, jaja, orzechy lub nasiona roślin strączkowych i innych nasion w jednym z posiłków;
- nieserwowania każdego dnia co najmniej jednej lub dwóch porcji mleka i produktów mlecznych;
- braku warzyw lub owoców w każdym posiłku;
- niedostatecznej podaży warzyw oraz owoców podawanych w ciągu dnia;
- serwowania potraw smażonych częściej niż dwa razy w tygodniu;
- podawania napojów do posiłków zawierających więcej niż 10g cukrów w 250 ml gotowego produktu.

Analiza jadłospisów dekadowych w zakresie diety podstawowej na podstawie „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów” wykazała w 25 przypadkach nieprawidłowości w żywieniu pacjentów w szpitalach oraz pensjonariuszy w domach pomocy społecznej. Dotyczyły one najczęściej:

- niezachowania przerwy nocnej a także przerw między posiłkami w ciągu dnia;
- niepodawania białka pełnowartościowego do wszystkich posiłków głównych;
- nieuwzględniania podawania napojów w 3 głównych posiłkach;
- braku w dekadzie lub podawanie zbyt małej ilości mleka i przetworów mlecznych, w tym napojów fermentowanych;
- małej podaży warzyw oraz owoców w tym surowych w dziennej racji pokarmowej;
- małej różnorodności owoców i/lub warzyw w dekadzie;
- małej podaży ryb i/lub przetworów rybnych podawanych w dekadzie;
- serwowania zbyt dużej ilości potraw smażonych w dekadzie;
- braku w dekadzie lub podawania zbyt małej ilości produktów zbożowych z pełnego przemiału przynajmniej w jednym z głównych posiłków;
- braku lub podawania zbyt małej ilości roślin strączkowych suchych w dekadzie;
- serwowania pensjonariuszom/pacjentom wędlin zawierających zbyt małą ilość mięsa;
- monotonności serwowania posiłków w dekadzie;
- niezgodności odnośnie deklaracji w jadłospisie a dostarczonymi posiłkami do szpitali przez firmę cateringową;
- nieprzepisywania alergenów do każdej potrawy/produktu w jadłospisach.

W skontrolowanych obiektach (tj. w 14 szpitalach i 4 w DPS-ach) do badań pobrano 18 próbek posiłków, w tym 4 posiłki obiadowe i 14 całodziennych posiłków w kierunku: określenia wartości energetycznej oraz zawartości białka, węglowodanów ogółem, tłuszczu i soli. Przeprowadzone badania laboratoryjne pobranych posiłków obiadowych w zakresie diet podstawowych wykazały zaniżone wartości energetyczne w 2 próbkach (na poziomie od 491 kcal i 717 kcal w stosunku do wartości zadeklarowanych, tj. średnia wartość deklarowana 800 kcal i 828 kcal przez producenta posiłków) a także zawyżoną zawartość białka i tłuszczu (w 2 próbkach) i zaniżoną zawartość białka (w 1 próbce). Zgodnie zaleceniami Instytutu Żywności i Żywienia posiłek obiadowy w całodzienniej racji pokarmowej dla osoby dorosłej powinien dostarczać 35-40% energii. Ponadto analizy laboratoryjne wykazały, że zawartość soli w 4 posiłkach obiadowych została przekroczona i wyniosła 3,1g – 14g. Według WHO, dzienne spożycie soli nie powinno przekraczać 5 gramów, natomiast w większości sól znajduje się na poziomie wyczerpującym dzienną normę zapotrzebowania już w posiłku obiadowym. Badania laboratoryjne całodziennych posiłków w zakresie diet podstawowych wykazały również zaniżone wartości energetyczne w 6 próbkach na poziomie 1605 kcal do 2089 kcal, w stosunku do wartości deklarowanych, a także zaniżony udział poszczególnych składników odżywczych, tj. białka, tłuszczów i węglowodanów (w 7 próbkach) oraz zawyżony udział białka (w 3 próbkach) i tłuszczu (w 1 próbce). Zawartość soli została znacznie przekroczona w 13 całodziennych posiłkach i wyniosła od 9,6g – 21g.

Stwierdzone nieprawidłowości w żywieniu zarówno w placówkach oświatowych, szpitalach bądź domach pomocy społecznej są omawiane z dyrekcją w trakcie kontroli i wydawane są stosowne zalecenia pokontrolne, które zapisuje się w protokołach kontroli sanitarnych. W celu dostosowania sposobu żywienia do zasad racjonalnego żywienia i podjęcia działań naprawczych mających na celu wyeliminowanie błędów żywieniowych a także w celu skutecznego wyegzekwowania od firmy cateringowej wywiązania się z zawartych umów do właściwych organów.

Ocena środowiska pracy z uwzględnieniem chorób zawodowych

1. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA PIONU HIGIENY PRACY W RAMACH BIEŻĄCEGO NADZORU SANITARNEGO

– Liczba zakładów objętych nadzorem Inspekcji Sanitarnej - 2 582 zakłady pracy.

Zatrudnienie ogółem w skontrolowanych zakładach to 127 321 pracowników, z czego:

- 58 % zatrudnionych było w zakładach przetwórstwa przemysłowego (PKD 10 do 33),
- w opiece zdrowotnej 11% (PKD 86) ogółu zatrudnionych.

Największą liczbę obiektów nadzorowanych przez pion higieny pracy w stanowią zakłady małe – zatrudniające do 49 osób - 78%, natomiast zakłady zatrudniające 250 i więcej pracowników to 3 % nadzorowanych zakładów.

Przeprowadzono 1429 kontroli w 1219 zakładach pracy, w przeszło 47 % ogółu zakładów zewidencjonowanych.

Szkodliwe warunki pracy (takie, gdzie pomiarami stwierdzono stężenia i natężenia czynników szkodliwych w środowisku pracy przekraczające wartości ustalonych normatywów higienicznych) wystąpiły w blisko 18 % nadzorowanych zakładów.

Największą grupę narażonych (99%) stanowili pracujący w narażeniu na ponadnormatywny hałas lub drgania.

PRZEKROCZENIA CZYNNIKÓW SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA W ZAKŁADACH PRACY ORAZ LICZBA NARAŻONYCH PRACOWNIKÓW WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO W 2023 ROKU WG POWIATÓW

PSSE	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach				Liczba wydanych decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych
		NDS/NDN (ogółem - pracownik liczony jeden raz niezależnie od liczby czynników)	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych	
Drezdenko	22	502	-	-	502	-
Gorzów Wlkp.	36	1628	1	2	1625	2
Krosno Odrz.	9	175	-	-	175	4
Międzyrzecz	19	249	1	-	248	1
Nowa Sól	48	1174	25	17	1141	11
Słubice	1	35	-	7	28	-
Sulęcín	7	118	-	3	118	2
Świebodzin	10	754	-	2	753	3
Zielona Góra	31	278	7	17	254	6
Żagań	10	473		3	473	1
Żary	21	403	5		398	3
Razem	214	5789	39	51	5715	33

Wykonanie obowiązków obniżenia stężenia/natężenia ww. czynników szkodliwych do dopuszczalnych granic, nałożonych w 33 decyzjach spowodowało poprawę warunków pracy dla 374 pracowników.

2. POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNO-EGZEKUCYJNE

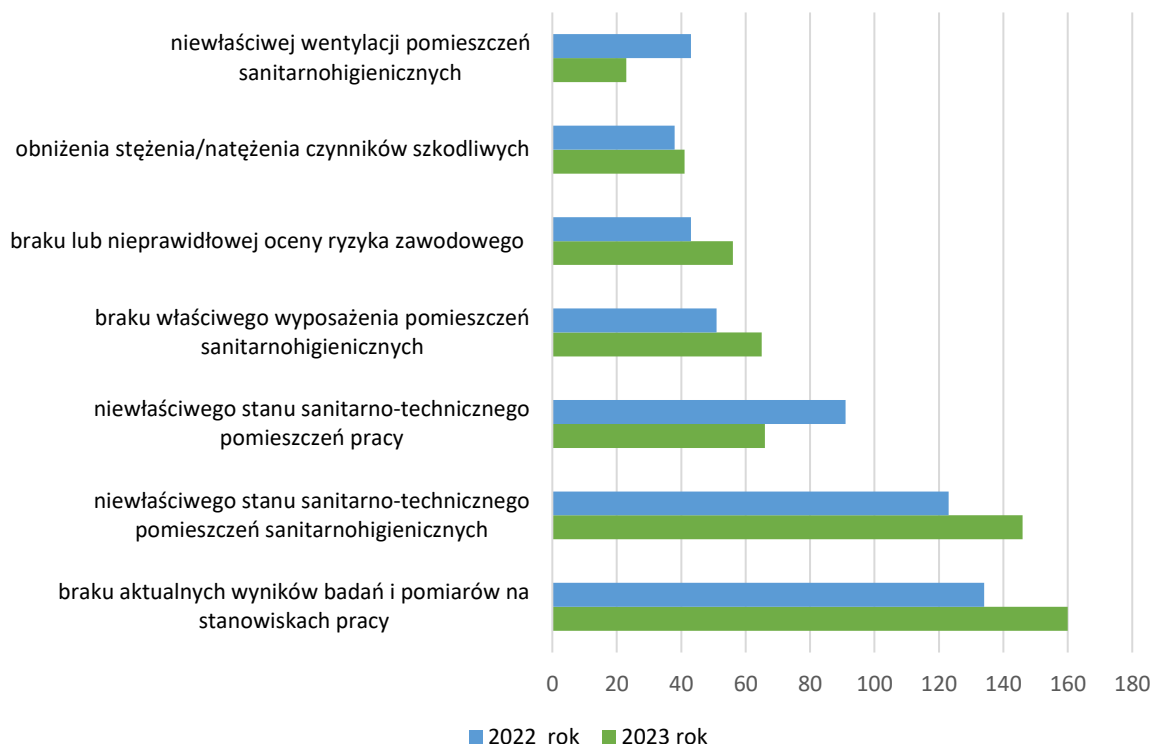
W 2023 r. wydano 381 decyzji administracyjnych, które zawierały 918 nakazów, w tym m.in.:

- 160 obligujących do przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- 146 dotyczących zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń sanitarnohigienicznych,
- 102 dotyczące substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- 66 dotyczących zapewnienia właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pracy,
- 56 w zakresie oceny ryzyka zawodowego,
- 55 dotyczących obowiązków z zakresu substancji chemicznych i ich mieszanin,
- 43 w zakresie czynników biologicznych,
- 23 dotyczące zapewnienia właściwej wentylacji pomieszczeń sanitarnohigienicznych.

POSTANOWIENIA O NAŁOŻENIU GRZYWIEN CELEM PRZYMUSZENIA DO WYKONANIA DECYZJI ORAZ GRZYWNY W DRODZE MANDATU KARNEGO:

Liczba wydanych			Liczba nałożonych mandatów karnych	Kwota nałożonych mandatów karnych
upomnień	tytułów wykonawczych	postanowień o nałożeniu grzywny		
18	8	11	1	250 zł

NAJCZĘSTSZE NAKAZY UJĘTE W DECYZJACH ADMINISTRACYJNYCH WYDANYCH W ROKU 2023,
W PORÓWNANIU DO ROKU 2022

3. OCENA NARAŻENIA NA CZYNNIKI RAKOTWÓRCZE LUB MUTAGENNE

- W 485 zakładach (blisko 19 % ogólnej liczby zakładów w ewidencji), na stanowiskach pracy występowały substancje, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.
- Narażonych na te czynniki w skontrolowanych zakładach było 5191 pracowników (ok 4 % ogólnej liczby pracowników zakładów objętych ewidencją), w tym 1091 kobiet.

Najwięcej pracowników narażonych było na:

- krzemionkę krystaliczną,
- pył drewna,
- benzen,
- spaliny emitowane z silników diesla,
- oleje mineralne użyte wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania w celu smarowania i schładzania części ruchomych silnika,
- promieniowanie jonizujące,
- tlenek etylenu,
- formaldehyd,
- leki cytostatyczne.

Przeprowadzono 323 kontrole, wydano 56 decyzji dotyczących głównie:

- sporządzenia i prowadzenia dokumentacji wymaganej obowiązującymi przepisami prawa np. rejestrów, oceny ryzyka zawodowego (66 nakazów),
- przedstawienia aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy (30 nakazów).

3.1. Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest

	2023 rok	2022 rok
Liczba zgłoszeń prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest	72	75
Liczba firm zajmujących się usuwaniem, zabezpieczaniem i transportem wyrobów zawierających azbest.	12	8
Liczba kontroli w siedzibach tych firm	6	8
Liczba kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem	10	4
Liczba stwierdzonych nieprawidłowości	1	0
Liczba wydanych decyzji	0	0

Działania kontrolne obejmowały przede wszystkim aspekty bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy rozbiórkach. Ponadto podczas kontroli oceniano m.in.:

- posiadanie odpowiednich zezwoleń, pozwoleń, decyzji, zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi;
- prawidłowość środków zapobiegawczych podejmowanych przez pracodawców celem zminimalizowania ryzyka utraty zdrowia pracowników w związku z narażeniem na azbest;
- znajomość przepisów regulujących bezpieczne zasady usuwania bądź unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest;
- dokonaną ocenę ryzyka zawodowego i jej udokumentowanie;
- przestrzeganie procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- prowadzenie rejestrów wynikających z przepisów regulujących zagadnienia czynników rakotwórczych obecnych w środowisku pracy;
- profilaktyczną opiekę medyczną nad pracownikami;
- zagadnienie wykonywania badań środowiskowych na stanowiskach pracy;
- zabezpieczenie terenu podczas wykonywania prac rozbiórkowych.

Stwierdzono brak zezwolenia, pozwolenia na gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi. Firma odstąpiła od robót związanych z zabezpieczaniem/usuwaniem azbestu przed wszczęciem postępowania administracyjnego. W pozostałych zakresach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Trudnością w sprawowaniu nadzoru sanitarnego podczas ww. prac jest fakt przesyłania nieprecyzyjnych lub błędnych informacji co do daty i lokalizacji miejsca wykonywania prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, a także brak danych kontaktowych. Należy również podkreślić, że zgłoszenie prac związanych z narażeniem na azbest w zgodnym z przepisami terminie, czyli 7 dni przed planowanymi pracami, uniemożliwia przeprowadzenie kontroli z zachowaniem wymogów ustawy Prawo przedsiębiorców.

4. STOSOWANIE SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN

Według danych statystycznych 1418 zakładów (ok. 56% nadzorowanych), stosowało substancje chemiczne i ich mieszaniny.

Przeprowadzono 703 kontrole w 699 zakładach pracy, podczas których najczęściej stwierdzono:

- brak spisu niebezpiecznych substancji i mieszanin,
- brak kart charakterystyki.

Najwięcej nieprawidłowości stwierdzono w zakładach produkujących wyroby niemetalowe np. cement, wyroby budowlane (PKD 23) oraz w podmiotach zajmujących się naprawą pojazdów samochodowych (PKD 46).

W związku z nieprawidłowościami nałożono na pracodawców 55 nakazów obligujących do zapewnienia:

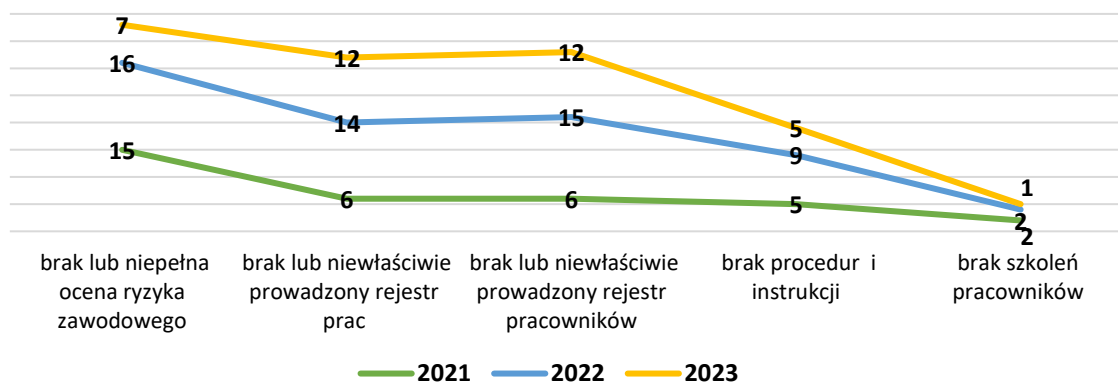
- spisu stosowanych niebezpiecznych substancji chemicznych i mieszanin,
- kart charakterystyki dla stosowanych/wprowadzanych do obrotu substancji/mieszanin chemicznych,
- procedur i instrukcji w zakresie stosowania, transportu i magazynowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- natrysków (pryszniców bezpieczeństwa) w miejscach przechowywania /stosowania substancji/mieszanin chemicznych o właściwościach żrących,
- oceny ryzyka zawodowego związanego z narażeniem na czynniki chemiczne,
- środków ochrony indywidualnej przy stosowaniu substancji i mieszanin chemicznych,
- właściwego przechowywania niebezpiecznych substancji/mieszanin chemicznych.

5. OCENA NARAŻENIA NA SZKODLIWE CZYNNIKI BIOLOGICZNE

Rok	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba narażonych na czynniki biologiczne w skontrolowanych zakładach	Liczba kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba wydanych decyzji	Liczba nakazów w zakresie czynników biologicznych
2021	954	14708	359	346	11	67
2022	1005	15451	399	372	17	53
2023	975	14356	409	382	17	43

Liczba decyzji się nie zmieniła w stosunku do roku poprzedniego pomimo spadku liczby zakładów objętych nadzorem.

LICZBA NAJCZĘŚCIEJ STWIERDZANYCH UCHYBIEŃ W ZAKRESIE CZYNNIKÓW BIOLOGICZNYCH W LATACH 2021-2023

5.1. Zakłady inżynierii genetycznej

Do zakresu działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 117 z późn.zm.), w zakresie warunków higieniczno-sanitarnych w zakładach inżynierii genetycznej. Realizacja tego zadania odbywa się poprzez kontrolę przestrzegania przez przedsiębiorców przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne do prowadzenia działalności związanej z zamkniętym użyciem organizmów i mikroorganizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO i GMM).

W 2023 r. pion higieny pracy województwa lubuskiego objął nadzorem 1 obiekt prowadzący działalność związaną z zamkniętym użyciem organizmów i mikroorganizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMM). Przeprowadzona kontrola, nie wykazała naruszeń higieniczno-sanitarnych.

6. NADZÓR NAD PODMIOTAMI LECZNICZYMI

- Liczba podmiotów leczniczych objętych nadzorem przez pion higieny pracy - 85.
- Zatrudnienie ogółem w skontrolowanych zakładach to 11 501 osób.
- Przeprowadzono 73 kontrole w 49 skontrolowanych zakładach ochrony zdrowia. Nieprawidłowości stwierdzono podczas 24 kontroli. Najczęściej stwierdzano:
 - zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń (w 15 zakładach);
 - brak lub nieprawidłową ocenę ryzyka zawodowego (w 3 zakładach)
 - brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych (w 3 zakładach).
- Liczba podmiotów leczniczych stosujących leki cytostatyczne – 4 (wszystkie zostały skontrolowane).
- Narażonych na działanie leków cytostatycznych jest 235 pracowników, w tym 231 kobiet.

STWIERDZONE CHOROBY ZAWODOWE U PRACOWNIKÓW MEDYCZNYCH

	2023 rok	2022 rok	2021 rok
Liczba stwierdzonych chorób zawodowych ogółem:	5	2	3
choroby zakaźne:			
Covid-19 wywołana wirusem SARS-CoV-2	1	2	1
wzw B	1	0	0
gruźlica	0	0	1
przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2	0	0
przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	1	0	0
alergiczne kontaktowe zapalenie skóry	0	0	1

7. CHOROBY ZAWODOWE

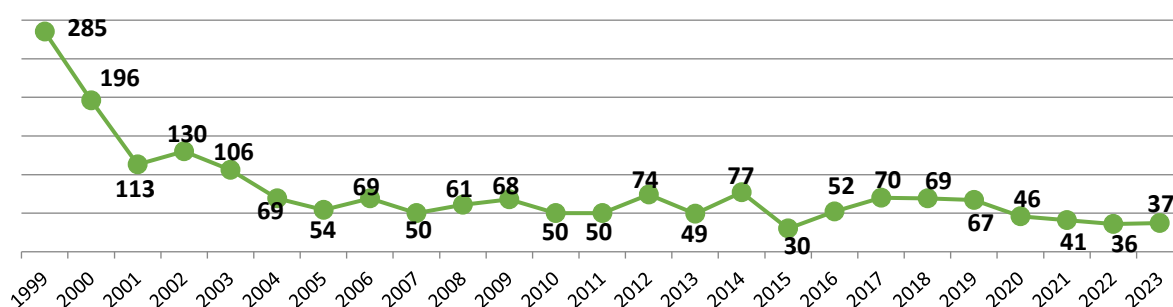
W roku 2023 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej działające na terenie województwa lubuskiego stwierdziły **37** chorób zawodowych (stan wg kart stwierdzenia choroby zawodowej,

wystawionych do dnia 31.12.2023r.) oraz wydały **14** decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

CHOROBY ZAWODOWE STWIERDZONE W WOJEWÓDZTWIE LUBUSKIM W LATACH 2022-2023

Pozycja wykazu	Wykaz chorób zawodowych	Liczba stwierdzonych chorób	
		w roku 2022	w roku 2023
3	Pylice płuc	2	1
12	Alergiczny nieżyt nosa	-	1
15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	7	5
19	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2	6
20	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	6	4
21	Obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo - nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz	1	2
22	Zespół wibracyjny	-	1
26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w tym:	18	17
	1. wirusowe zapalenie wątroby typu B	-	1
	2. wirusowe zapalenie wątroby typu C	-	1
	3. borelioza	16	14
	4. inne (w tym COVID-19)	2	1
ogółem		36	37

LICZBA CHORÓB ZAWODOWYCH STWIERDZONYCH W WOJ. LUBUSKIM W LATACH 1999-2023

Najwięcej chorób zawodowych stwierdzono na terenie nadzorowanym przez PPIS w Zielonej Górze i PPIS w Gorzowie Wlkp. (po 9 przypadków).

Wśród stwierdzonych chorób zawodowych największą grupę stanowiły choroby zakaźne i pasożytnicze – 45% ogółu stwierdzonych chorób zawodowych (w 2022 r. 50%, w 2021 r. udział ten stanowił 53%). Najczęściej rozpoznawana jest borelioza, która została stwierdzona u 14 osób (6 rolników, 7 leśników oraz 1 pracownika telekomunikacji wykonującego prace w terenie). Ponadto, stwierdzono 2 przypadki Wirusowego Zapalenia Wątroby (WZW typu B u pielęgniarki i WZW typu C u pracownika zajmującego się naprawą sprzętu medycznego) oraz jeden przypadek choroby zawodowej COVID-19 u lekarza wykonującego pracę w bezpośrednim kontakcie z osobami zakażonymi SARS-CoV-2.

Nadzór nad chemikaliami

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór nad przestrzeganiem, przez podmioty produkujące, importujące, eksportujące, wprowadzające do obrotu, udostępniające na rynku stosujące, obowiązków prawnych dotyczących substancji chemicznych, ich mieszanin lub wyrobów, produktów kosmetycznych i biobójczych, wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych oraz prekursorów narkotyków kat. 2 i 3.

W zakresie kompetencji również prowadzi nadzór nad zakazem wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

1. NADZÓR NAD SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI I ICH MIESZANINAMI

Pod nadzorem znajdują się 1752 podmioty będące producentami, importerami, dalszymi użytkownikami, dystrybutorami bądź stosującymi stwarzające zagrożenie substancje chemiczne i ich mieszaniny. W 2023 roku przeprowadzono 820 kontroli tematycznych, w tym 117 kontroli podmiotów wprowadzających produkty chemiczne do obrotu (na 334 zarejestrowane).

W 2023 roku działalność prowadziło 4 producentów i 3 importerów substancji chemicznych (etanolu, soli sodowej i potasowej kwasu krzemowego, formaldehydu, kwasu akrylowego, octanu n-butylu, grafenu i węgla drzewnego), w tym dwóch było zobowiązanych i dokonało ich rejestracji zgodnie z wymogami rozporządzenia REACH w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów. Kontroli poddano 2 producentów i 3 importerów.

Skontrolowano również 19 z 25 działających w województwie formulatorów (producentów mieszanin). Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli dotyczyły w szczególności braku aktualizacji kart charakterystyki zgodnie z nowymi wymaganiami zawartymi w załączniku II rozporządzenia REACH, niezgodnego z prawem oznakowania substancji/mieszanin wprowadzanych do obrotu, niezgodności pomiędzy danymi znajdującymi się na etykiecie produktu i w jego karcie charakterystyki oraz braku zapewnienia pracownikom dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyki. W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano 5 decyzji (w 2022 r. - 2).

W 2023 r. realizowano wspólnotowy projekt REF-11, którego głównym celem było sprawdzenie, czy podmioty odpowiedzialne zaktualizowały i dostarczyły karty charakterystyki zgodnie z nowymi wymogami, dotyczącymi m.in. nanopostaci, substancji uznanych za zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego oraz kodów ułatwiających ośrodkom zatruć udzielanie pomocy lekarskiej w sytuacjach kryzysowych. Na potrzeby projektu sporządzono 9 szczegółowych kwestionariuszy oceniających wybrane karty charakterystyki.

W zakresie nadzoru nad detergentami przeprowadzono w 2023 roku 29 kontroli w 28 podmiotach (w roku 2022 r. wykonano 5 kontroli). Nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. PRODUKTY KOSMETYCZNE

W ewidencji PIS znajduje 17 zakładów produkujących lub konfekcjonujących kosmetyki oraz 205 obiektów obrotu kosmetykami. W 2023 r. przeprowadzono 14 kontroli w zakresie produkcji lub konfekcjonowania oraz 138 kontroli wprowadzania do obrotu (w 2022 r. odpowiednio 5 i 59 kontroli). Kontroli poddano 1720 produktów (w 2022 r. - 209). Wydano 31 decyzji nakładających obowiązki oraz 12 kar pieniężnych na łączną kwotę 15450 zł (w 2022 r. 2 decyzje i brak kar).

Celowane działania kontrolne podjęto w obszarach stosowania niektórych filtrów UV w produktach kosmetycznych, produkcji lub obrotu produktami kosmetycznymi typu „eko” oraz sprzedaży produktów kosmetycznych i biobójczych w sklepach wielobranżowych.

W województwie jest jeden producent stosujący w swoich produktach filtry UV. Podczas kontroli przeprowadzonych u producenta i dystrybutorów nie stwierdzono nieprawidłowości.

W zakresie produkcji lub obrotu produktami kosmetycznymi typu „eko” (ekologicznymi, naturalnymi, organicznymi itp.) przeprowadzono 10 kontroli u producentów produktów kosmetycznych oceniając 14 produktów. Pobrano również 9 prób od lokalnych producentów do badań mikrobiologicznych. Wszystkie zbadane produkty spełniały obowiązujące normy. Wykonano także 70 kontroli u dystrybutorów oceniając 233 produkty typu „eko”, z czego 5 z nich zakwestionowano ze względu na brak oznakowania w języku polskim. Wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące zaprzestać udostępniania na rynku niezgodnych z przepisami preparatów kosmetycznych w trybie rygoru natychmiastowej wykonalności i 2 decyzje nakładające kary pieniężne na łączną kwotę 3000 zł.

W przypadku kontroli dystrybutorów wielobranżowych, których podstawowym asortymentem handlowym nie są produkty kosmetyczne i biobójcze wykonano 98 kontroli, podczas których oceniono 1140 produktów kosmetycznych i 313 produktów biobójczych kwestionując aż 787 z nich. Wydano 28 decyzji administracyjnych i 5 decyzji nakładających kary pieniężne na łączną kwotę 4500 zł. Aż 75 produktów kosmetycznych zawierało w swoim składzie substancje zakazane, 11 produktów biobójczych nie posiadało pozwolenia na obrót produktem biobójczym a 627 produktów kosmetycznych/biobójczych było nieprawidłowo oznakowanych. Stwierdzono również produkty po upływie terminu przydatności do użycia.

liczba kontroli	98
liczba skontrolowanych produktów kosmetycznych	1140
liczba skontrolowanych produktów biobójczych	313
liczba produktów niezgodnych	787
liczba decyzji nakładających obowiązki	28
liczba kar pieniężnych	5
Kwota kar pieniężnych	4500 zł
Nieprawidłowości	
- zakazane substancje	75
- brak/nieaktualne pozwolenie	11
- niewłaściwe oznakowanie/opakowanie	627
- przekroczony termin ważności	25

3. PRODUKTY BIOBÓJCZE

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa lubuskiego znajduje się 240 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, z czego 9 jest zobowiązanych do uzyskania pozwolenia Ministra Zdrowia. W 2023 r. przeprowadzono 117 kontroli w 115 obiektach wprowadzających produkty biobójcze do obrotu oraz 173 kontrole w podmiotach stosujących te produkty. W 2022 roku wykonano odpowiednio 109 i 173 kontrole.

Kontroli poddano 750 produktów (w 2022r. - 462). W ramach przeprowadzonych inspekcji sprawdzano i weryfikowano m. in. wymagane pozwolenia na wprowadzenie produktu biobójczego do obrotu, stosowanie się do zakazu używania niedozwolonych substancji czynnych oraz właściwe oznakowanie produktów.

Naruszenie przepisów w zakresie produktów biobójczych odnotowano podczas 12 kontroli. Wystawiono 8 decyzji w zakresie wprowadzania do obrotu produktów bez wymaganego pozwolenia oraz niewłaściwie oznakowanych. W 2022 r. nieprawidłowości stwierdzono podczas 20 kontroli, co skutkowało wydaniem 17 decyzji.

W roku 2023 przeprowadzono ogólnopolską akcję kontrolną dotyczącą insektycydów oraz atraktantów i repelentów, z uwzględnieniem produktów udostępnianych na rynku poprzez platformy e-commerce. W lubuskim skontrolowano jednego producenta i 65 dystrybutorów oceniając 296 produktów, z czego 6 z nich zakwestionowano ze względu na brak pozwolenia na obrót lub oznakowania w języku polskim.

4. PREKURSORY NARKOTYKÓW

Pod nadzorem znajdowało się 88 podmiotów wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 lub 3 oraz 151 podmiotów stosujących w swojej działalności prekursory narkotykowe (m.in. kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy (VI), toluen, keton metyloowo-etylowy i aceton).

W 2023 r. przeprowadzono 71 kontroli u stosujących i 14 kontroli w podmiotach wprowadzających do obrotu prekursory narkotykowe. Uchybień nie stwierdzono.

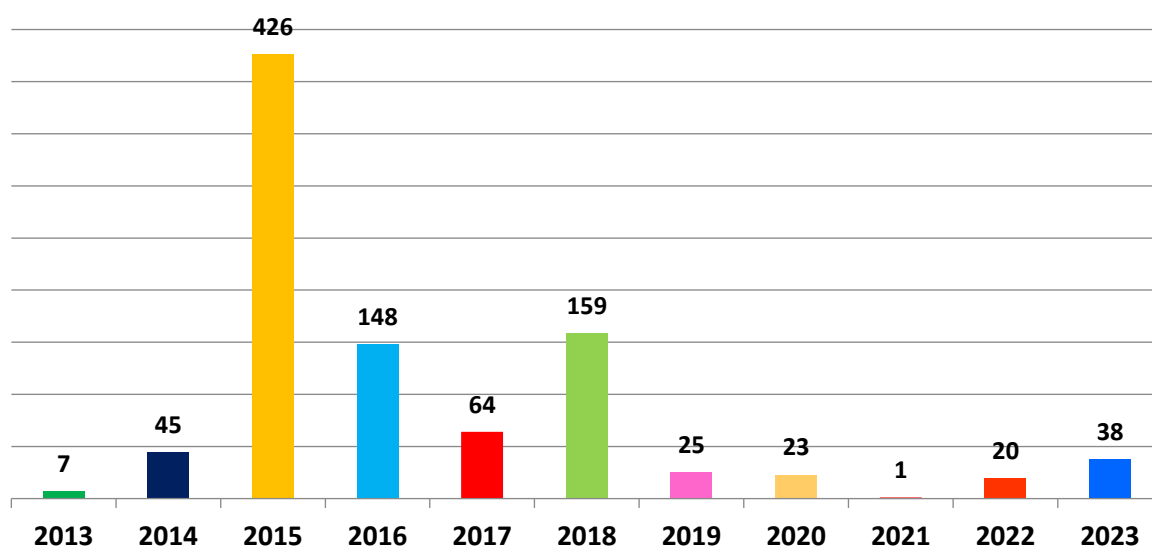
5. NADZÓR NAD ZAKAZEM WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH LUB NOWYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Przeprowadzono 14 kontroli. Były one związane m. in. z pojawieniem się w sprzedaży produktów na bazie konopi, zawierających w swoim składzie substancje THC-P (tetrahydrokannabiforol) lub HHC-P (heksahydrokannabiforol). Kontrolą objęto podmioty sprzedające m.in. wyroby tytoniowe, (w tym akcesoria do palenia - bonga, młynki, sitka, bibułki, zapalniczki), akcesoria do sishy, fajki, kadzidełka, e-papierosy.

Podmioty lecznicze zgłosiły do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej 111 przypadków podejrzeń zatruc środków psychoaktywnymi, z których 38 dotyczyło przypadków podejrzeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

LICZBA ZGŁASZANYCH PODEJRZEŃ ZATRUĆ ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI LUB NOWYMI SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI W WOJ. LUBUSKIM W LATACH 2013-2023

W związku z tym, iż środki zastępcze stwarzają bardzo poważne niebezpieczeństwo dla życia i zdrowia ludzi, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej poza nadzorem prowadziły szereg działań profilaktycznych m.in: organizowano spotkania z przedstawicielami placówek nauczania i wychowania, podczas których omawiano formy i metody działań prozdrowotnych w zakresie problematyki środków psychoaktywnych oraz dystrybuowano materiały edukacyjne. Prowadzono akcyjne zajęcia edukacyjne z uwzględnieniem tematyki środków zastępczych, zajęcia dla uczniów, nauczycieli, narady w zakładach pracy. Umieszczano posty w mediach społecznościowych oraz tworzone punkty informacyjno-edukacyjne podczas lokalnych imprez.

Na terenie województwa nie funkcjonują przedsiębiorcy posiadający zezwolenie Prezesa Biura do Spraw Substancji Chemicznych na prowadzenie działalności w zakresie wytwarzania oraz wprowadzania do obrotu nowych substancji psychoaktywnych.

Warunki sanitarne w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych

1. INFORMACJE OGÓLNE

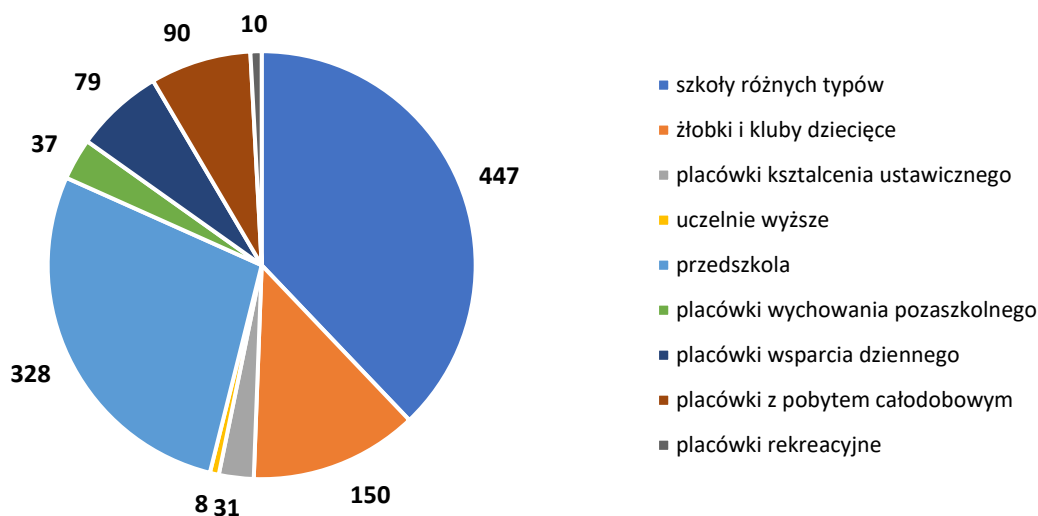
Liczba placówek nauczania i wychowania objętych nadzorem Inspekcji Sanitarnej – 1207 obiektów, w tym:

- 150 żłobków i klubów dziecięcych,
- 328 przedszkoli,
- 455 szkół na różnych poziomach kształcenia,
- 243 inne instytucje oświatowo-wychowawcze.

Liczbę placówek nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie lubuskim przedstawia poniższy wykres.

LICZBA PLACÓWEK BĘDĄCYCH POD NADZOREM PIONU HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY W 2023 ROKU

W czasie letniego i zimowego wycieczki pod nadzorem znajdowało się 679 turnusów zgłoszonych w elektronicznej bazie wycieczki Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Skontrolowano 870 jednostek (72% placówek w ewidencji) oraz 472 turnusy wycieczki dzieci i młodzieży (tj. 70% zarejestrowanych w bazie wycieczki).

Przeprowadzono łącznie 1882 kontrole.

2. STAN SANITARNO-TECHNICZNY BUDYNKÓW

W 72 przypadkach stwierdzono budynki w złym stanie technicznym, wymagającym częściowego lub kapitalnego remontu, co dotyczyło 8% skontrolowanych obiektów (2022 – 3%).

W 48 placówkach (6%) stwierdzono, że użytkowane budynki były zarówno w złym stanie technicznym, jak i higieniczno-sanitarnym.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- zacieki na ścianach i sufitach,
- uszkodzone podłogi,
- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń sanitarnych i ich wyposażenia,
- niewłaściwe oświetlenie,
- zły stan techniczny stolarki okiennej.

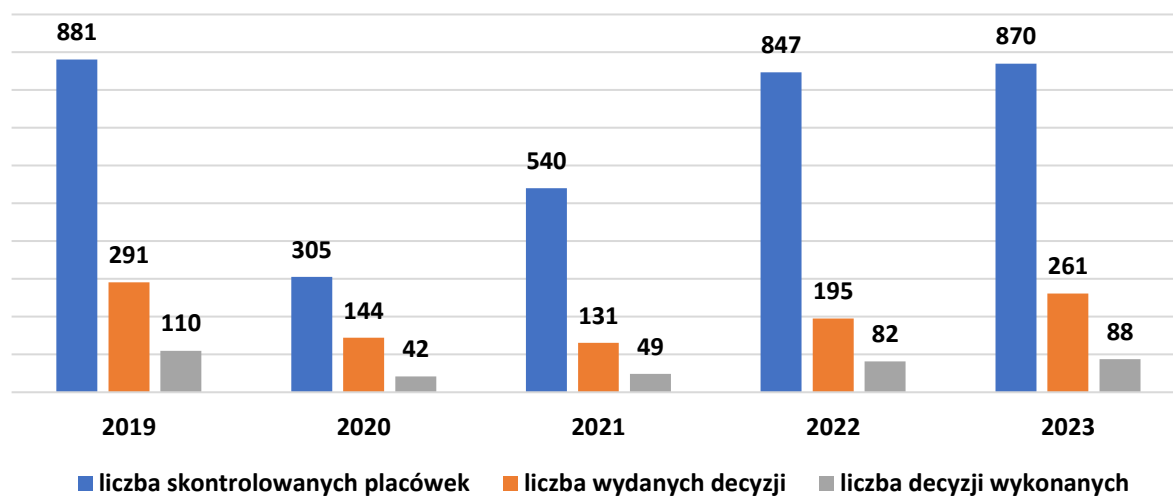

3. WARUNKI DO UTRZYMANIA HIGIENY W SZKOŁACH

W 96% placówek zapewniło właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

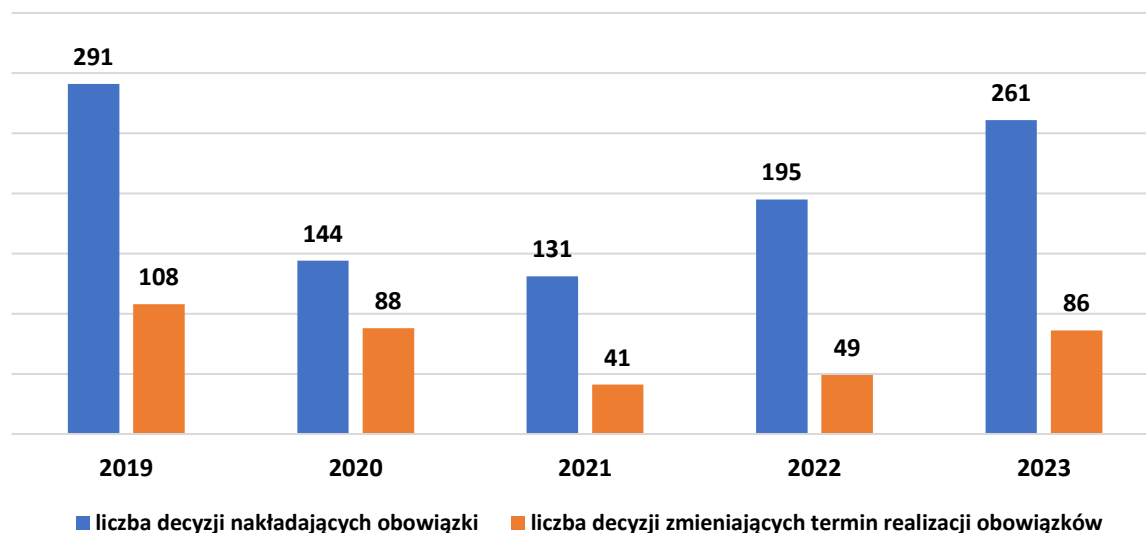
- niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń sanitarnych (28 budynków),
- ograniczonego dostępu do bieżącej ciepłej wody (3 obiekty),
- niezapewnienie podopiecznym dostępu do środków higieny osobistej (1 szkoła).

DZIAŁALNOŚĆ POKONTROLNA W PLACÓWKACH NAUCZANIA I WYCHOWANIA W LATACH 2019 – 2023

33% wszystkich wydanych decyzji, stanowiły decyzje prolongujące na wniosek strony termin wykonania obowiązków (w wielu przypadkach wnioskowano kilkakrotnie o przedłużenie terminu wykonania nakazów zawartych w decyzjach pierwotnych).

LICZBA WYDANYCH DECYZJI ADMINISTRACYJNYCH W LATACH 2019-2023

4. WARUNKI PRACY UCZNIĄ

- Badaniami objęto uczniów z 1315 oddziałów z 340 placówek.
- Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 11% skontrolowanych placówek.
- W przedszkolach i szkołach 720 dzieci (3% zbadanych) korzystało z mebli niedostosowanych do wzrostu.

OCENA STANOWISK PRACY UCZNIĄ/ PRZEDSZKOLAKA W LATACH 2018-2023

Rok	Dostosowanie do wzrostu		Niewłaściwie zestawione stanowiska pracy		
	liczba placówek skontrolowanych	liczba zbadanych uczniów	liczba placówek	liczba zbadanych uczniów	odsetek placówek
2018	437	25096	65	728	3%
2019	398	21902	43	576	11%
2022	185	10473	13	141	7%
2023	340	21183	36	720	11%

Przedmiotem oceny było również określenie, jaki odsetek mebli znajdujący się na wyposażeniu placówek edukacyjnych posiada stosowne certyfikaty.

Pod tym kątem skontrolowano 588 przedszkoli i szkół na terenie województwa lubuskiego, tj. 75% podmiotów znajdujących się w ewidencji. Meble bez certyfikatów posiadały jedynie 4 skontrolowane szkoły (1%). Pozostałe skontrolowane podmioty wyposażono w meble z certyfikatami w różnym stopniu, szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

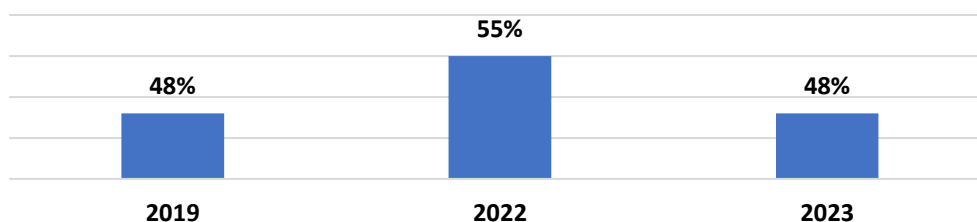
POSIADANIE PRZEZ PLACÓWKI MEBLI EDUKACYJNYCH Z CERTYFIKATAMI – DANE ZA 2023 ROK

	Meble bez certyfikatów	Odsetek mebli z certyfikatami wynosi:			
		do 25%	do 50%	powyżej 50%	100%
Liczba placówek	4	3	4	90	487
Procent placówek	1%	1%	1%	15%	83%

5. OCENA OBCIĄŻENIA UCZNIÓW PLECAKAMI/TORNISTRAMI

Badaniami objęto łącznie 3478 uczniów klas I – VIII, z 24 losowo wybranych szkół podstawowych. Przekroczenie wagi tornistra stwierdzono u 1668 uczniów tj. 48% (dokonując pomiarów kierowano się zasadą, że ciężar tornistra nie powinien przekraczać 10% masy ciała ucznia).

ODSETEK UCZNIÓW, U KTÓRYCH STWIERDZONO PRZEKROCZENIE WAGI TORNISTRA W STOSUNKU DO 10% MASY CIAŁA

We wszystkich objętych badaniem szkołach uczniowie mieli możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych (w szafkach szkolnych bądź wyznaczonych miejscach w klasach).

6. INFRASTRUKTURA DO PROWADZENIA ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

W 2023 roku spośród skontrolowanych szkół optymalne warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego zapewniło 41% szkół (114).

Placówki te dysponują kompleksem sportowym w skład którego wchodzi:

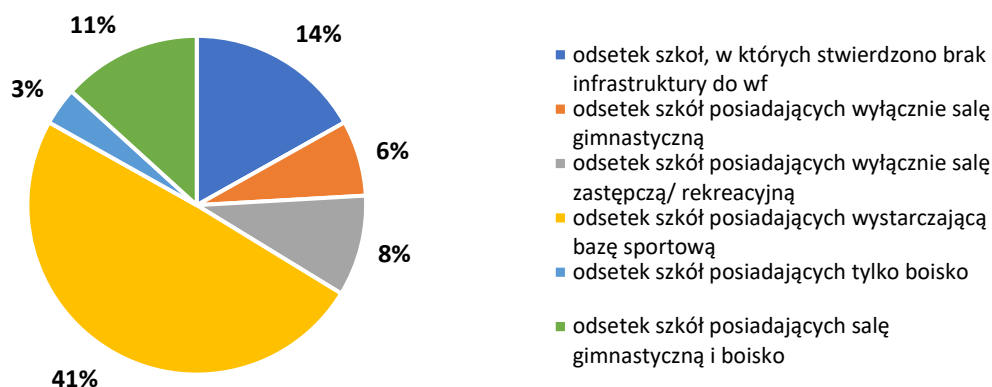
- sala gimnastyczna,
- sala rekreacyjna
- zaplecze sanitarne wraz z szatniami.

W 14% skontrolowanych placówek stwierdzono brak infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, a w przypadku blisko 4% szkół niezależnie od posiadanej infrastruktury do wychowania fizycznego zajęcia odbywały się na korytarzach. Uczniowie tych szkół mieli możliwość korzystania z innych form rekreacji w ramach zajęć wychowania fizycznego, tj.:

- basenu,
- siłowni,
- stadionu,
- boiska typu "Orlik".

INFRASTRUKTURA DO PROWADZENIA ZAJĘĆ Z WYCHOWANIA FIZYCZNEGO W LUBUSKICH SZKOŁACH W 2023 ROKU

7. OCENA WYPOSAŻENIA OBIEKTÓW SPORTOWYCH I BOISK W CERTYFIKOWANY SPRZĘT I URZĄDZENIA SPORTOWE

Skontrolowano 588 placówek pod kątem spełnienia wymogów w stosunku do urządzeń i sprzętu sportowego.

**16 placówek (3%) nie posiadało certyfikatów na sprzęt sportowy,
456 (78%) szkół posiadało w 100% sprzęt i urządzenia z certyfikatami.**

POSIADANE PRZEZ PLACÓWKI URZĄDZENIA I SPRZĘT SPORTOWY Z CERTYFIKATAMI DANE ZA 2023 ROK

		Odsetek urządzeń i sprzętu sportowego z certyfikatami wynosi:			
	Sprzęt sportowy bez certyfikatów	do 25%	do 50%	powyżej 50%	100%
Liczba placówek	16	3	12	69	456
Procent placówek	3%	1%	2%	12%	78%

- Brak certyfikatów na sprzęt i urządzenia sportowe najczęściej występuje w szkołach podstawowych.
- Użytkowany przez szkoły stary sprzęt jest w dobrym stanie technicznym, poddawany jest ciągłym przeglądom oraz konserwacji. Nowopowstałe boiska i hale sportowe wyposażane są w sprzęt atestowany.

8. OPIEKA MEDYCZNA

- W 67% skontrolowanych placówek funkcjonują gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.
- W szkołach, które nie posiadały gabinetów pomocy przedlekarskiej, podstawowa opieka zdrowotna nad uczniami była organizowana:
 - w pomieszczeniach zastępczych na terenie placówki - 37 szkół (13% ogółu placówek),
 - była świadczona poza terenem placówki - 48 szkół (17%).

9. DOŻYWANIE UCZNIÓW

- W 274 szkołach (83% skontrolowanych) prowadzono dożywianie uczniów, w tym 223 oferowały uczniom ciepłe posiłki.
- Posiłki w szkole spożywało 21030 uczniów.
- W 57 szkołach prowadzone było wydawanie śniadań dla 5935 uczniów.
- W 229 szkołach zapewniono uczniom możliwość wypicia napoju (wody, herbaty, soku, mleka) w trakcie pobytu w szkole.
- W szkołach realizowano programy „Owoce i warzywa w szkole”, „Szkłanka mleka”, dofinansowane przez Agencję Rynku Rolnego.

PROWADZENIE DOŻYWIANIA W SZKOŁACH W 2023 ROKU

Rodzaje placówek		Skontrolowanych	Wydawanie ciepłych posiłków						Organizowanie śniadań szkolnych		Podawanie napoju		Liczba dzieci i młodzieży korzystających z posiłków dofinansowanych
			liczba placówek			liczba dzieci i młodzieży korzystających			liczba placówek	liczba korzystających	liczba placówek	liczba korzystających	
			ogółem	obiady pełne	posiłki jednodaniowe	ogółem	z obiadów pełnych	z posiłków z jednodaniowych					
Szkoły funkcjonujące samodzielnie	Szkoły podstawowe	170	158	70	89	13178	7185	5993	40	3894	163	19329	1427
	Szkoły ponadpodstawowe	10	3	3	0	534	534	0	1	248	5	693	2
	Szkoły specjalne	2	1	1	0	43	43	0	1	43	1	43	0
Zespoły szkół		72	61	39	22	7275	5275	2000	15	1750	60	8429	401
Ogółem		254	223	113	111	21030	13037	7993	57	5935	229	28494	1830

10. WARUNKI WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2023 r. w trakcie ferii zimowych na terenie naszego województwa funkcjonowało 114 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży, natomiast latem 565 turnusów.

Z wypoczynku skorzystało 16659 uczestników, w tym:

- 3023 z wypoczynku zimowego,
- 13636 z wypoczynku letniego.

Przeprowadzono 563 kontrole miejsc wypoczynku

IŁOŚĆ TURNUSÓW WYPOCZYNKU I PRZEPROWADZONYCH KONTROLI W LATACH 2020-2023

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023
Liczba zgłoszonych turnusów wypoczynku	570	630	656	679
Liczba przeprowadzonych kontroli	312	381	509	472

Uchybienia stwierdzono w przypadku 12% skontrolowanych turnusów, dotyczyły:

- braku aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu,
- niezachowania czystości i porządku na terenie obiektów,
- złego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń przeznaczonych dla uczestników wypoczynku i ich wyposażenia,
- niewłaściwego przechowywania żywności i naczyń.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami wydano 30 decyzji merytorycznych i płatniczych oraz nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2000 zł.

Nadzór nad placówkami wypoczynku prowadzony był we współpracy z przedstawicielami Kuratorium Oświaty, Policji, Straży Pożarnej, WOPR co pozwoliło na bieżącą wymianę informacji na temat miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży i zwiększenie bezpieczeństwa wypoczywających.

Ochrona przed promieniowaniem jonizującym i niejonizującym

1. INFORMACJE OGÓLNE

Zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny radiacyjnej to przede wszystkim **nadzór nad medycznymi zastosowaniami aparatury rentgenowskiej, ochrona zdrowia oraz warunków pracy osób obsługujących urządzenia radiologiczne, a także kontrola realizacji zasad ochrony radiologicznej pacjenta.** Nadzorowi podlega również stosowanie medycznych i przemysłowych urządzeń wytwarzających pole i promieniowanie elektromagnetyczne.

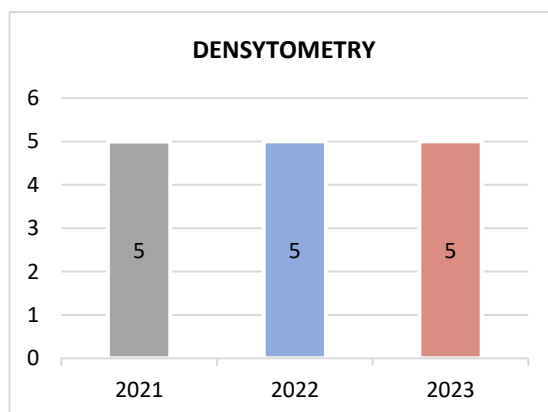
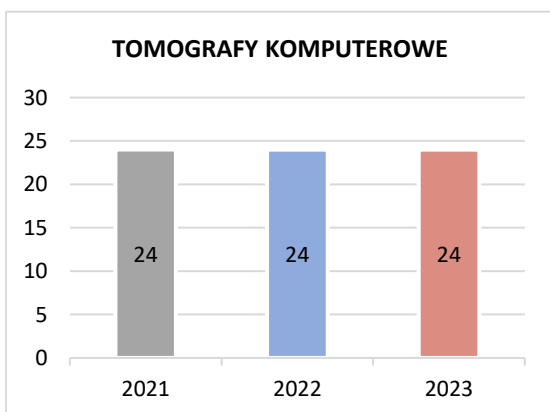
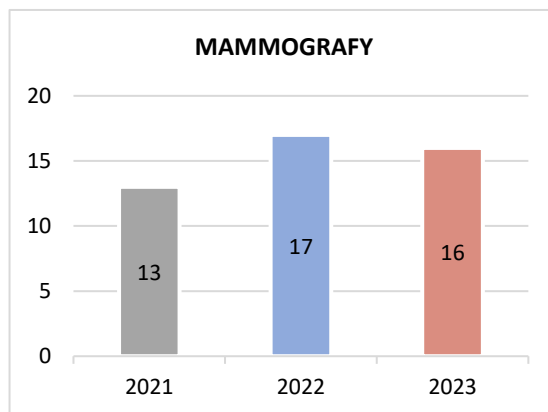
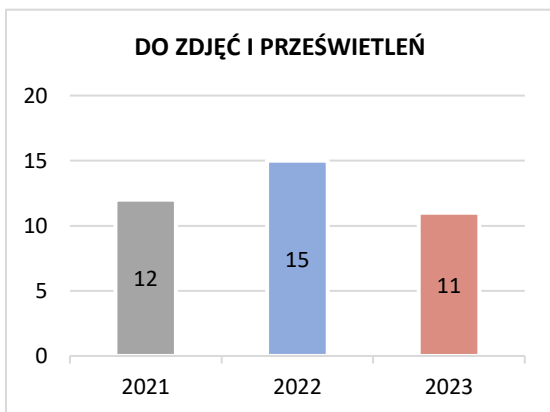
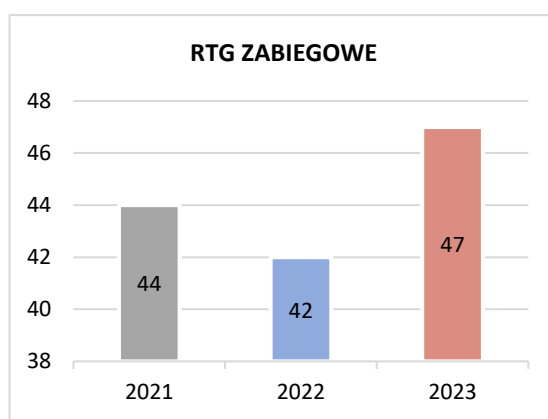
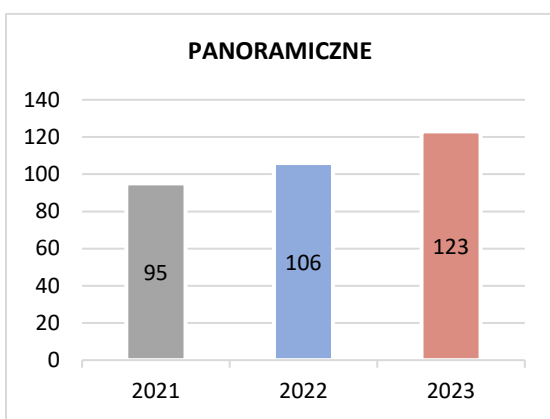
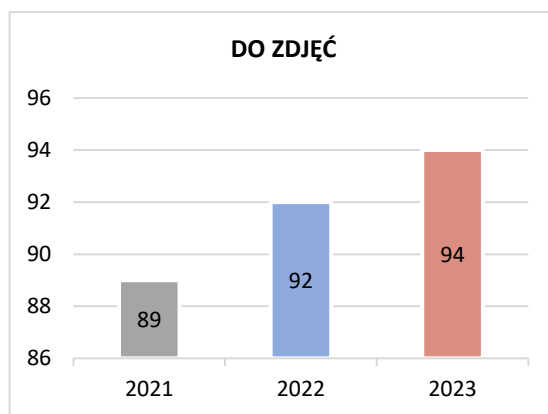
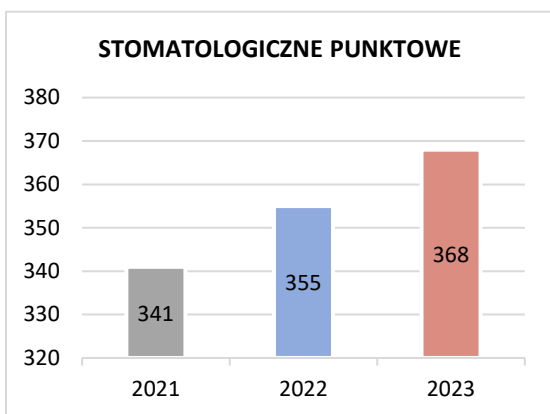
Kontrolą objęte są działania mające na celu realizację nowych inwestycji w sposób zapewniający bezpieczeństwo pracowników i pacjentów. Opiniowane są projekty pracowni rentgenowskich wraz z opisem osłon stałych oraz wentylacji i wykonywane pomiary dozymetryczne w celu oceny skuteczności zastosowanych osłon oraz warunków na stanowiskach pracy. Wydawane są zezwolenia na uruchamianie nowych pracowni oraz stosowanie aparatów rentgenowskich do celów medycznych, a także zgody na prowadzenie działalności związanej z narażeniem w celach medycznych, polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych z zakresu rentgenodiagnostyki, radiologii zabiegowej lub diagnostyki związanej z podawaniem pacjentom produktów radiofarmaceutycznych.

2. OCHRONA RADIOLOGICZNA W PRACOWNIACH RENTGENOWSKICH ORAZ NADZÓR NAD APARATURĄ RENTGENOWSKĄ

Na terenie województwa lubuskiego w 2023 r. użytkowanych było 688 aparatów rentgenowskich stosowanych do celów diagnostyki medycznej oraz radiologii zabiegowej.

APARATURA RTG STOSOWANA W WOJ. LUBUSKIM - ZMIANY W LATACH 2021-2023

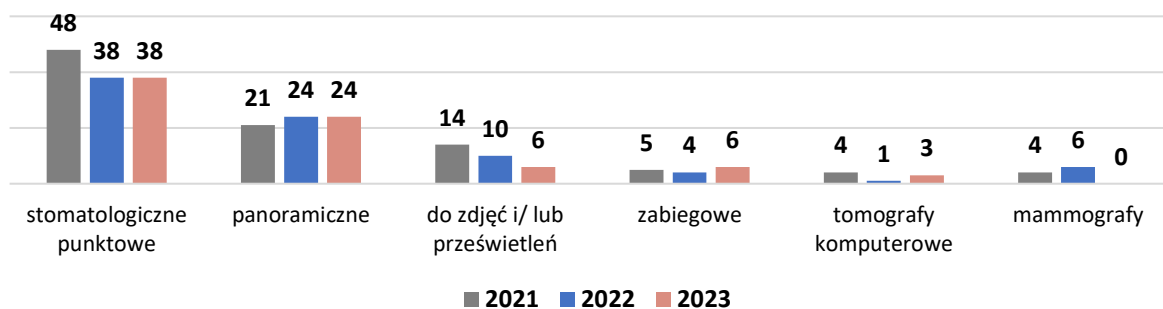

Urządzenia stosowano w 396 pracowniach rentgenowskich oraz w 24 innych obiektach (aparatura jezdna przyłóżkowa na oddziałach szpitalnych i zabiegowa na blokach operacyjnych).

Skontrolowano 205 z ww. urządzeń radiologicznych, przeprowadzając 144 kontrole. Podczas wizytacji wykonywano pomiary dozymetryczne w celu oceny skuteczności zastosowanych osłon stałych przed promieniowaniem jonizującym oraz sprawdzano warunki pracy osób obsługujących te urządzenia. Pomiarami objęto 164 urządzenia radiologiczne. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Nowe urządzenia, wykorzystujące nowoczesne technologie to przede wszystkim lepsza diagnostyka pacjenta. **Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. wydał w 2023 r. 35 decyzji zezwalających na uruchomienie nowych pracowni oraz 77 decyzji zezwalających na stosowanie medycznych aparatów rentgenowskich.** Dla porównania w 2022 r. wydano odpowiednio 28 i 83 takie decyzje. Największą grupę nowo uruchamianych urządzeń stanowią nadal aparaty rentgenowskie stomatologiczne: punktowe do zdjęć wewnątrzustnych oraz do zdjęć pantomograficznych i tomograficznych.

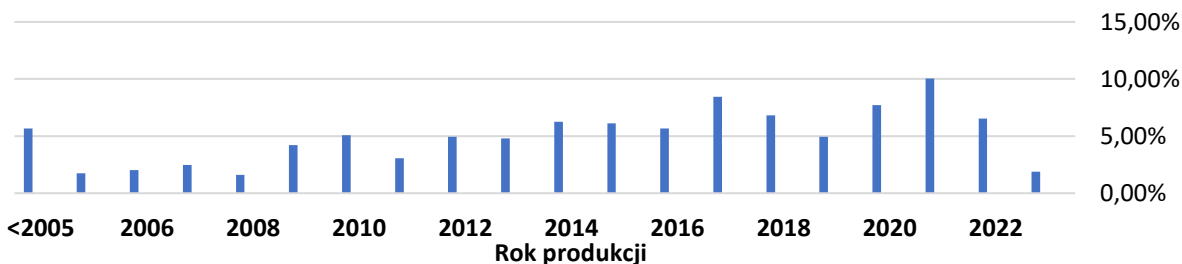
APARATURA RTG URUCHAMIANA W OSTATNICH 3 LATACH W WOJ. LUBUSKIM

Zezwolenia wydawane były po przeprowadzeniu kontroli sanitarnych oceniających stopień przygotowania obiektów, na podstawie oceny wniosku użytkownika oraz dołączonej do niego zgodnej z wymaganiami prawa dokumentacji, a także po zatwierdzeniu projektów technicznych pracowni. W 2023 r. wydano 33 opinie dotyczące projektów osłon stałych dla nowo uruchamianych pracowni rentgenowskich, gdy w 2022r. uzgodniono odpowiednio 48 takich projektów.

Z uruchamianiem nowych pracowni oraz urządzeń radiologicznych związany jest również lepszy dostęp pacjentów do badań rentgenowskich. Stan użytkowanej na terenie województwa aparatury podlega systematycznej poprawie i obecnie ponad 82% stosowanych urządzeń radiologicznych zostało wyprodukowanych po 2010 r.

WIEK STOSOWANYCH APARATÓW RTG

W 2023 r. wydawano również decyzje wyrażające zgodę na prowadzenie działalności związanej z narażeniem w celach medycznych, polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych z zakresu rentgenodiagnostyki i radiologii zabiegowej. Decyzje takie wydawane są po uzyskaniu pozytywnej opinii konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie radiologii i diagnostyki obrazowej, podmiotom, które dysponują odpowiednią liczbą personelu o właściwych kwalifikacjach, urządzeniami radiologicznymi i urządzeniami pomocniczymi niezbędnymi dla wykonywania badań diagnostycznych lub zabiegów, stosują właściwe dla prowadzonej działalności medycznej procedury radiologiczne oraz wdrożyły program zapewnienia jakości. W 2023r. wydano 29 takich decyzji. Obecnie wszystkie jednostki, dla których wymagany jest ustawowo obowiązek uzyskania ww. zgody, posiadają ją lub wystąpiły z wnioskiem o jej uzyskanie.

W 2023 r. kontrolując stan aparatów Dział Laboratoryjny WSSE w Gorzowie Wlkp. wykonał w ramach nadzoru testy oceniające parametry fizyczne stosowanych urządzeń radiologicznych - przebadano 25 aparatów rentgenowskich. Dla wszystkich wykonanych testów uzyskano akceptację wyników.

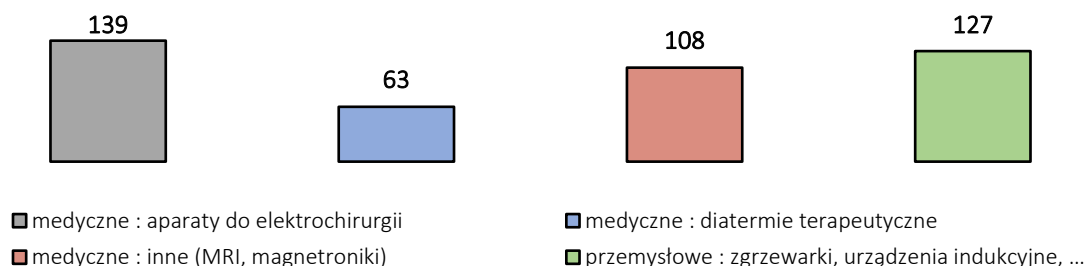
Podczas kontroli sprawdzano również kwalifikacje personelu, wyposażenie w środki ochrony osobistej, przestrzeganie zasad pracy z aparatem, terminowość wykonywania przez użytkowników oraz wyniki testów podstawowych i specjalistycznych parametrów fizycznych stosowanych urządzeń radiologicznych i pomocniczych, które mają istotny wpływ na ochronę radiologiczną personelu oraz pacjenta.

Indywidualną kontrolą dawek w 2023 r. objętych było na terenie województwa lubuskiego 1108 pracowników na ogólną liczbę 1152 pracowników zatrudnionych w narażeniu na promieniowanie jonizujące. Dla pozostałych osób monitorowane było środowisko pracy. Nie stwierdzono w 2023 r. przekroczeń limitów użytkowych dawek.

3. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM I POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI

Najwięcej urządzeń wytwarzających pole elektromagnetyczne (pole-EM), wykorzystywanych jest w służbie zdrowia do celów terapeutycznych i chirurgicznych oraz w przemyśle. **Nadzorowi podlegają te, przy których w wyniku wykonanych pomiarów rozkładów natężeń pól, stwierdzono występowanie pola-EM stref ochronnych.** Obecnie w ewidencjach posiadamy 76 użytkowników, stosujących 437 tego typu urządzeń.

URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE POLE-EM NADZOROWANE PRZEZ PAŃSTWOWĄ INSPEKCJĘ SANITARNĄ

W 2023 r. skontrolowano 15 podmiotów leczniczych oraz 8 zakładów przemysłowych, stosujących odpowiednio 121 medycznych oraz 29 przemysłowych urządzeń wytwarzających pole-EM. Obowiązkiem pracodawcy jest rozpoznanie źródeł pola-EM oraz poziomu ekspozycji, a także dokonanie oceny poziomu narażenia, informowanie o ryzyku zawodowym związanym z ekspozycją na pola-EM i zapewnienie prawidłowo dobranych środków ochrony indywidualnej. Podczas kontroli

sprawdzone jest również objęcie pracowników właściwą opieką lekarską i specjalistycznymi szkoleniami w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Na stanowiskach pracy przy urządzeniach wytwarzających pole-EM zatrudnionych było 1647 osób uznanych za zawodowo narażone, wszystkie w warunkach ekspozycji dopuszczalnej (wskaźniki ekspozycji $W < 0,5$ oraz $0,5 \leq W \leq 1$). Eliminacja i ograniczenie narażenia polega na wprowadzeniu przez pracodawców zmian organizacyjnych i technicznych w prowadzonej działalności.

W 2023 r. realizowane były również zadania związane z emisją przez urządzenia telefonii komórkowej (stacje bazowe) pola elektromagnetycznego, wynikające z zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska. Prowadzono 604 sprawy związane z instalacjami emitującymi pole elektromagnetyczne do środowiska. Przyjęto 69 zgłoszeń o uruchomieniu nowych stacji i przeanalizowano 70 sprawozdań z wykonanych pomiarów dla tych obiektów. W ramach nadzoru bieżącego przyjęto 476 ponownych zgłoszeń o zmianie danych w zakresie wielkości i rodzaju emisji pola elektromagnetycznego przez urządzenia stacji bazowych, 584 sprawozdania pomiarowe, a także 6 zgłoszeń informujących o zakończeniu pracy instalacji.

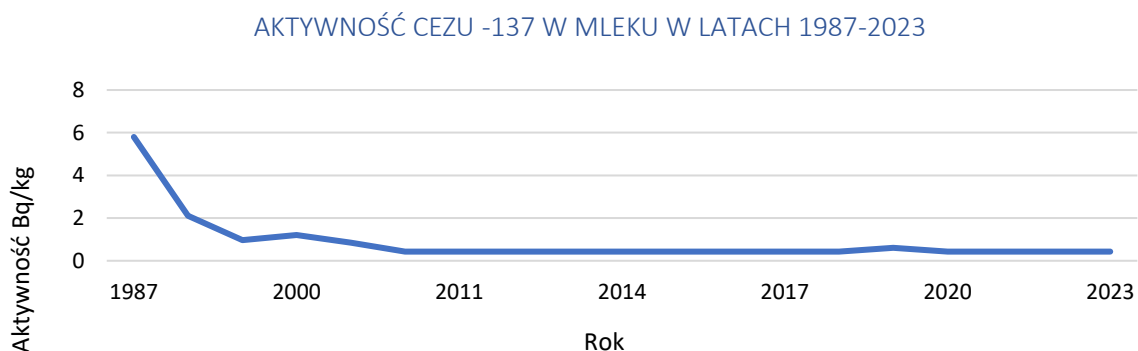
Wśród przekazanych do LPWIS sprawozdań pomiarowych w 2023 r. nie było takich przy których dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku nie zostały przekroczone.

4. AKTYWNOŚCI PROMIENIOTWÓRCZE SZTUCZNE I NATURALNE ŚRODOWISKA I ŻYWNOŚCI

W WSSE w Gorzowie Wlkp. funkcjonuje Placówka Pomiarów Skażeń Promieniotwórczych. Zakres działania placówki zgodny jest z harmonogramem ustalonym przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki oraz programem „Monitoring i urzędowa kontrola żywności”, realizowanym zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego.

W 2023 r. wykonano 55 pomiarów aktywności Cs^{137} w próbach mleka, drobiu, mięsa, ryb, jaj, warzyw, owoców, pasz, zboża, opadzie całkowitym oraz wodzie wodociągowej i powierzchniowej.

Ważnym wskaźnikiem zagrożenia radiologicznego człowieka, pochodzącym od spożywanych produktów, jest mleko, dlatego na wykresie przedstawiono rozkład aktywności Cs^{137} w próbkach mleka, pobranych od producentów z terenu województwa lubuskiego.

Mierzone w 1987 roku wyższe wartości aktywności $Cs-137$ są efektem awarii elektrowni jądrowej w Czarnobylu. Obecnie średnia aktywność Cs^{137} w próbach mleka płynnego pozostaje na poziomie zbliżonym do progu oznaczalności – tj. 0,43 Bq/l.

Uzyskiwane wyniki badań wskazują, że zawartości sztucznych radionuklidów w powietrzu, opadach atmosferycznych, wodach powierzchniowych, w wodzie pitnej oraz żywności są wielokrotnie niższe od obowiązujących w Polsce oraz krajach Unii Europejskiej wartości dopuszczalnych stężeń izotopów cezu dla produktów żywnościowych.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ma na celu **zapewnienie odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych na etapie planowania przestrzennego, projektowania, lokalizacji i realizacji inwestycji oraz uzyskiwania pozwolenia na użytkowanie obiektów budowlanych.**

1. OPINIOWANIE PROJEKTÓW DOKUMENTÓW Z ZAKRESU PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO:

1.1. Projekty decyzji o warunki zabudowy i zagospodarowania terenu / lokalizacji inwestycji celu publicznego

Od czasu wejścia w życie (24 września 2023 r.) nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, należy uzgadnianie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu/ lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W 2023 r. wydano 147 postanowień (w tym 144 przez PPIS i 3 przez LPWIS) w sprawie uzgadniania projektów decyzji dotyczących: warunków zabudowy i zagospodarowania terenu lub lokalizacji inwestycji celu publicznego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

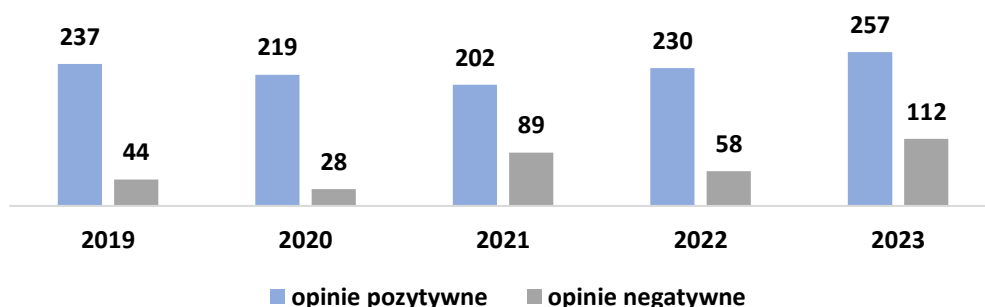
Podczas oceny projektów decyzji analizowano rozwiązania dotyczące:

- zaopatrzenia w wodę,
- odprowadzania ścieków,
- gospodarki odpadami,
- zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną,
- lokalizacji obiektów mogących spowodować zagrożenie dla zdrowia ludzi np. cmentarze, składowiska odpadów czy przemysłowe fermy hodowlane lub szczególnie istotnych ze względu na swą wartość np. ujęcia wody pitnej,
- lokalizacji terenów o funkcji mieszkaniowej w bezpośrednim sąsiedztwie terenów o potencjalnie uciążliwym zagospodarowaniu, np. przemysłowych, produkcyjno-magazynowych, hodowli zwierząt.

1.2. Projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

W 2023 R. ZAOPINIOWANO 357 (W TYM 112 NEGATYWNIE) PROJEKTÓW STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ORAZ PROJEKTÓW MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

LICZBA ZAOPINIOWANYCH MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
W LATACH 2019-2023

Negatywne opinie z zakresu planowania przestrzennego wynikały przede wszystkim z:

- 1) braku prawidłowych zapisów dotyczących zapewnienia systemów infrastruktury technicznej,
- 2) braku prawidłowych zapisów w zakresie zasad ochrony środowiska,
- 3) lokalizacji zabudowy mieszkaniowej i podlegającej szczególnej ochronie w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów lub terenów o funkcjach uciążliwych, np. tereny przemysłowe i produkcyjne oraz tereny przeznaczone pod fermy hodowlane.

2. OPINIOWANIE W ZAKRESIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

LICZBA OPINII W ZAKRESIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
WYDANYCH W 2023 R.

Rodzaj działalności	Liczba wydanych opinii			
	wszystkich	negatywnych	przez LPWIS	przez PPIS
Opinie w sprawie uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	53	2	41	12
Opinie w zakresie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	131	0	8	123
Opinie w zakresie uzgodnienia projektów dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	189	53	12	177

3. OPINIOWANIE W ZAKRESIE PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

W 2023 r. wydano:

- 533 opinie, w tym PPIS – 529 opinii i LPWIS – 4 opinie, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- 96 opinii (PPIS), w tym 17 negatywnych, w sprawie warunków realizacji przedsięwzięcia, przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
- 1 opinię (PPIS) w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

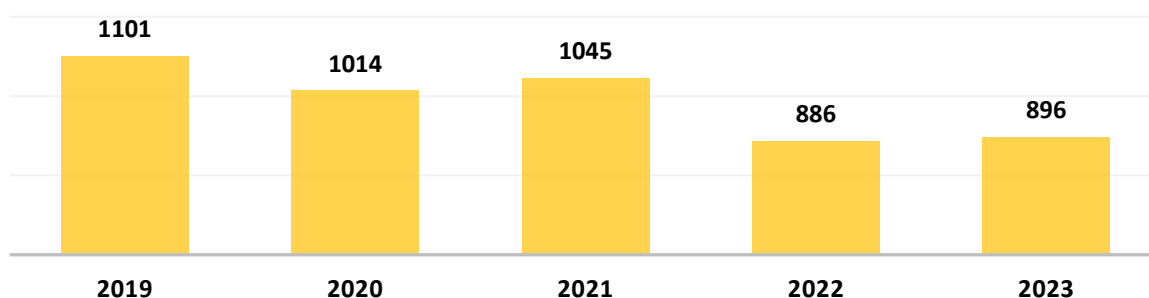
LICZBA WYDANYCH OPINII W LATACH 2019-2023

Rodzaj działalności	Liczba wydanych opinii				
	2019	2020	2021	2022	2023
Opinie w sprawie konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej konieczności co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	622	706	782	665	533
Opinie w sprawie warunków realizacji przedsięwzięcia, przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	87	89	90	72	96
Opinie w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	17	1	0	0	1

4. UZGADNIANIE DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ POD WZGLĘDEM WYMAGAŃ HIGIENICZNYCH I ZDROWOTNYCH

W 2023 pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej uzgodnili 67 projektów (w tym 11 negatywnie), natomiast rzeczoznawcy ds. sanitarnohigienicznych uzgodnili 829 dokumentacji projektowych.

LICZBA UZGODNIĘĆ DOKUMENTACJI PROJEKTOWEJ W LATACH 2019-2023

Ponadto w 2023 roku Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp wydał 31 opinii dotyczących **projektów pracowni rentgenowskich wraz z projektem i opisem osłon stałych oraz wentylacji**.

5. POSTĘPOWANIA W SPRAWIE ODSTĘPSTW OD OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW PRAWA

W roku 2023 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zajęły ogółem 160 stanowisk dotyczących zgody na odstępstwa od przepisów techniczno-budowlanych oraz na uzgadnianie rozwiązań zamiennych w stosunku do wymagań tych przepisów przedstawionych w ekspertyzach technicznych.

Wydano:

- 125 decyzji (w tym 11 negatywnych) dotyczących wyrażenia zgody na odstępstwo w zakresie wysokości, oświetlenia światłem dziennym oraz zagłębienia posadzki poniżej poziomu otaczającego terenu,
- 10 decyzji dotyczących uzgodnienia ekspertyz technicznych,
- 12 opinii sanitarnych dotyczących zastosowania rozwiązań zamiennych wprowadzonych dla odstępstw od przepisów techniczno-budowlanych,
- 11 opinii sanitarnych dotyczących lokalizacji miejsc do gromadzenia odpadów stałych,
- 2 postanowienia dotyczące lokalizacji pokryw i wylotów wentylacji planowanych zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe.

6. UCZESTNICZENIE W DOPUSZCZENIU DO UŻYTKOWANIA OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

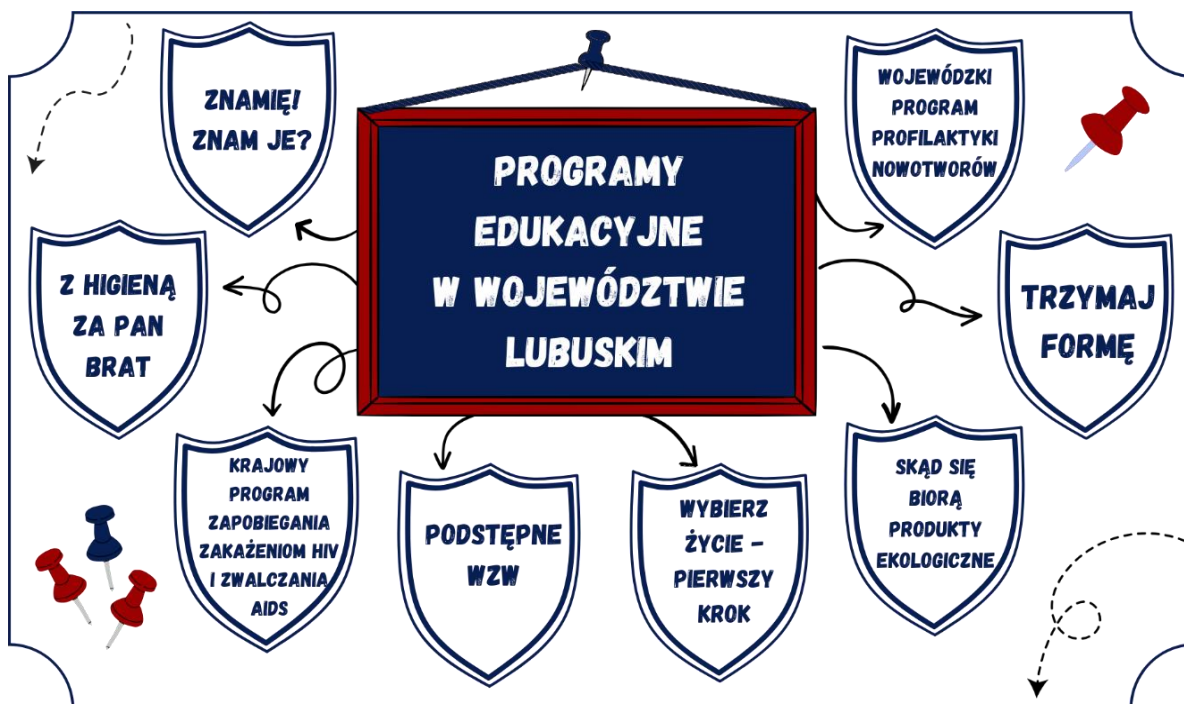
Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa lubuskiego uczestniczyły w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych takich jak np.: **budynki mieszkalno-usługowe, budynki usługowe, budynki handlowo-usługowe, budynki wielorodzinne, domy kultury, stacje paliw, placówki oświatowe, zespoły handlowe**.

W 2023 roku zajęto 380 stanowisk, w tym 8 negatywnych

LICZBA KONTROLI W ZWIĄZKU Z DOPUSZCZENIEM OBIEKTÓW DO UŻYTKOWANIA W LATACH 2019-2023

2019	2020	2021	2022	2023
443	248	270	340	380

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna

W 2023 r. pion Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej podejmował działania w zakresie:

1. PROFILAKTYKA NADWAGI I OTYŁOŚCI:

Zdrowe odżywianie w połączeniu z aktywnością fizyczną jest warunkiem zachowania i wzmacniania zdrowia we wszystkich okresach życia człowieka. Badania Instytutu Żywności i Żywienia z ostatnich kilkunastu lat potwierdzają, że nadwaga i otyłość w polskim społeczeństwie stale przybiera na sile, a największa dynamika wzrostu zaburzeń odżywiania dotyczy dzieci i młodzieży. Szacuje się również, że zaledwie 30% dzieci i młodzieży oraz 10% dorosłych uprawia formy ruchu, których rodzaj i intensywność obciążeń wysiłkowych zaspakajają potrzeby fizjologiczne organizmu. Taki stan rzeczy, skłonił Państwową Inspekcję Sanitarną do podejmowania zintensyfikowanych działań na rzecz **budowania trwałych nawyków w zakresie prawidłowego odżywiania i aktywności fizycznej, wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych.**

1.1. Program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

Odpowiedzią Państwowej Inspekcji Sanitarnej z terenu województwa lubuskiego na rosnący wciąż problem nadwagi i otyłości wśród dzieci i młodzieży było podpisanie porozumienia między Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp. i Lubuskim Kuratorem Oświaty, w zakresie realizacji działań oświatowo-zdrowotnych i promocji zdrowia w szkołach wszystkich typów na terenie województwa lubuskiego. Ważkość problemu skłoniła nas również do:

- Wystosowania listu intencyjnego zapraszającego wszystkich dyrektorów szkół podstawowych do włączenia się w realizację powyższego programu edukacyjnego.

- Zorganizowana wspólnie z Kuratorium Oświaty konferencja „Jak zapobiegać nadwadze i otyłości u dzieci i młodzieży. Od teorii do praktyki”, w trakcie której eksperci z Zakładu Edukacji Żywnościowej Narodowego Instytutu Zdrowia, omówili jak kształtować prawidłowe nawyki żywieniowe dzieci, aby w przyszłości nie borykały się z tym problemem. Do udziału w przedsięwzięciu zaproszeni zostali dyrektorzy, nauczyciele i pedagodzy ze szkół podstawowych z terenu województwa.
- Zorganizowana wojewódzkiej kampanii „Zamień colę na rukolę”, realizowanej z Zamiejscowym Wydziałem Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp., którą zainicjowała konferencja prasowa.

KONFERENCJA PRASOWA

- Uczestnicy kampanii wzięli udział w turnieju „Ruch jest zdrowy dla ciała i głowy”, w którym czekały na nich wyjątkowe konkurencje sportowe i ciekawe zadania umysłowe. Wiedza i sprawność fizyczna uczestników była imponująca. Kibice mocno dopingowali swoich faworytów, zagrzewając ich do walki. Ozdobą turnieju był występ akrobatek z Klubu AZS „AWF” Gorzów Wlkp. Wszyscy uczestnicy imprezy otrzymali specjalnie przygotowane medale, a szkoły puchary i nagrody rzeczowe. Uśmiech uczestników to najlepsze podziękowanie dla wszystkich zaangażowanych w organizację i przebieg imprezy.

TURNIEJ SPORTOWO-WIEDZOWY

- Kolejnym elementem kampanii był konkurs „Przepis na zdrowy fast-food”, skierowany do uczniów klas V-VIII szkół podstawowych z terenu województwa lubuskiego, który cieszył się ogromnym zainteresowaniem młodzieży. Spośród ponad 100 prac komisja konkursowa wyłoniła 3 laureatów, którzy opracowali najciekawszy przepis na zamiennik popularnych dań typu fast-food. Podczas uroczystego finału zwycięskie dania zostały przygotowane przez studentów Zamiejscowego Wydziału Wychowania Fizycznego w Gorzowie Wlkp. i profesjonalnego kucharza, pod okiem autora pracy. Młodzi kucharze mieli możliwość gotować w nowej, profesjonalnej pracowni gastronomicznej AWF.

KONKURS NA PRZEPIS

- Uczniowie zainteresowani zdobyciem i pogłębieniem wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia mogli ponadto wciąć udział w XI edycji ogólnopolskiego konkursu wiedzy „Trzymaj Formę!”. W szranki stanęło ponad 6 tys. uczniów z całej Polski, a wśród 19 finalistów znalazła się uczennica z powiatu sulęcińskiego.

FINAŁ KONKURSU „TRZYMAJ FORMĘ!”

-
- W roku szkolnym 2022/2023 program realizowany był 177 placówkach.
 - Edukacją objęto prawie 22 tys. uczniów.
-

1.2. Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne”

W ramach realizacji programu podejmowane były działania mające na celu budowanie właściwych nawyków żywieniowych i kształtowanie umiejętności wyboru produktów ekologicznych, wśród dzieci

w wieku przedszkolnym i ich rodzin. Program został opracowany przez Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Dzieci w ramach programu wzięły udział w ciekawych zajęciach i spotkaniach z producentami ekologicznej żywności.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W PRZEDSZKOLU MIEJSKIM NR 33 W GORZOWIE WLKP.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W PUBLICZNYM PRZEDSZKOLU W DREZDENKU

Natomiast przedszkolaki z powiatu zielonogórskiego zaproszeni zostali dodatkowo do udziału w powiatowym konkursie plastycznym „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

KONKURS PLASTYCZNY – ZIELONA GÓRA

-
- Program realizowany był w 164 przedszkolach na terenie województwa.
 - W zajęciach uczestniczyło 6771 dzieci.
-

1.3. Ogólnopolska kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”

Organizatorem kampanii jest Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności we współpracy z Głównym Inspektoratem Sanitarnym i jednostkami naukowymi, w tym z Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego – PZH - Państwowym Instytutem Badawczym.

Celem prowadzonych działań było ułatwienie konsumentom dokonywania świadomych wyborów dotyczących zakupu żywności.

W trakcie zajęć edukacyjnych dla młodzieży szkół podstawowych i ponadpodstawowych, ich rodziców i opiekunów oraz seniorów, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przekazali praktyczne informacje przydatne podczas kupowania i spożywania żywności, począwszy od pomocy przy czytaniu etykiet, a kończąc na wskazówkach dotyczących przygotowania i przechowywania produktów spożywczych.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZSCKR W BOBOWICKU

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZESPOLE SZKÓŁ EKONOMICZNYCH W ŻARACH

W mediach społecznościowych Państwowej Inspekcji Sanitarnej zamieszczano cyklicznie tematyczne posty. Materiały edukacyjne w formie papierowej (ulotki, plakaty) przekazano placówkom zaangażowanym w realizację kampanii.

-
- W 2023 r. w województwie lubuskim podjęto ponad 400 działań edukacyjno – informacyjnych.
 - Edukacją objęto prawie 9 tys. osób.
-

2. Profilaktyka uzależnień

Uzależnienia stanowią niezwykle złożony problem, który z roku na rok zwiększa się i przybiera nowe formy. Szczególnie niepokojące jest to, że w grupie uzależnionych jest coraz więcej młodzieży, a nawet dzieci. Stąd też Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa lubuskiego podjęła szereg działań mających na celu zwrócenie większej uwagi na ten problem. Nasze działania adresowaliśmy do różnych grup odbiorców, począwszy od dzieci i młodzieży a kończąc na dorosłych i seniorach.

2.1 Program przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Program stanowi pierwszy etap nabywania przez dzieci w wieku przedszkolnym wiedzy na temat szkodliwości dymu tytoniowego. Dzięki prowadzonym zajęciom przedszkolaki poznają sposoby radzenia sobie w sytuacjach bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.

Poszczególne zajęcia skoncentrowane były na odbiorze wrażeń poprzez oddziaływanie na zmysły dzieci (słuch, węch, wzrok) i dostosowane były do rozwoju poznawczego, aktywności, doświadczeń oraz potrzeb przedszkolaków.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W PRZEDSZKOLU MIEJSKIM NR 29 W GORZOWIE WLKP.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W SZKOLE PODSTAWOWEJ W TRZEBICZU

Wzmocnieniem realizacji programu w powiecie strzelecko-drezdeneckim był konkurs plastyczny „Mamo, tato nie pal”. Na konkurs zorganizowany przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Dreźnie wpłynęło wiele kolorowych prac będących dziełem uzdolnionych przedszkolaków.

KONKURS – SZKOŁA PODSTAWOWA W TUCZNIE

KONKURS – SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 W DREZDENKU

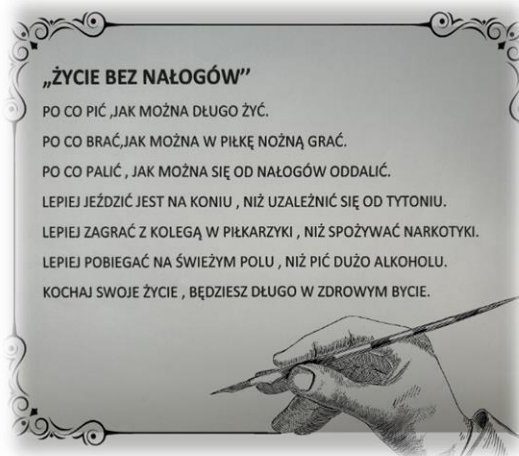
- Program w roku szkolnym 2022/2023 realizowany był w 93 placówkach.
- W zajęciach uczestniczyło 3794 dzieci.

2.2. Program „Bieg po zdrowie”

Program opracowany został przez Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z psychologami Uniwersytetu Warszawskiego.

Podczas cyklu zajęć uczniowie wymieniali doświadczenia, spostrzeżenia, refleksje i pomysły, liczyli koszty palenia papierosów i opracowywali antyreklamy papierosów. Ciekawą formą realizacji programu był konkurs literacki „Zdrowy styl życia, bez palenia tytoniu i alkoholu picia”. Celem konkursu było wyłonienie i nagrodzenie uczniów, którzy wykażą się kreatywnością i napiszą zgodny z tematyką, ciekawy i niepowtarzalny wiersz propagujący zdrowy styl życia bez uzależnień.

ZWYCIĘSKA PRACA UCZNIĄ ZE SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 1 W DREZDENKU

KONKURS LITERACKI – PSSE W DREZDENKU

- W programie uczestniczyło 121 szkół podstawowych z terenu województwa.
- Edukacją objęto ponad 12 tys. uczniów i prawie 2,5 tys. rodziców i opiekunów dzieci.

2.3. Program edukacyjny „Ars, czyli jak dbać o miłość”

Wyjątkowość programu polega na nowoczesnym podejściu do profilaktyki uzależnień. Program ten nie skupia się na negatywnych skutkach zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, ale na wartościach uznawanych przez młodych ludzi za ważne, takich jak miłość, rodzina, bezpieczeństwo. W ramach programu przeprowadzane były zajęcia warsztatowe, imprezy prozdrowotne. Jedną z takich imprez zorganizowała Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Nowej Soli. Młodzież w trakcie happeningu promowała wśród mieszkańców zdrowy styl życia, zachęcając przy tym do rzucenia palenia.

HAPPENING W NOWEJ SOLI

- W programie w roku szkolnym 2022/2023 uczestniczyło 45 szkół ponadpodstawowych.
- W zajęciach udział wzięło blisko 4 tys. uczniów

2.4. Wojewódzka kampania edukacyjna „Nie odpalaj nowej fajki, wrzuc palenie między bajki”

W 2020 r. regularne palenie tytoniu zadeklarowało 23,1% mężczyzn i 14,9% kobiet. Codzienne stosowanie wyrobów elektronicznych z nikotyną zadeklarowało 10,8% mężczyzn i 7,1% kobiet (źródło: NIZP PZH-PIB 2020). Niepokojące jest również to, że większość dorosłych palaczy podjęła próby palenia tytoniu, będąc jeszcze nastolatkami.

W celu ograniczenia tego zjawiska, Państwowa Inspekcja Sanitarna zintensyfikowała działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży. Szczególny nacisk w kampanii położono na obalenie, panującego powszechnie pozytywnego wizerunku e-papierosa.

- Kampanię zainaugurowała konferencja prasowa, w trakcie której Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przedstawił epidemiologię palenia e-papierosów oraz podkreślił ich jednoznaczny, szkodliwy wpływ na zdrowie i życie społeczeństwa. Wojewódzki Konsultant w dziedzinie psychologii klinicznej szczegółowo omówił mechanizm uzależnień, a Lubuski Kurator Oświaty przedstawił działania profilaktyczne podejmowane przez lubuskie placówki nauczania i wychowania.

KONFERENCJA PRASOWA

- Następnie podsumowano wojewódzki konkurs na zakładkę do książki „Nie odpalaj nowej fajki, wrzuć palenie między bajki”, który cieszył się ogromnym powodzeniem wśród uczniów. Komisja konkursowa z ponad 500 ciekawych i kreatywnych prac, wyłoniła laureatów, którym pogratulował i wręczył nagrody Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp.

PRACE KONKURSOWE I PRACE LAUREATÓW KONKURSU

- Powiatowe stacje sanitarno – epidemiologiczne z terenu województwa prowadziły zajęcia edukacyjne, których celem było zwiększenie wśród uczniów poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie oraz wiedzy na temat zdrowotnych i społecznych skutków palenia papierosów.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZSP W SŁAWIE

Organizowane były również punkty informacyjno – edukacyjne i happeningi, w trakcie których udzielano tematycznych konsultacji i motywowano do rzucenia nałogu oraz prowadzono pomiary stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu i pomiary ciśnienia tętniczego.

HAPPENING – PSSE W GORZOWIE WLKP.

W ramach kampanii przeprowadzono 212 przedsięwzięć (wykłady, warsztaty, punkty informacyjno – edukacyjne, konkursy, happeningi), w których edukacją objęto prawie 16 tys. osób (uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, nauczyciele, społeczność lokalna, seniorzy).

3. PROFILAKTYKA CHOROÓB NOWOTWOROWYCH

Nowotwory złośliwe stanowią w Polsce drugą pod względem częstości przyczynę zgonów po chorobach krążenia, powodując w 2020 roku 21,8% zgonów mężczyzn i 20% zgonów kobiet. Stanowią one istotny problem zdrowotny, przede wszystkim u osób w młodym i średnim wieku (25-64 lat). Zjawisko to jest szczególnie widoczne w populacji kobiet, w której od kilku lat nowotwory są najczęstszą przyczyną zgonów przed 65. rokiem życia, stanowiąc 28,3% zgonów młodych i 41,6% zgonów kobiet w średnim wieku (źródło: Krajowy Rejestr Nowotworów).

Celem podejmowanych działań przez Państwową Inspekcję Sanitarną jest zwiększenie świadomości na temat czynników ryzyka nowotworów, zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne i promowanie zasad zdrowego stylu życia.

3.1. Wojewódzki Program Profilaktyki Nowotworów

Program obejmował zagadnienia dotyczące profilaktyki raka piersi, szyjki macicy, prostaty i jąder. W trakcie zajęć edukacyjnych omawiano przyczyny, objawy oraz metody profilaktyki nowotworów.

Uczestnikom spotkań (uczniom szkół podstawowych i ponadpodstawowych, pracownikom zakładów pracy, seniorom, społeczności lokalnej) proponowano naukę samobadania na fantomach. Tematyka profilaktyki nowotworów realizowana była również podczas lokalnych imprez prozdrowotnych.

HAPPENING – PSSE W GORZOWIE WLKP.

ZAJĘCIA W ZAKŁADZIE PRACY W ŚWIEBODZINIE

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W CKZIU W ZBĄSZYNKU

-
- W programie uczestniczyło 170 placówek.
 - Edukacją objęto ponad 20 tys. osób.
-

3.1.1. Program profilaktyki czerniaka „Znamię! Znam je?”

Czerniak jest najbardziej złośliwym nowotworem skóry u ludzi rasy białej. Każdego roku w Polsce wykrywa się ponad 3000 nowych zachorowań i co roku liczba ta zwiększa się o kolejne 10%. Jest on najczęściej spotykanym nowotworem skóry u młodych ludzi, spośród wszystkich nowotworów skóry. Nowotwór charakteryzuje się agresywnym wzrostem oraz możliwością tworzenia przerzutów, które są trudne w leczeniu.

W związku z tym Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa lubuskiego w 2022 roku podpisała porozumienie z Fundacją Gwiazda Nadziei dotyczące realizacji programu edukacyjnego „Znamię! Znam je?”. Program w województwie realizowany był w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Koordynatorzy powiatowi i szkolni zostali przygotowani do realizacji programu w trakcie organizowanych konferencji szkoleniowych.

W trakcie zajęć młodzież zdobywała wiedzę na temat czerniaka, nabywała umiejętności rozpoznawania znamion oraz poznawała czynniki podnoszące ryzyko zachorowania na czerniaka oraz zasady ochrony przed tym nowotworem.

Zaletą programu jest jego bardzo dobre oprzyrządowanie w pomoce metodyczne dla nauczycieli (poradnik metodyczny, prezentacja multimedialna, plakaty) oraz uczniów i rodziców (ulotki, filmy edukacyjne „Jak sprawdzać ciało pod kątem znamion” i „Ania i Alek przeciwko czerniakowi”).

Poradnik metodyczny profilaktyki czerniaka

- W pilotażowej edycji programu wzięło udział prawie 200 placówek.
- Edukacja objęto ponad 20 tys. uczniów.

4. PROFILAKTYKA CHOROÓB ZAKAŹNYCH

Choroby zakaźne stanowią istotne zagrożenie dla zdrowia publicznego. Dotyczą one każdej grupy wiekowej – od niemowlęctwa po osoby w podeszłym wieku. Z uwagi na łatwość i szybkość rozprzestrzeniania się chorób, niezwykle ważne jest podjęcie skutecznych działań profilaktycznych. Do najbezpieczniejszej i najskuteczniej formy ochrony przed zarażeniem się na wiele chorób zakaźnych jest przestrzeganie kalendarza szczepień oraz poddawanie się szczepieniom zalecanym. Utrzymanie wysokiego poziomu zaszczepienia jest ważne nie tylko ze względu na osoby szczepione, ale również w ujęciu społecznym, w celu nabycia odporności populacyjnej.

Istotną formą profilaktyki jest również edukacja społeczeństwa. W związku z tym Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa lubuskiego we współpracy z Fundacją Gwiazda Nadziei rozpoczęła w 2023 r. pilotażową edycję programów „Podstępne WZW” i „Wybierz życie pierwszy krok”.

4.1. Program profilaktyki WZW A, B i C „Podstępne WZW”

Głównym celem programu jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV. Adresatami programu na terenie województwa są uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodzicem i opiekunowie dzieci oraz nauczyciele. Nauczyciele w ramach realizacji programu wzięli udział w konferencji szkoleniowej. W trakcie prowadzonych zajęć mogą oni skorzystać z opracowanego poradnika metodycznego, prezentacji multimedialnej, plakatu i ulotek. Uczniowie dzięki uczestniczeniu w zajęciach zdobywają wiedzę na temat ryzyka zakażeń HAV, HBV i HCV oraz zasad profilaktyki.

4.2. Program edukacyjny poświęcony profilaktyce zakażeń HPV i raka szyjki macicy „Wybierz życie - pierwszy krok”

W Polsce każdego roku notuje się ponad 3 tys. nowotworów związanych z zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). W przeważającej większości jest to rak szyjki macicy, ale nie tylko. To także nowotwory złośliwe odbytu, prącia, sromu i pochwy. Co roku rozpoznawanych jest także kilkadziesiąt tysięcy stanów przedrakowych (źródło:politykazardowotna.com)

Celem programu jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Program adresowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Podobnie jak w przypadku innych programów realizowanych we współpracy z Fundacją Gwiazda Nadziei nauczycielom zapewniono przygotowanie merytoryczne i metodyczne do realizacji programu w placówkach. Uczestnicy zajęć zdobywają wiedzę na temat raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu oraz czynnikach zwiększających ryzyko raka szyjki macicy. Ponadto poznają metody profilaktyki (wtórnej i pierwotnej).

4.3. Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS

Celem podejmowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną działań jest popularyzowanie wiedzy na temat HIV/AIDS, kształtowanie postaw tolerancji wobec nosicieli HIV i chorych na AIDS oraz promocja testowania w kierunku HIV.

W ramach realizacji programu pracownicy powiatowych stacji sanitarno – epidemiologicznych przeprowadzili zajęcia edukacyjne dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Ponadto uczniowie z powiatu świebodzińskiego zaproszeni zostali do udziału w X Powiatowej Olimpiadzie Wiedzy o HIV/AIDS „Wiedza ratuje życie”.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W CKZIU W MIEDZYRZECZU

OLIMPIADA WIEDZY W ŚWIEBODZINIE

-
- Program realizowany był w około 100 placówkach.
 - Edukacją objęto ponad 7 tys. uczniów.
-

4.4. Wojewódzki program „Z higieną za Pan brat”

Celem programu jest promocja podstawowych zasad higieny osobistej wśród dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów klas I-III szkół podstawowych. Dbłość o higienę osobistą odgrywa podstawową rolę w zapobieganiu rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych (w tym grypy i koronawirusa).

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W ZESPOLE SZKOLNO- PRZEDSZKOLNYM W KROŚNIE ODRZAŃSKIM

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 2 W MIEDZYRZECZU

-
- W programie w roku szkolnym 2022/2023 uczestniczyło 95 szkół podstawowych i 118 przedszkoli.
 - W zajęciach edukacyjnych uczestniczyło prawie 10 tys. uczniów i przedszkolaków.
-

4.5. Wojewódzka kampania „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

Wzmocnieniem powyższych programów było kontynuowanie w 2023 r. wojewódzkiej kampanii „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” w ramach której promowano prawidłowe zasady higieny, edukowano na temat dróg rozprzestrzeniania się wirusów oraz sposobów zapobiegania chorobom zakaźnym, ze szczególnym uwzględnieniem roli szczepień ochronnych. Działania adresowane były do dzieci przedszkolnych, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców i opiekunów, pacjentów podmiotów leczniczych, pracowników służby zdrowia, seniorów i społeczności lokalnych. Na terenie województwa zorganizowane były tematyczne szkolenia i konferencje, zajęcia edukacyjne, punkty informacyjno – edukacyjne oraz akcja edukacyjna w środkach komunikacji miejskiej.

KONFERENCJA W GORZOWIE WLKP.

INFORMACJE W KOMUNIKACJI MIEJSKICH

PUNKT INFORMACYJNO-EDUKACYJNY W GORZOWIE WLKP.

SZKOLENIE DLA RODZICÓW W ŻAGANIU

5. WOJEWÓDZKIE KAMPANIE PROZDROWOTNE

5.1. Kampania edukacyjna „Żyj pełnią życia bez energetyka”

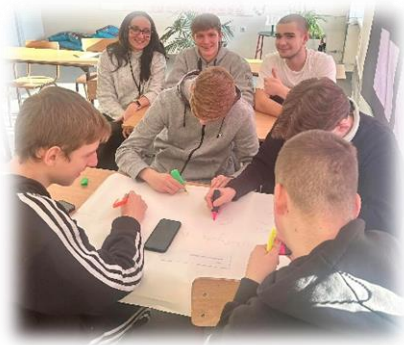

W odpowiedzi na zaniepokojone głosy dyrektorów szkół, dostrzegających coraz częściej pojawiający się na terenie ich placówek problem nadmiernego spożywania energetyków przez dzieci i młodzież, Państwowa Inspekcja Sanitarna we współpracy z Zamiejscowym Wydziałem Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp. kontynuowała na terenie województwa lubuskiego kampanię edukacyjną „Żyj pełnią życia bez energetyka”.

Celem kampanii było zwiększenie świadomości uczniów, ich rodziców i opiekunów na temat szkodliwości spożywania napojów energetycznych.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W CEZIB W GORZOWIE WLKP.

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W SZKOLE PODSTAWOWEJ W SKWIERZYNIE

W ramach kampanii w 2023 r. edukacją objęto ponad 11 tys. uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodziców, nauczycieli, społeczność lokalną.

5.2. Kampania edukacyjna „Nie bój się cienia”

W ramach kampanii Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. apelował poprzez lokalne media o rozsądne korzystanie z promieni słonecznych. W trakcie audycji radiowych przypominał również społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców i opiekunów małych dzieci, o zakazie kąpieli w fontannach.

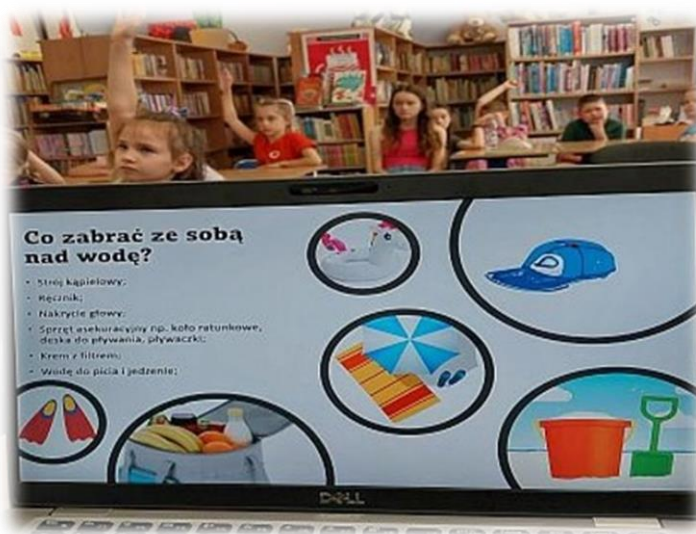

5.3. Kampania edukacyjna „Bezpieczne wakacje/ferie zimowe”

Działania edukacyjne realizowane wspólnie z Policją i Strażą Pożarną przypominają dzieciom i młodzieży, zasady bezpiecznego spędzania czasu wolnego.

W trakcie zajęć omawiano: jak unikać zagrożeń i bezpiecznie wypoczywać w czasie wakacji /ferii, jakich zasad należy przestrzegać podczas uprawiania sportów wodnych, zabaw nad rzeką, wycieczek górskich i leśnych oraz innych form wypoczynku. Uczestnicy zostali zapoznani również z numerami alarmowymi, które należy zapamiętać, aby bezpiecznie odpoczywać w czasie wolnym i przepisami ruchu drogowego. **Zajęcia wzbogacono o filmy edukacyjne oraz prezentacje multimedialne. Ponadto Powiatowa Stacja Sanitarно – Epidemiologiczna w Międzyrzeczu zorganizowała tematyczny konkurs plastyczny dla dzieci 5 i 6-letnich.**

ZAJĘCIA EDUKACYJNE W TRAKCIE PÓŁKOLONII NA TERENIE POWIATU GORZOWSKIEGO

6. Komunikacja społeczna

Media społecznościowe stanowią obecnie niezbędne narzędzie ułatwiające dotarcie do jak największej liczby odbiorców. Umożliwiają one interakcje między użytkownikami poprzez udostępnianie wzajemnych treści, tworzenie i wymianę informacji, pomysłów, zdjęć czy filmów.

Również Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa lubuskiego za pośrednictwem Facebooka i portalu X angażuje się w różnorodne tematycznie kampanie edukacyjne, inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny, bądź wynikające z potrzeb społeczności lokalnej.

W okresie wakacyjnym włączyliśmy się w działania edukacyjne związane z projektem #podokiemsanepidu. W ramach jego realizacji tworzone materiały w formie graficznej i audiowizualnej przedstawiające działalność kontrolną poszczególnych oddziałów inspekcji. Stanowiły one ciekawą formę zwrócenia uwagi na istotę działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w kontekście zagwarantowania społeczeństwu bezpieczeństwa.

AKCJA #PODOKIEMSANEPIDU

liczba postów - 242
liczba odbiorców – 162505

liczba postów – 222
liczba odbiorców – 10856

Działalność laboratoryjna

1. KIERUNKI I ZAKRESY BADAŃ

W 2023r. na terenie województwa lubuskiego badania laboratoryjne prowadzone były w dwóch laboratoriach, tj. WSSE w Gorzowie Wlkp. i PSSE w Zielonej Górze.

Zakres badań wykonywanych w obu laboratoriach odpowiadał przyjętej w województwie rejonizacji badań dla poszczególnych powiatów oraz możliwościom technicznym laboratoriów. Istniejąca baza laboratoryjna oraz dobrze rozwinięty system dowożenia próbek pozwalały na wykonywanie badań wynikających z prowadzonego nadzoru sanitarnego, za wyjątkiem niektórych parametrów badania żywności, które zgodnie z Wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego wykonywane były w wyspecjalizowanych w określonych kierunkach laboratoriach innych

wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych.

Laboratorium WSSE w Gorzowie Wlkp w 2023 r. w ramach badań żywności wykonywało badania również na rzecz innych wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych w zakresie zawartości akryloamidu (dla WSSE w Gdańsku, Bydgoszczy, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Łodzi, Opola, Poznania, Szczecina, Wrocławia, Rzeszowa).

Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Gorzowie Wlkp. posiada wydany przez Polskie Centrum Akredytacji Certyfikat Akredytacji AB 486 potwierdzający, że funkcjonujący w Dziale Laboratoryjnym system zarządzania został dostosowany do wymagań międzynarodowej normy PN-EN ISO/ IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Posiadany zakres akredytacji potwierdza kompetencje laboratorium do wykonywania badań klinicznych materiału biologicznego od ludzi, z zakresu higieny środowiska, środowiska pracy, higieny radiacyjnej, żywności, obiektów z obszaru produkcji żywności i materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Laboratorium potwierdza swoje kompetencje techniczne poprzez uczestnictwo w krajowych i zagranicznych badaniach biegłości oraz podczas corocznych audytów przeprowadzanych przez Polskie Centrum Akredytacji.

Laboratorium systematycznie dostosowuje zakres akredytowanych badań do obowiązujących uregulowań prawnych, zmieniających się norm badawczych i normatywów higienicznych.

W 2023 r. zakres akredytacji dostosowano do aktualnego wydania załącznika nr 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2022 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 2759) w sprawie testów eksploatacyjnych urządzeń radiologicznych i urządzeń pomocniczych.

Ponadto zakres akredytacji został rozszerzony o:

- oznaczanie aflatoksyn w orzechach, zbożach i ich przetworach;
- oznaczanie fosforu całkowitego w rybach;
- oznaczanie sodu i potasu w wodzie metodą emisyjnej spektrometrii atomowej ze wzbudzeniem w plazmie indukcyjnie sprzężonej;
- pobieranie do badań próbek wody powierzchniowej.

Dodatkowo zakres badań wykonywanych w ramach elastycznego zakresu akredytacji rozszerzono o:

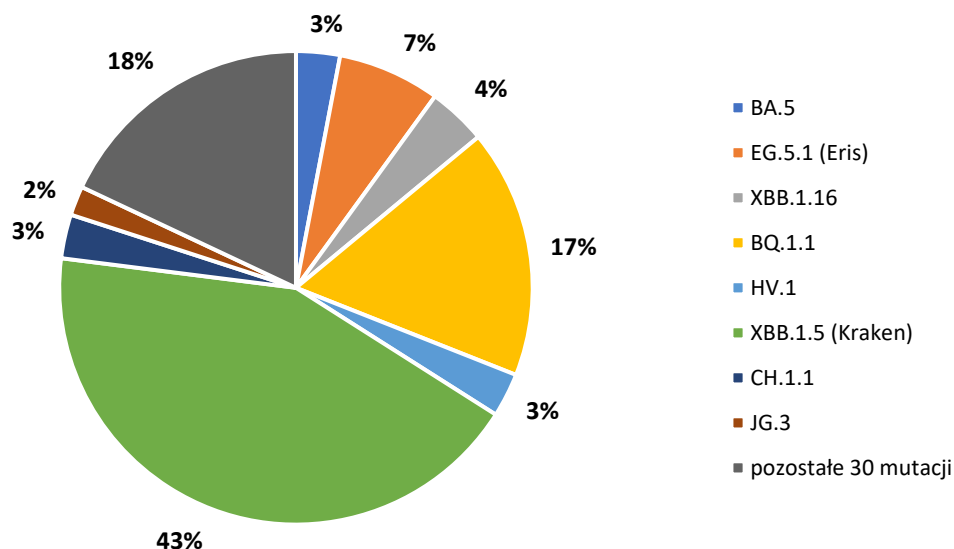
- liczbę drobnoustrojów w temp 30 st. C oraz liczbę bakterii z grupy coli w wyrobach garmażeryjnych,
- oznaczanie niklu w surowcach zielarskich, kawie, herbacie, kakao;
- oznaczanie miedzi w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego.

W 2023 r. Dział Laboratoryjny WSSE w Gorzowie Wlkp. kontynuował wdrożone w 2021 r. sekwencjonowanie genomu wirusa SARS-CoV-2. i jako jedyne laboratorium w woj. lubuskim prowadzi pełną diagnostykę wirusa SARS CoV-2 od wykrywania obecności do określenia jego mutacji. W związku z prowadzonym w kraju nadzorem genomowym wirusa SARS Cov-2 i jego wariantów Laboratorium tutejszej Stacji w 2023r prowadziło sekwencjonowanie genomu wirusa SARS CoV-2 na potrzeby woj. lubuskiego, zachodniopomorskiego, wielkopolskiego oraz województwa dolnośląskiego.

Sekwencjonowanie ma kluczowe znaczenie w walce z pandemią umożliwiając wykrywanie nowych wariantów wirusa w tym mutacji alarmowych i prowadzenie szybkich działań w dochodzeniach epidemiologicznych. Jakość wywiadów epidemiologicznych i szybkość uzyskiwania wyników sekwencjonowania, to obecnie poza szczepieniami kluczowe elementy ograniczania rozprzestrzeniania się wirusa.

W 2023 r. wykonano 630 badań w kierunku sekwencjonowania genomu wirusa SARS CoV-2. W woj. lubuskim w 2023r występował wyłącznie wariant Omikron o różnych podtypach.

PROCENTOWE ZESTAWIENIE MUTACJI W LINII WARIANTU OMIKRON, KTÓRE DOMINOWAŁY W WOJ. LUBUSKIM OD 02.01.2023 R. DO 29.12.2023 R.

Ponadto Laboratorium WSSE w Gorzowie Wlkp. w ramach prowadzonego nadzoru nad wirusami oddechowymi prowadziło badania w kierunku wykrywania wirusa RSV oraz wirusa grypy z określeniem jego typu i podtypu. Powyższe badania pozwalały ustalić czynnik etiologiczny zakażenia co jest istotne z punktu widzenia odmiennego sposobu postępowania z pacjentem i terapii zakażeń.

ZAKRES WYKONYWANYCH BADAŃ LABORATORYJNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

	Epidemiologia		Żywność			Woda		Radiacja		Środowisko pracy		Ilość wykonanych badań
	parazytologiczne	wirusologiczne w tym diagnostyka wirusa SARS-CoV-2	bakteriologiczne	fizykochemiczne	mikrobiologiczne	fizykochemiczne	mikrobiologiczne	fizyczne	chemiczne	fizyczne (pomiar pola elektromagnetycznego oraz parametry wentylacji)	chemiczne	
Gorzów Wlkp.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	12 219
Zielona Góra	+		+			+	+			+	+	8 397

2. BADANIA LABORATORYJNE

Badania prowadzone w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej ukierunkowane są na:

- ochronę zdrowia ludzkiego przed wpływem czynników szkodliwych lub uciążliwych,
- zapobieganie chorobom zakaźnym i zawodowym.

W ramach prowadzonego nadzoru w laboratorium WSSE w Gorzowie Wlkp. oraz PSSE w Zielonej Górze wykonano łącznie 20 616 badań z czego z nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia, wody na pływalni, wody mineralnej oraz wody pochodzącej z kąpielisk i miejsc przeznaczonych do kąpieli 6800, żywności i suplementów diety 4642, badań materiału klinicznego 8592 oraz inżynierii środowiska/środowiska pracy i radiacji 582

W ramach przeprowadzonych badań wykonano 66 171 oznaczeń różnych parametrów.

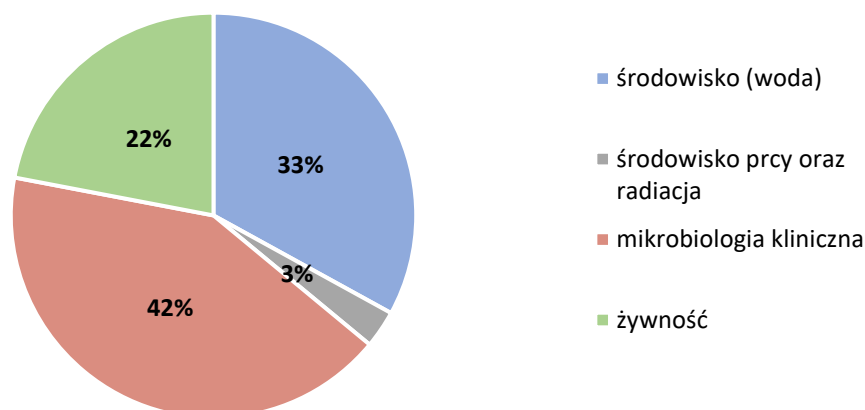
WYKONANE OZNACZENIA NA TERENIE WOJ. LUBUSKIEGO (WG MZ-45 ZA ROK 2023)

			Badania ogółem	Wykonane oznaczenia		
				chemiczne	fizyczne	mikrobiologiczne
Ogółem			20 616	19 932	13 292	32 947
Komórki organizacyjne	higiena	komunalna	6 800	17 723	12 225	8 597
		żywności, żywienia i przedmiotów użytku	4 642	1 827	65	8 845
		pracy i radiacyjna	582	382	1 002	
	epidemiologia	8 592			15 505	

Oprócz badań zaplanowanych w rocznym planie pracy realizowane były badania wynikające z interwencji lub zdarzeń kryzysowych. W 2023 r. w związku z pożarem składowiska odpadów niebezpiecznych w Przylepie i prowadzonymi wzmożonymi działaniami związanymi z monitorowaniem jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z ujęć indywidualnych usytuowanych w pobliżu miejsca zdarzenia, Laboratorium WSSE w Gorzowie Wlkp oraz PSSE Zielonej Górze wykonały łącznie 5638 oznaczeń oraz 271 oznaczeń w środowisku pracy. Dodatkowo 30 próbek wody pochodzących ze studni przydomowych zostało zleconych w kierunku niektórych parametrów chemicznych do Laboratorium WSSE w Poznaniu.

Badania laboratoryjne w ramach sprawowanego nadzoru wykonane zostały metodami akredytowanymi zgodnie z posiadanym certyfikatem akredytacji Laboratorium Badawczego Nr AB 486 (WSSE Gorzów Wlkp.) oraz AB 622 (PSSE Zielona Góra).

PROCENTOWY UDZIAŁ BADAŃ W POSZCZEGÓLNYCH DZIEDZINACH

Wybrane choroby i zakażenia w woj. lubuskim w latach 2020-2023

Jednostka chorobowa		2023		2022		2021		2020		
		Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	Zach.	Zap.	
1	Cholera	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	Dur brzuszny	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	Dury rzekome ABC	-	-	-	-	-	-	-	-	
4	Salmonellozy	zatrucie pokarmowe	166	16,98	173	17,24	112	11,16	70	6,93
5		zakażenie pozajelitowe	15	1,53	6	0,60	7	0,70	2	0,20
6		posocznica	3	0,31	9	0,90	2	0,20	4	0,40
7	Czerwonka bakteryjna	-	-	-	-	-	-	-	-	
8	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem)	wywołane przez E. coli bigunkotwórczą	11	1,13	10	1,00	3	0,30	5	0,49
9		wywołane przez E. coli enterohemolizującą	2	0,20	1	0,10	-	-	-	-
10		wywołane przez E. coli inną i BNO	21	2,15	14	1,40	1	0,10	4	0,40
11		wywołane przez Campylobacter	48	4,91	39	3,89	29	2,89	22	2,18
12		wyw. przez Yersinia, enterocolitica lub pseudotuberculosis	8	0,82	2	0,20	1	0,10	4	0,40
13		Wyw. Przez Clostridium difficile	257	26,29	264	26,31	384	38,27	193	19,11
14		inne określone	3	0,31	4	0,40	2	0,20	2	0,20
15	inne nie określone	10	1,02	3	0,30	4	0,40	-	-	
16	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	27	2,76	21	79,78	4	15,20	6	21,64	
17	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe (ogółem)	gronkowcowe	-	-	-	-	-	-	-	-
18		jadem kiebasianym (botulizm)	2	0,20	1	0,10	-	-	-	-
19		wywołane przez Cl. perfringens	3	0,31	2	0,20	-	-	-	-
20		inne określone	2	0,20	-	-	-	-	1	0,10
21	nie określone	3	0,31	5	0,50	43	4,09	1	0,10	
22	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe u dzieci do lat 2	-	-	1	3,80	-	-	-	-	
23	Giardioza	26	2,66	6	0,60	2	0,20	3	0,30	
24	Kryptosporidioza	2	0,20	-	-	-	-	-	-	
25	Wirusowe zakażenia jelitowe ogółem	wywołane przez rotawirusy	63	6,45	684	68,16	89	8,87	85	8,41
26		wywołane przez norowirusy	116	11,87	61	6,08	61	6,08	12	1,19
27		inne określone	102	10,43	226	22,52	54	5,38	38	3,76
28		nieokreślone	299	30,59	392	39,06	105	10,46	63	6,24
29	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	140	14,32	342	1299,19	120	455,86	58	209,16	
30	Biegunka i zapalenie żołądkowo - ogółem	1447	148,03	2212	220,43	564	56,20	462	45,73	
31	jelitowe BNO									
31	w tym dzieci do lat 2	245	25,06	373	1416,96	199	755,96	132	476,02	
32	Dżuma	-	-	-	-	-	-	-	-	
33	Tularemia	-	-	2	0,20	1	0,10	-	-	
34	Wąglik	-	-	-	-	-	-	-	-	
35	Brucelloza nowe przypadki	-	-	-	-	-	-	-	-	
36	Nosaczka	-	-	-	-	-	-	-	-	
37	Leptospiroza	-	-	-	-	-	-	-	-	
38	Jersinioza pozajelitowa	-	-	-	-	-	-	-	-	
39	Mikobakteriozy inne i BNO	2	0,20	7	0,70	3	0,30	-	-	
40	Listerioza	8	0,82	3	0,30	4	0,40	1	0,10	
41	Tęžec	Ogółem	-	-	1	0,10	2	0,20	-	-
42		Noworodków	-	-	-	-	-	-	-	-

43	Błonica		-	-	-	-	-	-	-	
44	Krzusiec		15	1,53	6	0,60	1	0,10	6	1,09
45	Pionica (szkarlatyna)		1211	123,89	290	28,90	69	6,88	140	13,86
46	Choroba meningokokowa, inwazyjna	ogółem	5	0,51	5	0,50	4	0,40	3	0,30
47		zap. opon mózgowych i/lub mózgu	1	0,10	3	0,30	3	0,30	-	-
48		posocznicza	4	0,41	2	0,20	1	0,10	2	0,20
49		inna określona i nieokreślona	-	-	1	0,10	-	-	1	0,10
50	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna	ogółem	220	22,51	163	16,24	30	2,99	58	5,74
51		róża	191	19,54	158	15,74	27	2,69	54	5,35
52		zespół wstrząsu toksycznego	2	0,20	1	0,10	-	-	-	-
53		gorączka pologowa	-	-	-	-	-	-	-	-
54		inna określona i nieokreślona	29	2,97	4	0,40	3	0,30	4	0,40
55	Legionelloza		7	0,72	5	0,50	2	0,20	1	0,10
56	gorączka z Pontiac		-	-	-	-	-	-	-	-
57	Kila		55	5,63	33	3,29	31	3,08	12	1,19
58	Rzeżączka		2	0,20	12	1,20	3	0,3	4	0,40
59	Chlamydiozy		10	1,02	5	0,50	3	0,30	-	-
60	Borelioza z Lyme		759	77,65	497	49,53	218	21,72	191	18,91
61	Ornitiozy		-	-	-	-	-	-	-	-
62	Dur wysypkowy		-	-	-	-	-	-	-	-
63	Gorączka Q		-	-	-	-	-	-	-	-
64	Gorączka plamista i inne rikesziozy		1	0,10	-	-	-	-	-	-
65	Poliomielitis	wywołane dzikim wirusem	-	-	-	-	-	-	-	-
66		wyw. wirusem pochodzenia szczepionkowego	-	-	-	-	-	-	-	-
67	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat		3	0,31	3	0,30	2	0,20	-	-
68	Encefalopatie gąbczaste	ch. Creutzfeldta-Jacoba	1	0,10	-	-	2	0,20	-	-
71		wariant choroby Creutzfeldta-Jacoba	-	-	-	-	-	-	-	-
72		inne i nie określone	-	-	-	-	-	-	-	-
73	Wścieklizna		-	-	-	-	-	-	-	-
74	Styczność i narażenie na wściekliznę		155	15,86	114	11,36	67	6,68	89	8,81
75	Kleszczowe zapalenie mózgu		3	0,31	-	-	1	0,10	-	-
76	Inne wirusowe zapalenie mózgu	opryszczkowe	-	-	-	-	-	-	-	-
77		inne określone	2	0,20	1	0,10	1	0,10	-	-
78		nieokreślone	1	0,10	1	0,10	1	0,10	-	-
79		w innych chorobach objętych mz-56	-	-	-	-	-	-	-	-
80	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	enterowirusowe	-	-	-	-	1	0,10	-	-
81		opryszczkowe	1	0,10	-	-	-	-	-	-
82		inne określone i nieokreślone	14	1,43	4	0,40	6	0,60	7	0,69
83		w innych chorobach objętych mz-56	-	-	-	-	-	-	-	-
84	Gorączka denga(klasyczna i krwotoczna)		2	0,20	1	0,10	1	0,10	-	-
85	Gorączka zachodniego Nilu		-	-	1	0,10	-	-	-	-
86	Żółta gorączka		-	-	-	-	-	-	-	-
86	Wirusowe gorączki krwotoczne	Ebola, Marburg, Lassa	-	-	-	-	-	-	-	-

87		inna określona i nieokreślona	-	-	-	-	-	-	-	-
88	Choroba wywołana przez hantawirusy		-	-	1	0,10	-	-	-	-
89	Ospa wietrzna		5624	575,35	6064	604,28	1148	114,40	1388	137,40
90	Ospa prawdziwa		-	-	-	-	-	-	-	-
91	Odra		1	0,10	-	-	-	-	-	-
92	Różyczka		2	0,20	4	0,40	3	0,30	4	0,40
93	Pryszczycyca		-	-	-	-	-	-	-	-
94	Wirusowe zapalenie wątroby	typu A	7	0,72	1	0,10	1	0,10	-	-
95		typu B-ostre	2	0,20	-	-	-	-	-	-
96		typu B-przewlekłe	74	7,57	43	4,28	39	3,89	39	3,86
97		typu C>wg def.2009	-	-	1	0,10	-	-	48	4,75
98		typu C>wg def.2005	-	-	-	-	-	-	-	-
99		typu B+C (mieszane)	100	10,23	99	9,57	38	3,79	-	-
100		inne i nieokreślone	-	-	-	-	-	-	-	-
101	AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności		3	0,31	2	0,20	4	0,40	2	0,20
102	Nowo wykryte zakażenia HIV		55	5,63	70	6,98	37	3,69	38	3,76
103	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)		29	2,97	24	2,39	9	0,90	19	1,88
104	Malaria (zimnica)		1	0,10	-	-	1	0,10	-	-
105	Bąblowica (echinokokozą)		-	-	-	-	-	-	-	-
106	Wągrzyca (cysticerkoza)		-	-	-	-	-	-	-	-
107	Włośnica		-	-	-	-	-	-	-	-
108	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> inwazyjna	ogółem	112	11,46	79	7,87	25	2,49	28	2,77
109		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	7	0,72	7	0,70	1	0,10	2	0,20
110		posocznica	68	6,96	47	4,68	19	1,89	19	1,88
111		inna określona i nieokreślona	45	4,60	35	3,49	9	0,90	12	1,19
112	Zespół hemolityczno-mocznicowy przebiegu zakażenia <i>E. coli</i>		2	0,20	-	-	-	-	-	-
113	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> inwazyjna	ogółem	9	0,92	9	0,90	1	0,10	1	0,10
114		zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	-	-	-	-	-	-	-	-
115		posocznica	4	0,41	5	0,50	1	0,10	1	0,10
116		inna określona i nieokreślona	5	0,51	4	0,40	-	-	-	-
117	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i /lub mózgu	w innych chorobach objętych MZ-56	2	0,20	3	0,30	1	0,10	-	-
118		inne określone	10	1,02	-	-	-	-	3	0,30
119		inne, nieokreślone	5	0,51	-	-	-	-	-	-
120	Zapalenie opon mózgowych Inne i nieokreślone		17	1,74	9	0,90	9	0,90	8	0,79

121	Zapalenie mózgu inne i nieokreślone		4	0,41	-	-	-	-	1	0,10
122	Grypa ptaków typu A/H5 lub A/H5N1 u ludzi		-	-	-	-	-	-	-	-
123	Grypa i podejrzenia grypy(ogółem)	ogółem			-	-	-	-	66	6,53
124		u dzieci w wieku 0-14 lat			-	-	-	-	34	22,05
125	Grypa (ogółem)	ogółem	402	41,13	252	25,11	-	-	-	-
126		u dzieci w wieku 0-14 lat	153	15,65	137	86,86	-	-	-	-
127	Wrodzone choroby wirusowe	Różyczka wrodzona	-	-	-	-	-	-	-	-
128		Inne określone i nie określone	-	-	-	-	-	-	-	-
129	Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze	toksoplazmoza	-	-	-	-	-	-	-	-
130		Listerioza	1	0,10	-	-	-	-	-	-
131		Inne	-	-	-	-	-	-	-	-
132	SARS –Zespół ostrej niewydolności oddechowej		-	-	-	-	-	-	-	-
133	Zatrucia pestycydami-ostre		-	-	-	-	-	-	-	-
134	Zatrucia naturalne toksycznymi substancjami spożytymi jako pokarm	ryby, skorupiaki i inne produkty morza	-	-	-	-	-	-	-	-
135		grzyby	-	-	1	0,10	-	-	-	-
136		jagody i inne części roślin	-	-	-	-	-	-	-	-
137	Ostre zatrucia żywnością skażoną biologicznie i /lub chemicznie	mitotoksyny	-	-	-	-	-	-	-	-
138		dłoksyny	-	-	-	-	-	-	-	-
139		polichlorowane bifenyle	-	-	-	-	-	-	-	-
140		Inne określone i nieokreślone	-	-	-	-	-	-	-	-
141	Gruźlica wg Rejestru WSSE		90	9,2	106	10,76	48	4,78	53	5,24
142	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)		11343	1160,42	61024	6081,05	71941	7168,93	33 937	3359,51

Szpitale województwa lubuskiego wchodzące w skład sieci szpitali (stan na 18 grudnia 2023 r.)

	Miasto	Powiat	Nazwa placówki	Adres	Poziom
1.	Wschowa	wschowski	Nowy Szpital Sp. z o.o.	67-400 Wschowa, ul. Ks. Kostki 33	Szpital I stopnia
2.	Sulęcín	sulęciński	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	69-200 Sulęcín, ul. W. Witosa 7	Szpital I stopnia
3.	Sulechów	zielonogórski	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	66-100 Sulechów, ul. Zwycięstwa 1	Szpital I stopnia
4.	Drezdenko	strzelecko- drezdenecki	Powiatowe Centrum Zdrowia Sp. z o.o.	66-530 Drezdenko, ul. Piłsudskiego 8	Szpital I stopnia
5.	Skwierzyna	międzyrzecki	Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Sp. z o. o.	66-440 Skwierzyna, ul. Szpitalna 5	Szpital I stopnia
6.	Krosno Odrzańskie	krośnieński	Zachodnie Centrum Medyczne Sp. z o.o.	66-600 Krosno Odrzańskie, ul. Piastów 3	Szpital I stopnia
7.	Żary	żarski	Szpital Na Wyspie Sp. z o.o.	68-200 Żary, ul. Pszenna 2	Szpital I stopnia
8.	Kostrzyn nad Odrą	gorzowski	Nowy Szpital Sp. z o.o.	66-470 Kostrzyn nad Odrą, ul. Gabriela Narutowicza 6	Szpital I stopnia
9.	Świebodzin	świebodziński	Nowy Szpital w Świebodzińie Sp. z o.o.	66-200 Świebodzin, ul. Młyńska 6	Szpital I stopnia
10.	Szprotawa	żagański	Nowy Szpital Sp. z o.o.	67-300 Szprotawa, ul. Henrykowska 1	Szpital I stopnia
11.	Słubice	słubicki	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital im. prof. Z. Religi Sp. z o.o.	69-100 Słubice, ul. Nadodrzańska 6	Szpital I stopnia
12.	Świebodzin	świebodziński	Lubuskie Centrum Ortopedii im. dr. Lecha Wierusza Sp. z o.o.	66-200 Świebodzin, ul. Zamkowa 1	Szpital II stopnia

13.	Międzyrzecz	międzyrzecki	Szpital Międzyrzecki Sp. z o.o.	66-300 Międzyrzecz, ul. Konstytucji 3 Maja 35	Szpital II stopnia
14.	Gorzów Wielkopolski	Miasto Gorzów Wielkopolski	Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki Sp. z o.o.	66-400 Gorzów Wlkp., ul. Jana Dekerta 1	Szpital III stopnia
15.	Nowa Sól	nowosolski	Wielospecjalistyczny Szpital Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	67-100 Nowa Sól, ul. Chałubińskiego 7	Szpital III stopnia
16.	Nowa Sól	nowosolski	MEDINET Sp. z o.o.	67-100 Nowa Sól, ul. Chałubińskiego 7	Szpital III stopnia
17.	Torzym	suleciński	Lubuski Szpital Specjalistyczny Pulmonologiczno- Kardiologiczny Sp. z o.o.	66-235 Torzym, ul. Wojska Polskiego 52	Poziom szpitali pulmonologicznych
18.	Zielona Góra	Miasto Zielona Góra	Szpital Uniwersytecki im. Karola Marcinkowskiego Sp. z o.o.	65-046 Zielona Góra, ul. Zyty 26	Poziom szpitali ogólnopolskich
19.	Żary	żarski	105. Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	68-200 Żary, ul. Domańskiego 2	Poziom szpitali ogólnopolskich
20.	Zielona Góra	Miasto Zielona Góra	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji	65-044 Zielona Góra, ul. Wazów 42	Poziom szpitali ogólnopolskich

Szpitale województwa lubuskiego z podziałem na nadzorujące Stacje Sanitarno- Epidemiologiczne w województwie lubuskim

	Nazwa podmiotu leczniczego	Nadzorująca Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
1.	Powiatowe Centrum Zdrowia w Drezdenku Sp. z o.o.	PSSE w Drezdenku
2.	Wielospecjalistyczny Szpital Wojewódzki w Gorzowie Wlkp. Sp. z o.o.	PSSE w Gorzowie Wlkp.
3.	Nowy Szpital w Kostrzynie nad Odrą Sp. z o.o.	
4.	Klinika Chirurgii Jednego Dnia Tomasz Ebert, Szymon Zachara spółka jawna w Gorzowie Wlkp.	
5.	Zachodnie Centrum Medyczne w Krośnie Odrzańskim Sp. z o.o.	PSSE w Krośnie
6.	Szpital Międzyrzecki Sp. z o.o.	PSSE w Międzyrzeczu
7.	SP Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Międzyrzeczu	
8.	NZOZ Szpital im. dr n. med. Radzimira Śmigielskiego w Skwierzynie Sp. z o.o.	
9.	Wielospecjalistyczny Szpital SP ZOZ w Nowej Soli	PSSE w Nowej Soli
10.	MEDINET Sp. z o.o. w Nowej Soli	
11.	Nowy Szpital we Wschowie Sp. z o.o.	
12.	Szpital jednodniowy Ars Medica Bis w Nowej Soli	
13.	NZOZ Szpital w Słubicach Sp. z o.o.	PSSE w Słubicach
14.	Chirurgia Plastyczna Barańscy – E. Parka-Barańska, A. Barański w Słubicach	PSSE w Sulęcinie
15.	SPZOZ w Sulęcinie	
16.	Lubuski Szpital Specjalistyczny Pulmonologiczno – Kardiologiczny w Torzymiu Sp. z o.o.	
17.	Nowy Szpital w Świebodzinie Sp. z o.o.	PSSE w Świebodzinie
18.	Lubuskie Centrum Ortopedii w Świebodzinie im. dr Lecha Wierusza w Świebodzinie Sp. z o.o.	
19.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych SPZOZ w Ciborzu	
20.	Szpital Uniwersytecki im. Karola Marcinkowskiego w Zielonej Górze Sp. z o.o.	PSSE w Zielonej Górze
21.	SPZOZ Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze	
22.	NSZOZ URO-Laser Lekarska Spółka Partnerska w Sulechowie	
23.	Specjalistyczne Centrum Medyczne UROLOG w Zielonej Górze	
24.	Aldemed Centrum Medyczne Filia Zastal w Zielonej Górze	
25.	Szpital Rehabilitacyjno – Leczniczy dla Dzieci SPZOZ w Wojnowie	
26.	SPZOZ w Sulechowie	
27.	SPZOZ Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Zielonej Górze	
28.	Nowy Szpital w Szprotawie Sp. z o.o.	PSSE w Żaganiu
29.	Szpital na Wyspie Sp. z o.o. w Żarach	PSSE w Żarach

Działalność kontrolno-represyjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej z terenu województwa lubuskiego w 2023 roku

Wyszczególnienie		Badania ogółem	Wykonane oznaczenia			Liczba pobranych próbek	Kontrole (wizytacje)	Decyzje					Postanowienia	Tytuły wykonawcze	Wnioski o ukaranie	Akty oskarżenia	Nałożone mandaty	Kwota nałożonych mandatów w złotych	Nałożone kary pieniężne	Kwota nałożonych kar pieniężnych w złotych			
			wydane w I instancji					wydane w II instancji przez PWIS															
			przez PPIS i PGIS		przez PWIS																		
			merytoryczne	płatnicze	merytoryczne				płatnicze														
0		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19			
Ogółem		1	55656	21263	76102	32959	5604	36587	5323	4054	423	357	34	570	46	2	0	990	278050	65	83710		
Komórki organizacyjne stacji sanitarno-epidemiologicznych	higiena	komunalna	2	8664	19054	13793	8597	2812	4952	2178	478			7	199	2			102	28150	2	5000	
		żywności, żywienia i przedmiotów użytku	3	4642	1827	65	8845	2500	8040	2201	2397	51			5	36	14	2		842	239900	51	63260
		pracy	4	474	382	471			243	1551	472	353	2	1	9	108	9			1	250	12	15450
		dzieci i młodzieży	5	32836		60914			1955	256	221				5	14				19	3900		
		radiacyjna	6	436		859			14	156			193	160									
	epidemiologia	7		8604				15517	34	18207	196	119			6	37	21			26	5850		
	zapobiegawczy nadzór sanitarny	8								545	16	484	177	194	1	176							
	środki zastępcze	9								14	1												
	inne	10							1	1167	3	2		2	1								

Zespół redakcyjny:

Nadzór merytoryczny:

Dorota Konaszczuk

Jolanta Musiała

Opracowanie:

Aneta Sawicka

Małgorzata Stodolak

Małgorzata Michna

Robert Michna

Sylwia Rosiak

Agnieszka Figmąka

Barbara Przybylska

Katarzyna Szymańczuk

Aneta Mokosa

Halina Baktaj

Edycja, opracowanie wizualne, skład:

Katarzyna Gołębiowska

Projekt okładki:

Jolanta Jelonek

Zdjęcia wykorzystane w opracowaniu:

Zasoby własne WSSE w Gorzowie Wlkp., bank zdjęć stockowych usługi Microsoft 365

© **Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gorzowie Wlkp.**

66-400 Gorzów Wlkp., ul. Kazimierza Jagiellończyka 8b

tel. (95) 722-60-57

www.gov.pl/web/wsse-gorzowwlpk

e-mail: wsse.gorzow@sanepid.gov.pl

PODSUMOWANIE wojewódzkiego konkursu na zaktadkę do książki

PODSUMOWANIE wojewódzkiego konkursu „Przepis na zdrowy Fast - Food”

„Przepis na zdrowy Fast - Food”

